

UCHWAŁA NR XXVI/190/2016
RADY MIEJSKIEJ W PACZKOWIE

z dnia 29 września 2016 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446) oraz zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wydanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w dniu 3 lipca 2015 r. Rada Miejska w Paczkowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Paczków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Paczkowie

Wiesław Jan Barabasz

Załącznik do Uchwały
nr XXVI/190/2016
Rady Miejskiej w Paczkowie
z dnia 29.09.2016 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PACZKÓW DO ROKU 2023

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Zespół autorski:

Zespół autorów pod kierownictwem mgr inż. Jakub Beker

Konsultant wiodący mgr inż. Michał Drabek

mgr inż. Agnieszka Bolingier

mgr Małgorzata Bosak

mgr inż. Katarzyna Cholewa

mgr inż. Michał Drabek

mgr inż. Karolina Gwizdak

mgr Katarzyna Hutyra

mgr inż. Mateusz Iwański

mgr inż. Jerzy Kuczer

mgr inż. Agata Landwójtowicz

mgr Katarzyna Mulik

mgr Ewelina Nowak

mgr inż. Katarzyna Oszańca

mgr Sylwia Piotrowska

mgr inż. Magdalena Pochwała

mgr Anna Wahlig

mgr Sylwia Wąsik

inż. Paulina Widerska

mgr inż. Jakub Beker

weryfikacja:

mgr inż. Barbara Markiel, mgr inż. Jakub Beker

Opieka ze strony Zarządu - Dyrektor Centrum Projektów Innowacyjnych - mgr inż. Barbara Markiel

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Spis treści

Zawartość

Spis treści.....	3
1. Wykaz pojęć i skrótów	5
2. Wprowadzenie.....	8
3. Streszczenie	8
4. Analiza obecnej sytuacji gminy.....	10
5. Analiza SWOT.....	26
6. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	28
6.1. Metodyka diagnozy.....	28
6.2. Strefa społeczna	32
6.3. Strefa gospodarcza.....	60
6.4. Strefa środowiskowa.....	66
6.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	71
7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.....	80
8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	82
9. Harmonogram rzeczowo-finansowy podstawowych projektów.....	84
10. Pozostałe przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.....	90
11. Mechanizmy zapewniające komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych.....	94
12. Możliwe źródła finansowania	96
13. Mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji	104
13.1. Zakres partycypacji społecznej.....	104
13.2. Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji w gminie Paczków	110
13.3. Raport z badania ankietowego.....	113
14. Powiązania LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	120
14.1. Poziom krajowy	120
14.2. Poziom regionalny	123
14.3. Poziom gminny	129
15. System zarządzania LPR.....	137
15.1. Monitorowanie oraz raportowanie.....	140
15.2. Aktualizacja.....	142

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

16. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko	143
17. Spis tabel.....	143
18. Spis rysunków	144
19. Spis wykresów	147
20. Spis literatury.....	148

1. Wykaz pojęć i skrótów

JST - jednostka samorządu terytorialnego,

SWOT - strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),

RPO WO 2014-2020 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

PPP – partnerstwo publiczno-prywatne

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FS – Fundusz Spójności

GUS - Główny Urząd Statystyczny,

KE – Komisja Europejska

GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,

POP – Program ochrony powietrza, dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń,

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,

LPR– Lokalny Program Rewitalizacji

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

Podjęcia przedstawione poniżej, pochodzą z "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, z 3 lipca 2015 r.

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno- funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

2. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Paczków (LPR) jest dokumentem, który ma na celu odpowiednie zarządzanie procesem wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Występowanie obszaru zdegradowanego zostało określone w wyniku diagnozy, która została szeroko opisana w niniejszym dokumencie. Podstawą prawną opracowania jest umowa nr OR.2151.36.2016 z dnia 13 lipca 2016 r. zawarta pomiędzy konsorcjum firm ATMOTERM SA oraz Instytutem Rozwoju Miast, a gminą Paczków. Treść dokumentu oraz sposób jego opracowania był w dużej mierze zależny od "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" (dalej nazywanych Wytycznymi) przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Wytyczne wyjaśniają oraz definiują kluczowe pojęcia ale co najważniejsze wskazują cechy i elementy programów rewitalizacji, które obligatoryjnie muszą się w nich znaleźć. Wszystkie wskazane elementy zostały zawarte w poniższych rozdziałach. Maksymalny zasięg czasowy, w którym może obowiązywać LRP jest określony przez art. 52 ustawy z dnia 9 października 2015 r, która do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza realizację przedsięwzięć wynikających z programu nie będącego Gminnym Programem Rewitalizacji, opracowanym zgodnie z zapisami ustawy.

Dokument został dofinansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym 15% środków krajowych oraz 85% ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

3. Streszczenie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023 obejmuje szereg rozdziałów, które miały za zadanie utworzyć kompletną oraz spójną formułę, oraz spełnić cel dokumentu, którym jest odpowiednie zaplanowanie oraz usprawnienie procesu rewitalizacji.

W rozdziale 1 zawarto rozwinięcie głównych skrótów oraz przedstawiono wyjaśnienie najważniejszych pojęć zawartych w Wytycznych.

W rozdziale 2 podano podstawę formalną oraz prawną opracowania dokumentu, którą jest umowa nr OR.2151.36.2016 z dnia 13 lipca 2016 r. zawarta pomiędzy konsorcjum firm ATMOTERM SA oraz Instytutem Rozwoju Miast, a gminą Paczków.

W rozdziale 4 poddano analizie stan aktualny na terenie gminy, nie zagłębiając się szczegółowo w poszczególne podobszary. Przedstawiono informacje dotyczące istotnych z punktu widzenia

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

rewitalizacji zagadnień tj. demografii (w tym zameldowania oraz wymeldowania, struktura wiekowa ludności, podział na grupy ekonomiczne), bezrobocia, gospodarstw domowych, edukacji (wychowania przedszkolnego, uczniów szkół podstawowych), dochodów i wydatków, podmiotach gospodarczych, infrastruktury drogowej, technicznej oraz mieszkalnictwa.

W rozdziale 5 poddano analizie zgodnie z metodyką analizy SWOT silne oraz słabe strony gminy oraz nadarzające się szanse oraz zagrożenia. Analiza SWOT jest jednym z najpowszechniejszych instrumentów analizy sytuacji, dokonywanej w celu uporządkowania informacji o stanie aktualnym.

W rozdziale 6 wykonano kluczową dla dokumentu diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych. Opisano metodykę przyjętą w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem poszczególnych kroków, które zostały podjęte. Odrębnie poddano analizie wskaźniki zawarte w strefie społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Podsumowaniem rozdziału jest mapa podsumowująca nagromadzenie problemów dla poszczególnych obszarów.

W rozdziale 7 opisano wizję rewitalizacji ze szczególnym skupieniem się na wizji obszaru rewitalizacji i potencjalnym zmianą, które będą miały miejsce po wdrożeniu projektów rewitalizacyjnych.

W rozdziale 8 przedstawiono cele szczegółowe przedstawione dla poszczególnych stref rewitalizacji wraz z przypisaniem kierunków działań. Głównym celem działań rewitalizacyjnych, objętych dokumentem jest uczynienie miasta Paczków, miastem przyjaznym dla mieszkańców bez względu na wiek.

W rozdziale 9 zaprezentowano harmonogram rzeczowo-finansowy zawierający projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach LPR. Zawiera on nazwę projektu, opis planowanych działań, oczekiwane rezultaty projektu, szacunkowe koszty wraz z potencjalnym źródłem finansowania oraz okresem realizacji.

W rozdziale 10 znajdują się przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczanie negatywnych zjawisk, a które są działaniami uzupełniającymi.

W rozdziale 11 zawarte zostały mechanizmy, które zapewnią spełnienie podstawowych cech tj. komplementarności przestrzennej, komplementarności proceduralno - instytucjonalnej, komplementarności międzyokresowej oraz komplementarności źródeł finansowania.

Rozdział 12 zawiera opis możliwych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych. Możliwymi źródłami są zarówno środki Unijne, własne gminy, poszczególnych interesariuszy i wiele innych.

W rozdziale 13 przedstawiono mechanizmy, które podjęto w celu włączenia interesariuszy do pracy nad przygotowaniem dokumentu oraz wdrożeniem w proces rewitalizacji. Przystawiono zagadanie teoretyczne samej rewitalizacji jak i konkretne działania prowadzone w Paczkowie.

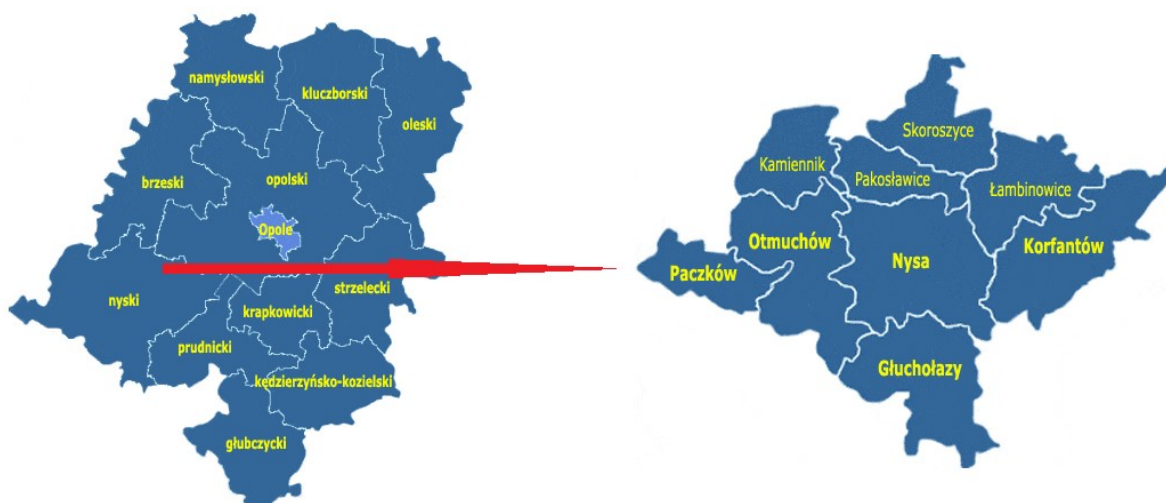
W rozdziale 14 przedstawiono powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z obowiązującymi na terenie kraju, województwa oraz gminy dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

W rozdziale 15 przedstawiono system zarządzania dokumentem, w zakresie wdrażania, realizacji, monitorowania, raportowania oraz aktualizacji dokumentu. Propozycję najważniejszych procedur oraz sposobów działania.

Rozdziały 16, 17, 18 oraz 19 zawierają kolejno spis: tabel, rysunków, wykresów oraz literatury.

4. Analiza obecnej sytuacji gminy

Miasto Paczków położone jest w gminie miejsko-wiejskiej Paczków, w powiecie nyskim, w zachodniej części województwa opolskiego. Od strony wschodniej gmina Paczków graniczy z gminą Otmuchów, od strony północnej i północno-zachodniej z województwem dolnośląskim – z gminami powiatu ząbkowickiego: Złoty Stok, Kamieniec Ząbkowicki, Ziębice. Od strony południowej miasto graniczy z Republiką Czeską.

Rysunek 1. Gmina Paczków na tle województwa opolskiego i powiatu nyskiego¹

¹ Źródło: www.gminy.pl

Gmina Paczków zajmuje powierzchnię 79,69 km², z czego 6,6 km² przypada na miasto Paczków. Miasto leży nad rzeką Nysą Kłodzką, na Podgórzu Sudeckim, w Obniżeniu Otmuchowskim. O atrakcyjnej lokalizacji miasta świadczy szlak turystyczny prowadzący z Małopolski i Śląska w rejon Kotliny Kłodzkiej oraz bliskość Jeziora Otmuchowskiego i Zalewu Paczkowskiego.

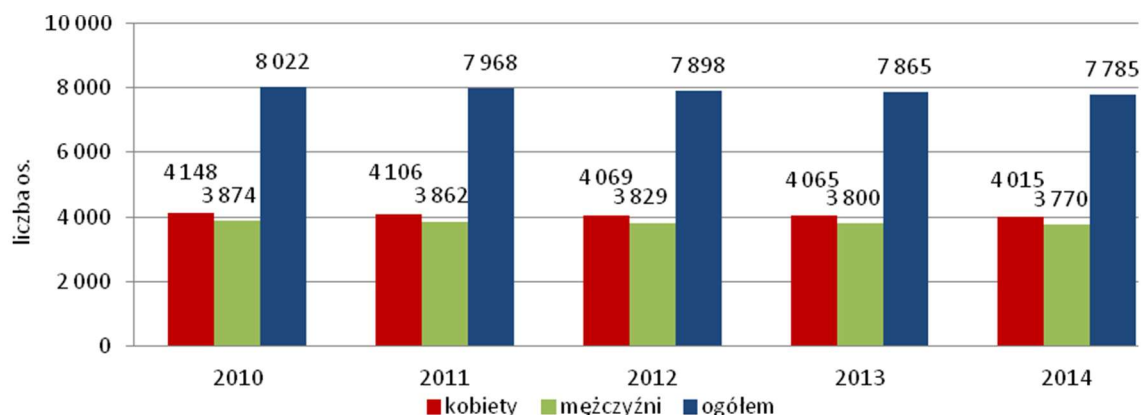

Rysunek 2. Usytuowanie miasta Paczków na terenie gminy Paczków

Paczków posiada znaczny potencjał produkcyjny, wywodzący się z tradycji związanych z przemysłem meblowym, chemicznym, maszynowym, produkcji materiałów budowlanych i eksploatacji kruszyw. Powierzchnia przeznaczona na użytki rolne według GUS stanowi 47,3% powierzchni miasta – tj. 312 ha.

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2014 r. miasto zamieszkiwało 7 785 osób. Pod względem płci, niewielką przewagę stanowiły kobiety - 51,6%. W ostatnich latach zaobserwować można istotny spadek ogólnej liczby ludności miasta, co jest tendencją charakterystyczną dla całego kraju. Dla lat 2010-2014 w przypadku Polski spadek ten wyniósł jednak tylko 0,13%, natomiast dla miasta Paczków aż 3%.

Paczków charakteryzuje się dużą koncentracją ludności – w roku 2014 wynosiła ona w mieście 1 180 osób/km². Z powodu relatywnie dużej gęstości zaludnienia należy się spodziewać intensyfikacji zjawisk demograficznych i społecznych w mieście.

Wykres 1. Liczba ludności miasta Paczków w latach 2010-2014 według faktycznego miejsca zamieszkania

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

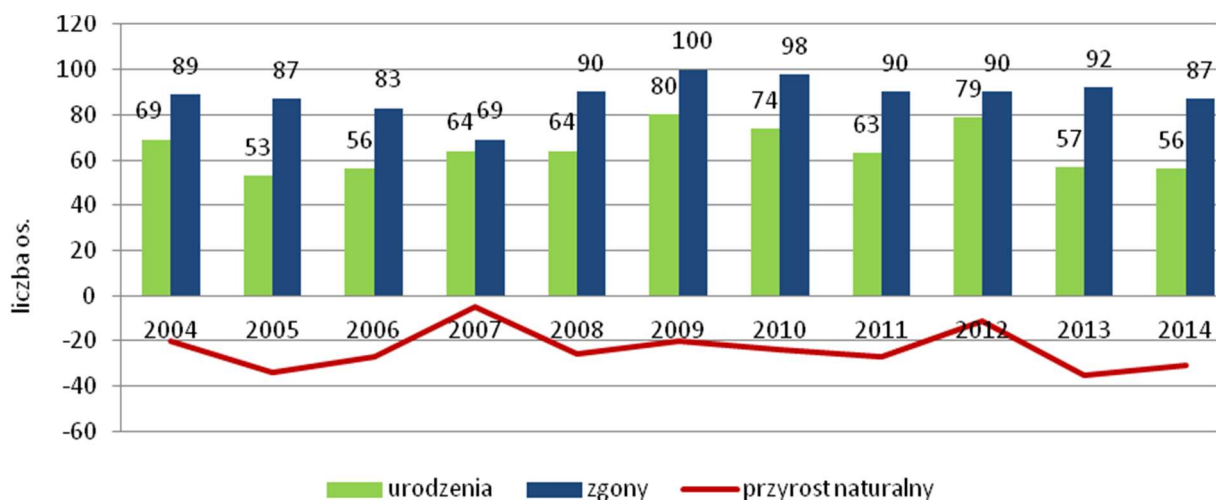
Tabela 1. Liczby ludności gminy i miasta Paczków w 2014 r.²

Liczba ludności gminy i miasta Paczków w 2014 roku		
	gmina	w tym miasto
kobiety	6 632	4 015
mężczyźni	6 465	3 770
ogółem	13 097	7 785

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Spadek ludności miasta spowodowany jest ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji. W przeciągu badanego dziesięciolecia przyrost naturalny przyjmował tylko ujemne wartości, co jest charakterystyczne dla całego województwa opolskiego, jak i kraju.

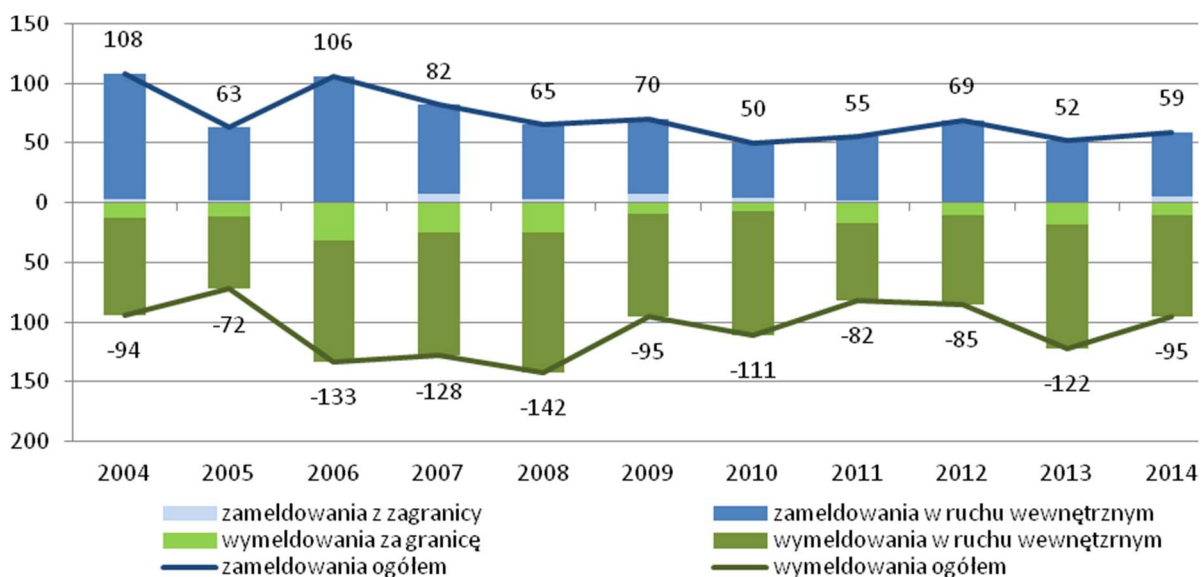
² GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016r.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności w mieście Paczków w latach 2004-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalna jest negatywna tendencja dotycząca migracji ludności z Paczkowa (Wykres 3). Saldo migracji, w analizowanym okresie osiąga wartości ujemne, zarówno dla migracji wewnętrznych, jak i za granicę. Oznacza to, że więcej osób się wymeldowuje, niż dokonuje zameldowania. Wymeldowania w ruchu wewnętrznym spowodowane są migracją zarobkową, podjęciem nauki w innym mieście czy chęcią zmiany środowiska. Wymeldowania za granicę spowodowane są natomiast głównie emigracją zarobkową. Trudno określić trend w migracjach zagranicznych miasta, ponieważ co roku przyjmowały one znacznie różniące się wartości.

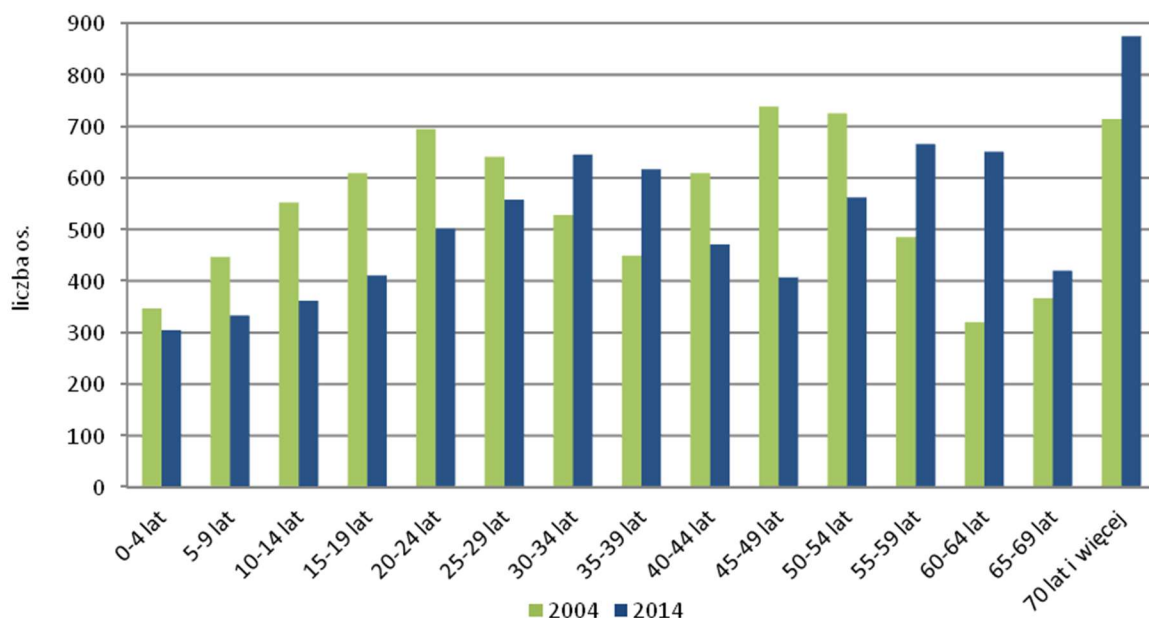

Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w mieście Paczków w latach 2004-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji wpłyną negatywnie na saldo mieszkańców miasta również w przyszłości. Ponadto odpływ młodych ludzi, niska rozrodczość oraz starzenie się społeczeństwa mają wpływ na obniżenie się zdolności rozwojowych miasta Paczków.

Wykres 4 przedstawia trendy demograficzne w mieście. Gminę charakteryzuje regresywna struktura wieku ludności, cechująca się dużym udziałem osób starych i małym udziałem dzieci i młodzieży.

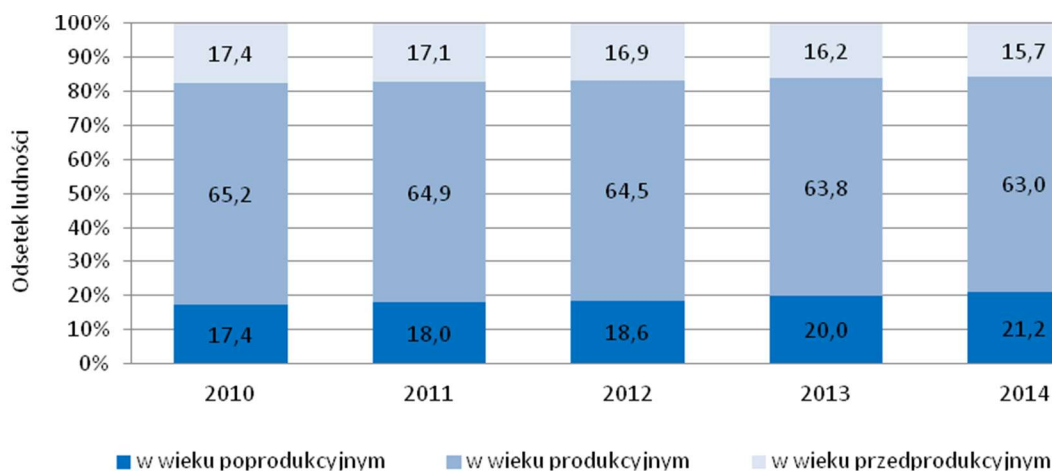

Wykres 4. Struktura ludności miasta Paczków według poszczególnych grup wieku w roku 2004 i 2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016r.

W ostatnich dziesięciu latach, w mieście Paczków nastąpił wyraźny spadek liczby dzieci i młodzieży oraz ludzi młodych do 24 roku życia. Spowodowane jest to mniejszą ilością urodzin oraz migracją. W strukturze wiekowej ludności miasta wyraźnie widoczny jest wyż demograficzny osób w wieku 70 lat i więcej. Jest to trend ogólnopolski. Wydłużające się przeciętne trwanie życia oraz spadek liczby narodzin prowadzą do postępującego i pogłębiającego się starzenia społeczeństwa.

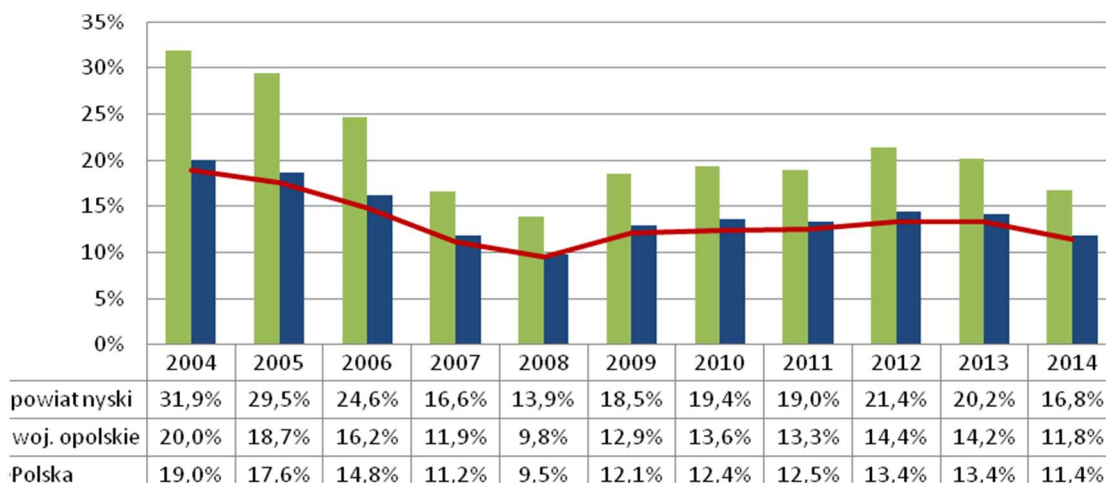
W roku 2014 w strukturze ludności najliczniejszą grupę (63%) stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. W latach 2010-2014 obserwuje się tendencję spadkową ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Wskazuje to na zjawisko tzw. „starości demograficznej”.

Wykres 5. Ludność miasta Paczków według ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2014

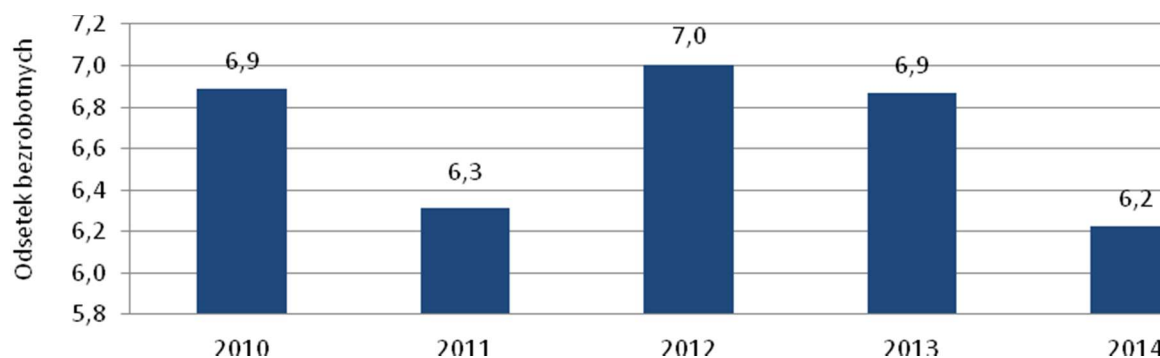
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016r.

Największym problemem społecznym miasta jest bezrobocie. Stopa bezrobocia w latach 2004-2014 ulegała wahaniom, ostatecznie ogólny trend wskazuje na nieznaczny spadek bezrobocia. Najwyższa stopa bezrobocia w analizowanym okresie odnotowana była w roku 2004 i wynosiła ona dla powiatu 31,9%. Dla roku 2014 wyniosła 16,8%. Stan ten potwierdza również analiza wskaźnika udziału bezrobotnych, względem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, który dla gminy Paczków wyniósł 6,2%.

Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004 -2014

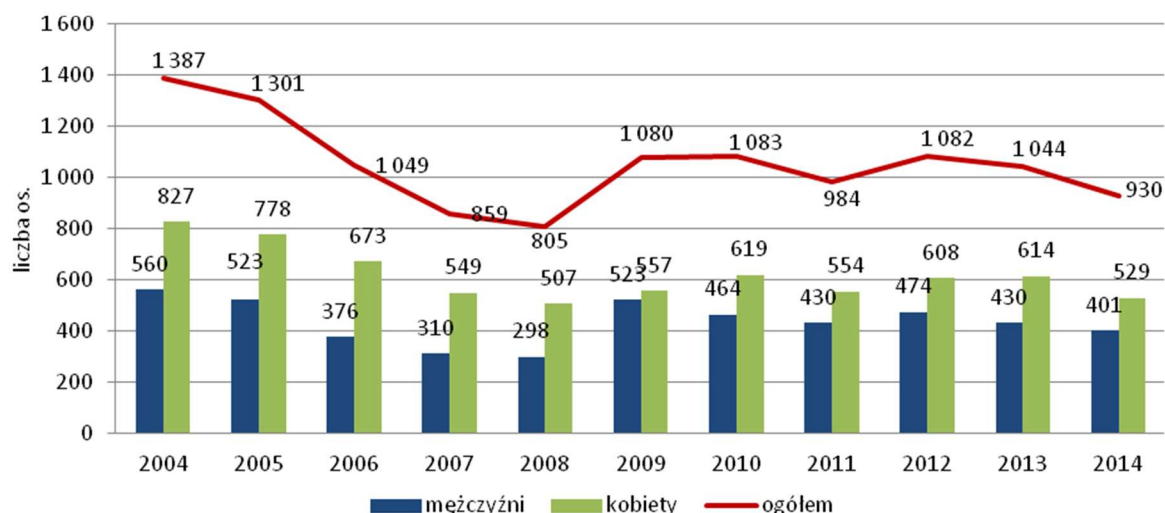
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016r.

Wykres 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Paczków

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016r.

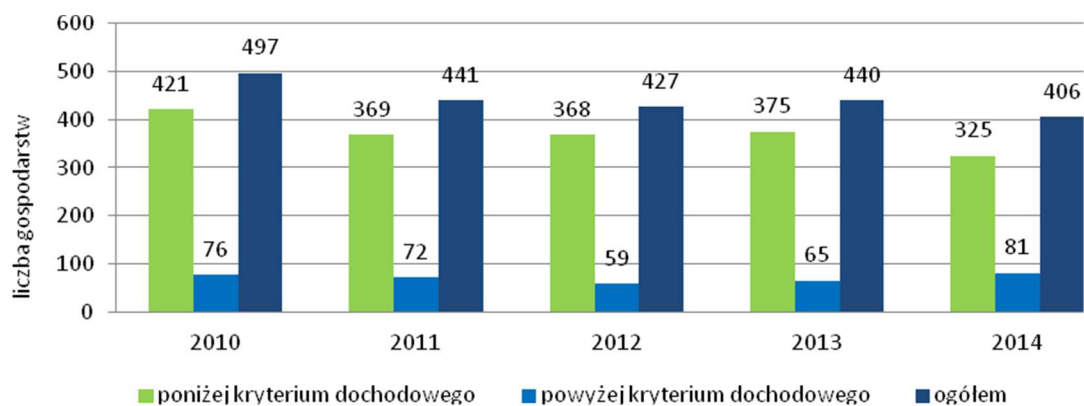
Liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w gminie przedstawia Wykres 8. W 2014 r. w gminie pozostawało bez pracy 930 osób. Wśród bezrobotnych większość stanowią kobiety (56,9%). Analizując dane za ostatnie 10 lat rysuje się nieznaczny trend spadkowy. Trend ten jednak w dużej mierze może być pozorny, ponieważ część osób pozostających bez pracy nie była nigdy zarejestrowana lub wyrejestrowała się z listy osób bezrobotnych.

Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Paczków w podziale na płeć w latach 2004-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie. W latach 2010-2014 liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej podlegała wahaniom. W roku 2014 406 gospodarstw korzystało z pomocy społecznej.

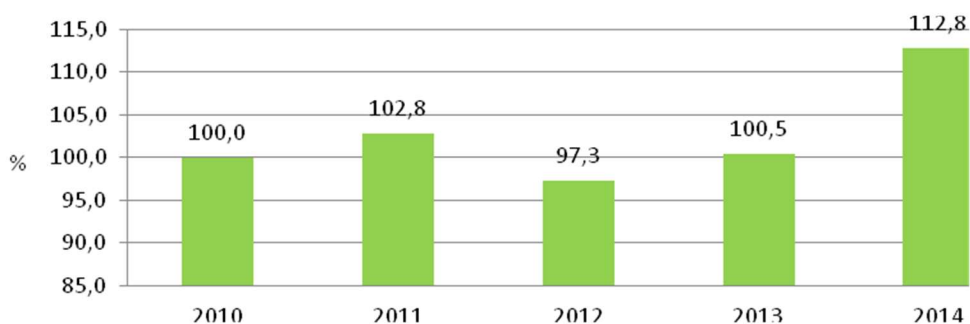
Wykres 9. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego w latach 2010-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Najczęstszym powodem przyznania pomocy było: bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność. Należy jednak zaznaczyć, że w większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie kilka przesłanek.³

Powiat nyski charakteryzuje się niskim poziomem bezpieczeństwa publicznego. Według danych GUS na terenie powiatu nyskiego w 2014 r. popełniono w sumie 3 069 przestępstw, z czego 2 321 o charakterze kryminalnym, 2 054 przeciwko mieniu i 89 przeciwko życiu i zdrowiu. Pozytywnym trendem jest spadek ilości przestępstw – w roku 2012 odnotowano ich w powiecie nyskim w sumie 4 372, a w roku 2013 - 3 096. Wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem dla powiatu nyskiego jest stosunkowo niski - w 2014 r. wyniósł 67%.

W mieście Paczków funkcjonują 3 przedszkola, przy czym jedno z oddziałem żłobkowym. Z opieki przedszkolnej w 2014 r. korzystało 112,8 % dzieci w wieku 4-6 lat. Jest to wynik lepszy niż średnia dla powiatu nyskiego, która wyniosła 89,9%. Tak duży odsetek dzieci spowodowany jest objęciem opieką przedszkolną dzieci mieszkających poza miastem Paczków.

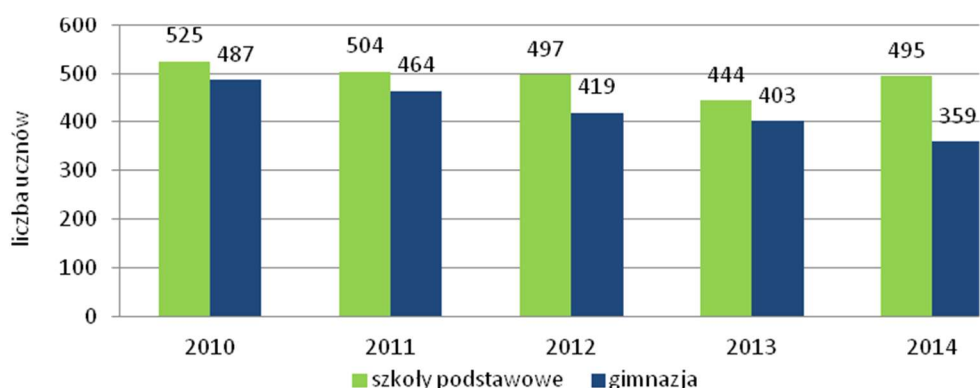
³ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2023

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Wykres 10. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4-6 lat w mieście Paczków

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Miasto posiada 2 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja. Liczba uczniów szkół podstawowych w mieście od 2010 do 2013 roku malała, po czym w roku 2014 nastąpił jej wzrost - wyniosła ona 495 uczniów. Wzrost spowodowany był objęciem obowiązkiem szkolnym dzieci wieku 6 lat. Liczba uczniów w gimnazjach natomiast sukcesywnie malała i w roku 2014 wynosiła 359 uczniów. Sytuacja ta jest przede wszystkim wynikiem zmian demograficznych zachodzących w gminie.

Wykres 11. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w mieście Paczków w latach 2010-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

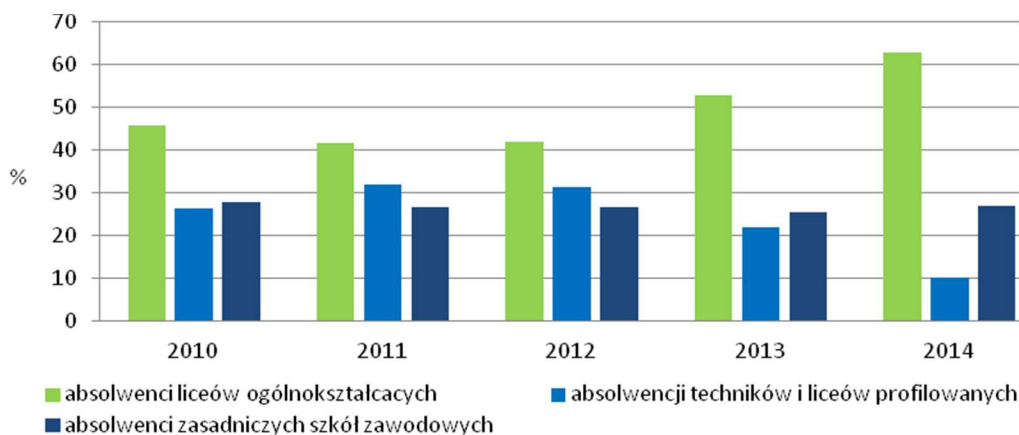
W celu oceny poziomu edukacji posłużono się wynikami sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej. Najwyższe oceny uczniowie osiągnęli z języka angielskiego (73,3%), najłagodniej wypadł przedmiot ścisły (59,4%). Osiągnięte przez uczniów wyniki są dużo niższe od wartości średnich dla województwa opolskiego i powiatu nyskiego.

Tabela 2. Wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej w 2015 r.

wyszczególnienie	j. polski	matematyka	j. angielski
województwo opolskie	71,9	60	78,2
powiat nyski	71,6	58,3	77,7
miasto Paczków	66,2	59,4	73,3

Źródło: www.oke.wroc.pl

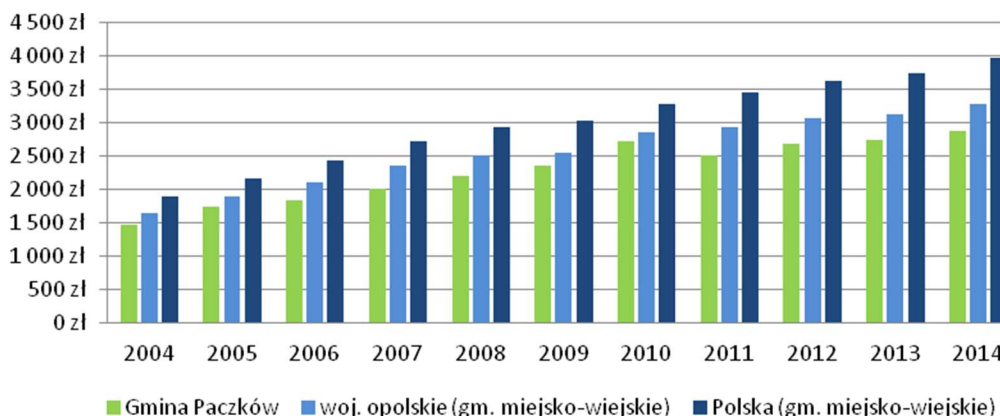
Analizując sytuację szkolnictwa ponadgimnazjalnego w mieście Paczków, należy zauważyć znaczny spadek absolwentów techników i wzrost udziału absolwentów liceów ogólnokształcących. Udział absolwentów szkół zawodowych pozostaje na podobnym poziomie.

Wykres 12. Udział absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych w mieście Paczków w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Dochody gminy Paczków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w minionych latach wyraźnie wzrastały. Jest to trend ogólnopolski. W roku 2004 dochód/1mieszkańca wynosił 1 470 zł, a w roku 2014 - 2 881 zł. Dochód gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wskazuje jednak niższą wartość niż dla województwa opolskiego oraz kraju, dla których w roku 2014 był on odpowiednio o 14% i 38% większy.

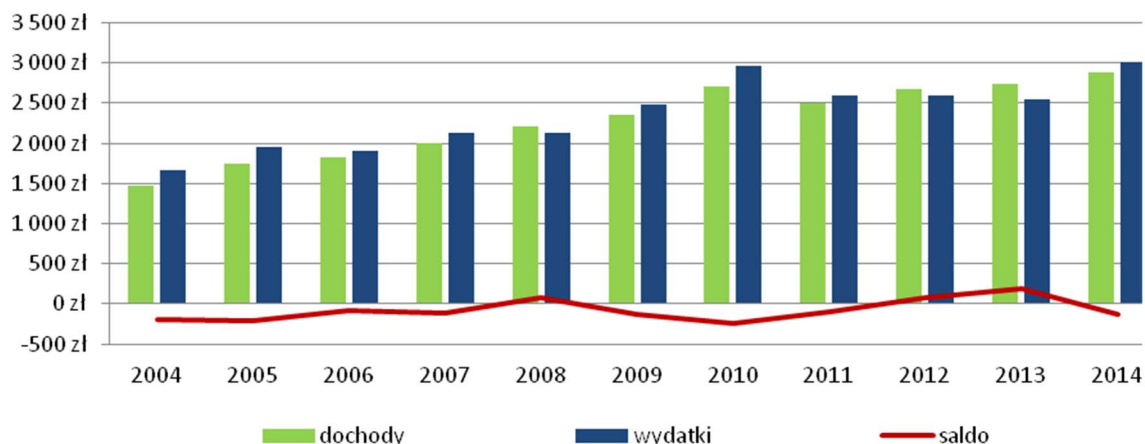

Wykres 13. Dochody i wydatki gminy Paczków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Analizując dochody i wydatki gminy Paczków na przestrzeni lat 2004-2014 należy zauważyć, iż wielokrotnie wydatki przekraczały dochody gminy. W przeciągu analizowanego okresu gmina „dopłacała” średnio około 77 zł na jednego mieszkańca. W województwie opolskim średnia ta jest

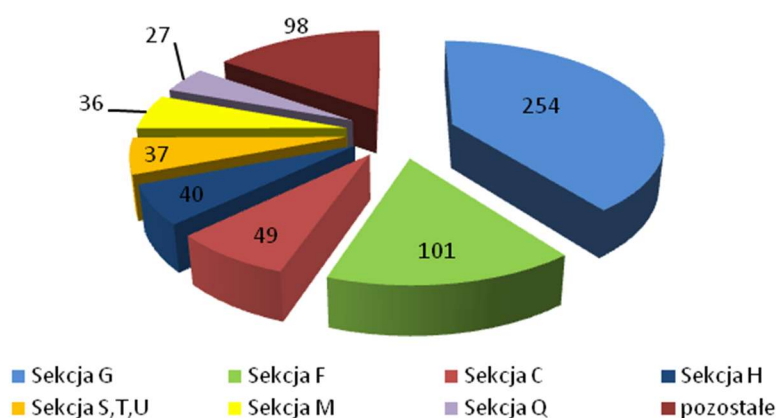
niższa i wynosi 64,00 zł, zaś w gminach wiejsko-miejskich w Polsce osiąga podobny poziom – około 70,00 zł.

Wykres 14. Dochody i wydatki gminy Paczków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Na ocenę stanu danego obszaru istotny wpływ ma analiza poziomu przedsiębiorczości. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w mieście Paczków w 2014 r. zarejestrowanych było 991 podmiotów gospodarczych, z czego 810 (czyli 82%) stanowiły podmioty prywatne. W stosunku do roku 2004 nastąpił wzrost ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych o 11%. W sektorze prywatnym przeważającą większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (642 podmioty).

Wykres 15. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w mieście Paczków wg Sekcji PKD 2007, stan na rok 2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Objaśnienia:

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcje S,T,U – Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, organizacje i zespoły eksterytorialne

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Prawie jedna trzecia podmiotów prowadzi działalność związaną z handlem i naprawami. Kolejną grupą są podmioty z branży budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Wśród podmiotów gospodarczych przeważają mikro-przedsiębiorstwa, które w sumie stanowiły w 2014 r. 96% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. W mieście Paczków wartość wskaźnika przedsiębiorczości w roku 2014 wyniosła 127 podmiotów/1000, i jest tym samym wyższa niż średnia dla województwa opolskiego, która wynosi 100 podmiotów/1000 mieszkańców.

Przemysł w mieście wymaga nowych bodźców rozwojowych, innowacyjnych i kapitałowych. Szanse rozwojowe w gminie ma również sektor turystyczny i wypoczynkowy opierający się na walorach przyrodniczo-kulturowych.

Przez miasto przechodzi droga krajowa i droga wojewódzka. Droga krajowa to droga nr 46 Kłodzko – Nysa - Opole, natomiast wojewódzka to droga nr 382 relacji Świdnica – Dzierżoniów – Ząbkowice Śląskie – Paczków. Przez miasto przebiegają również trasy rowerowe w tym trasa rowerowa „Szlak Czarownic”, której początkiem są Złote Hory w Czechach, a po polskiej stronie szlak obejmuje takie miasta jak Głuchołazy, Nysa, Otmuchów i Paczków. Trasa kończy się przed zabytkowym paczkowskim Domem Kata.

Komunikacja zbiorowa w mieście realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS). Przez miasto przebiegają następujące linie autobusowe PKS Nysa:

- linia nr 10: Nysa D.A – Gościce III, przez Otmuchów P.DW.;
- linia nr 11: Nysa D.A. – Kamienica/skrz, przez Otmuchów P.DW.;
- linia nr 40: Paczków P.DW – Paczków P.DW., przez Pomianów Dolny
- linia nr 41: Paczków P.DW – Paczków P.DW., przez Trzeboszowice;
- linia nr 42: Paczków P.DW – Paczków P.DW., przez Ujeździec;
- linia nr 43: Paczków P.DW – Paczków P.DW., przez Gościce III;

- linia nr 44: Paczków P.DW – Paczków P.DW., przez Trzeboszowice/szkoła.⁴

Przez Paczków przebiega również linia kolejowa nr 137 o znaczeniu pierwszorzędym, relacji Katowice-Legnica. Linia ta prowadzi przez Kędzierzyn – Nysę – Paczków (ze stacją kolejową) – Kamieniec Ząbkowicki – Jaworzynę Śląską zapewniając mieszkańcom gminy połączenie z południową częścią województwa opolskiego oraz z województwami: dolnośląskim i śląskim.

Na terenie miasta Paczków opiekę zdrowotną zapewnia:

- Szpital im. Jana Pawła II w Paczkowie (Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Oddział Reumatologiczny),
- Przychodnia specjalistyczna dla kobiet przy ul. Daszyńskiego,
- NZOZ Medicus Sp. z o.o.,
- NZOZ Omega Sp. z o.o.,
- NZOZ Centrum Rehabilitacji Madex s.c.

Działalność kulturalna w mieście realizowana jest przez:

- Ośrodek Kultury i Rekreacji wraz z kinem,
- Biblioteka im. Jana Brzechwy,
- Dom Plastyka.

Na terenie gminy Paczków prowadzi działalność Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie (OKiR). OKiR prowadzi działalność kulturalną oraz marketingową, handlową i usługową w zakresie kultury, edukacji, turystyki i rekreacji poprzez: organizację spektakli, koncertów, imprez rozrywkowych, turystycznych, rekreacyjnych i promocyjnych, wystaw, projekcji filmów oraz pozostałych imprez widowiskowych, prowadzenie kółek artystycznych, zajęć w zespołach wspierających amatorski ruch artystyczny.⁵

Działalność sportowo-rekreacyjną gmina prowadzi w oparciu o następującą infrastrukturę:

- Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Paczkowie,
- kompleks sportowo-rekreacyjny "Orlik" z boiskiem piłkarskim i boiskiem wielofunkcyjnym do koszykówki i piłki siatkowej,

⁴ www.pksnysa.pl

⁵ paczkow.pl

- hala sportowa - nowoczesna, pełnowymiarowa, w pełni wyposażona hala sportowa oraz kort tenisowy ze sztuczną nawierzchnią (otwarty latem),
- basen miejski,
- stadion miejski.

Miasto zapewnia również atrakcje turystyczne, do których zaliczyć można znajdujące się na terenie Paczkowa zabytki czy wysokie walory krajobrazowe terenu wynikające m.in. z bliskości Jeziora Otmuchowskiego i Zalewu Paczkowskiego. Ponadto niezwykle atrakcją stanowią mury obronne z XIV wieku, miejscami wysokie na 7 metrów, zbudowane z kamienia łamanego otaczające miasto owalem o długości 1200 m. W Paczkowie cennymi zabytkami są ponadto:

- kościół p.w. św. Jana Ewangelisty,
- Ratusz z renesansową wieżą,
- Kamienice mieszczańskie – w stylu renesansowym, barokowym i klasycystycznym,
- Dom Kata zbudowany z muru pruskiego,
- Muzeum Gazownictwa,
- cztery bramy i trzy wieże –elementy obwarowań Paczkowa,
- Kościół p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy.

Infrastruktura techniczna w mieście Paczków w ostatnich latach nie uległa dużym zmianom. Pod względem wyposażenia w sieć wodociągową w mieście sytuacja przedstawia się bardzo dobrze. łączna liczba odbiorców sieci wodociągowej w mieście wynosiła w 2014 r. 7 697 osób. Z instalacji korzysta 98,9% ogółu ludności miasta.

Tabela 3. Wskaźniki sieci wodociągowej w mieście Paczków

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	16,9	16,9	17,1	17,1	17,1
Ludność korzystająca z sieci [os.]	7 930	7 877	7 808	7 775	7 697
Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca [m3]	24,4	24,3	24,0	24,1	24,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Tabela 4. Wskaźniki sieci kanalizacyjnej w mieście Paczków

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6
Ludność korzystająca z sieci [os.]	5 984	5 944	6 030	6 005	5 944
ścieki odprowadzone [dam3]	191,0	192,0	191,0	196,0	210,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Zauważalna jest dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej, a kanalizacyjnej. Według GUS na koniec 2014 r. długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Paczków wynosiła tylko 14,6 km i korzystało z niej 5 944 osób, czyli 76,4% mieszkańców gminy. Mieszkańcy nie podłączeni do sieci kanalizacyjnej ścieki bytowo-gospodarcze gromadzą w bezodpływowych zbiornikach (szambach).

Zaopatrzeniem w wodę oraz odprowadzaniem ścieków w gminie Paczków zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Paczkowie. Miasto zaopatruje w wodę Wodociąg Paczków zasilany przez stację uzdatniania wody w Paczkowie (SUW Paczków) o zdolnościach produkcyjnych wody ok. 1500 m³/d. Ujęcie wody stanowią cztery studnie głębinowe czynne założone w warstwie trzeciorzędowej. Wszystkie ścieki z terenu miasta oraz gminy Paczków oczyszczane są w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowanej przy ulicy Moniuszki w Paczkowie.⁶

Przez teren gminy, wzdłuż drogi krajowej nr 46 przebiega przesyłowy gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Otmuchów - Paczków Dn 100 o ciśnieniu nominalnym 4,0 Mpa. Z gazociągu korzystają jedynie dwie miejscowości: Paczków i Wilamowa. Długość sieci gazowej na terenie miasta Paczków wynosi 20,8 km. Gaz sieciowy w 2014 r. dostarczany był do 2 232 gospodarstw domowych, 86,8% mieszkańców miasta korzystało z sieci gazowej.

Tabela 5. Wskaźniki sieci gazowej w mieście Paczków

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci gazowej [km]	20,8	20,8	20,8	20,8	20,8
Odbiorcy gazu [gosp.]	2 301	2 274	2 259	2 252	2 232
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	964,8	816,1	846,2	471,5	414,3

⁶ zwikpaczkow.pl

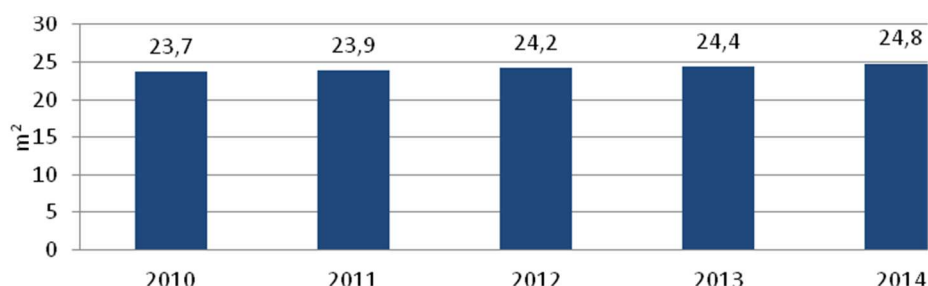
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

W przeciągu lat 2010-2014 liczba budynków mieszkalnych w mieście Paczków wzrosła o 3,4% i w 2014 r. wyniosła 902 budynki. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w mieście również uległa wzrostowi i w roku 2014 wynosiła 68,7 m². Podobny trend wykazywał wskaźnik przeciętnej powierzchni mieszkania na osobę, który w 2014 r. wyniósł 24,8 m².

Tabela 6. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w mieście Paczków

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba budynków mieszkalnych w mieście	872	888	890	896	902
Liczba mieszkań	2 793	2 797	2 800	2 806	2 812
Izby	9 776	9 800	9 817	9 852	9 888
Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	68,0	68,1	68,2	68,4	68,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Wykres 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminie Paczków

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Wykres 17. Mieszkania w gminie Paczków na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, raport z dnia 20 lipca 2016 r.

Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, który w 2014 r. wynosił ok. 318,1/1000 mieszkańców (wzrost od 2010 r. o 2,7%).

W mieście Paczków występuje problem złej jakości powietrza. Według „Programu Ochrony Powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomów docelowych benzo(a)pirenu” w strefie opolskiej wyznaczono obszary z przekroczeniami (w 2011 roku) ww. substancji. W ramach tego obszaru wchodziła również gmina Paczków, dla której wynik modelowania poszczególnych zanieczyszczeń kształtował się następująco:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosiło 42,13 µg/m³,
- maksymalne 24-godzinne stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosiło 73,97 µg/m³, przy dopuszczalnym poziomie 50 µg/m³,
- średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5} wynosiło 35,90 µg/m³ przy dopuszczalnym poziomie 25 µg/m³.

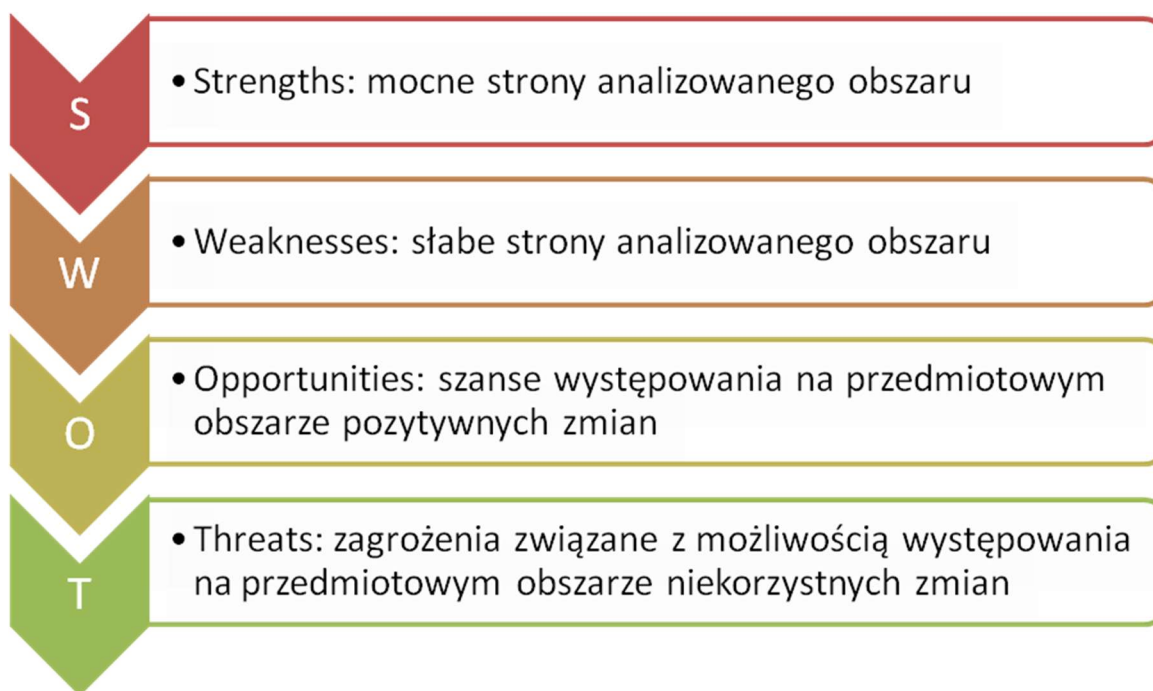
Obliczenia wskazują również na przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu.

Zła jakość powietrza jest wynikiem spalania energetycznego paliw stałych (węgla koks) w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej, zakładach i warsztatach rzemieślniczych. Istotnym źródłem zanieczyszczeń są również szlaki drogowe.

5. Analiza SWOT

Przeprowadzone analizy stanowią podstawę opracowania analizy SWOT dla przedmiotowego obszaru. Analiza SWOT jest jednym z najpowszechniejszych instrumentów analizy sytuacji,

dokonywanej w celu uporządkowania informacji o stanie aktualnym.

Ta prosta i elastyczna metoda pozwala na zbadanie zarówno wewnętrznych mocnych i słabych stron, jak również zewnętrznych szans i zagrożeń. Mocne i słabe strony są przy tym wielkościami względnymi ocenianymi na bazie porównań z innymi obszarami (względnie dzielnicami miasta).

Analiza SWOT nie jest strategią, a jedynie opisem aktualnej sytuacji. W toku analizy SWOT nie stawia się priorytetów, ani nie formułuje konkretnych działań.

W poniższej tabeli przeprowadzono analizę SWOT w odniesieniu do gminy Paczków.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Atrakcyjna lokalizacja gminy na szlaku turystycznym prowadzącym z Małopolski i Śląska w rejon Kotliny Kłodzkiej Bardzo dobrze rozwinięte rolnictwo Położenie gminy w ujściu 3 rzek oraz parków krajobrazowych Turystyczna atrakcyjności gminy Cenne zabytki zlokalizowane w obrębie gminy i miasta sieć dróg zapewnia sprawne połączenia krajowe oraz regionalne.	Mała powierzchnia leśnictwa zagłuszona przez rolnictwo Gospodarka cieplna oparta w większości na ogrzewaniu węglowym Zły stan dróg znaczne zużycie eksploatacyjne stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowe z rur azbestowo-cementowych. niska rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych brak przemysłu powodujący bezrobocie niski poziom komunikacji funkcji oświatowo-wychowawczej oraz ochrony zdrowia
SZANSE	ZAGROŻENIA

aktywna walka z bezrobociem, wspieranie małej przedsiębiorczości w gminie, wspieranie przekwalifikowania ludności rolniczej, wspieranie modernizacji produkcji rolnej, stworzenie systemu preferencji dla małych i średnich przedsiębiorstw zakładanych przez absolwentów pochodzących z terenu gminy rozwój turystyki, ukierunkowanie rolnictwa na produkcję żywności ekologicznej, rozwój usług, obsługi rolnictwa oraz przetwórstwa rolno – spożywczego opartego o lokalną bazę surowcową tworzenie nowoczesnej bazy edukacyjnej, wspieranie nowoczesnych technologii wykorzystywanych w edukacji, tworzenie funduszy stypendialnych dla uzdolnionej młodzieży, rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (w szczególności dla dzieci i młodzieży),	brak zainteresowania obszarem skutkujący postępującą degradacją przestrzeni, społeczeństwa; zagrożenie autentyczności i specyfiki obszaru błędnymi inwestycjami, pogłębiające się rozwarstwienie społeczne, ryzyko wystąpienia powodzi, zanik terenów zielonych wskutek braku odpowiednich działań, likwidacja miejsc pracy, upadek przemysłu, ubożenie społeczeństwa, patologie wywołane bezrobociem, brak środków finansowych na rozwój obszaru, migracja ludzi młodych, wzrost cen towarów i usług oraz mediów,
--	---

6. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

6.1. Metodyka diagnozy

Diagnoza zjawisk kryzysowych ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została stworzona z wykorzystaniem założeń zawartych w "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Wytyczne nie wskazują jednoznacznie ścieżki jaką należy podjąć aby wykonać diagnozę, nie wprowadzają również jej sztywnych ram, dlatego też metodyka diagnozy musi zostać dostosowana oraz dobrana do warunków panujących w danej gminie.

Przyjętą diagnozę można podzielić na kilka etapów, które zostaną scharakteryzowane poniżej:

- Ocena jakościowa miasta oraz możliwości zbierania danych,
- Zbieranie danych,
- Wstępne naniesienie danych na mapy,
- Podział gminy na podobszary,
- Agregacja danych do podobszarów,

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- Naniesienie danych na mapy,
- Nałożenie (sumowanie) problemów,
- Analiza danych oraz wyników analiz.

Ocena jakościowa gminy

Pierwszym krokiem była analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych miasta oraz systemu drogowego, ewentualnie podziału miasta na dzielnice/ osiedla. Kluczowym na tym etapie było wyodrębnienie stref, które w naturalny sposób dzielą miasto, zwrócenie uwagi na tereny mieszkaniowe, obszary niezamieszkałe oraz drogi przecinające kilka potencjalnych obszarów. Krok ten jest bardzo ważny dlatego, że umożliwił odpowiednie zbieranie danych. W mieście Paczków dokonując podziału obszarów posłużono się w znacznej mierze układem ulic oraz rzeką Nysą Kłodzką płynącą w północnej części miasta. Dzięki takiemu zabiegowi wyróżniono dodatkowo zabytkowe centrum miasta.

Zbieranie danych

Po wykonaniu wstępnej oceny przystąpiono do zebrania danych. Głównym ich źródłem były odpowiednie jednostki Urzędu Miejskiego w Paczkowie, Policja, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Wojewódzka Komisja Wyborcza. Dane zbierano z dokładnością do ulic w celu ochrony danych osobowych. Dane posegregowano i zgromadzono w formie arkusza kalkulacyjnego, aby umożliwić wygodne operowanie nimi w dalszych etapach.

Wstępne naniesienie danych na mapy

Krok ten miał na celu wizualizację głównych problemów społecznych na poszczególnych ulicach. Pozwoliło to na wstępną przestrzenną ocenę skali oraz rozprzestrzenienia obszarów problemowych oraz zapobiegło to uniknięciu błędów na kolejnym etapie polegającym na przeprowadzaniu linii podziału podobszarów jedynie w oparciu o uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne.

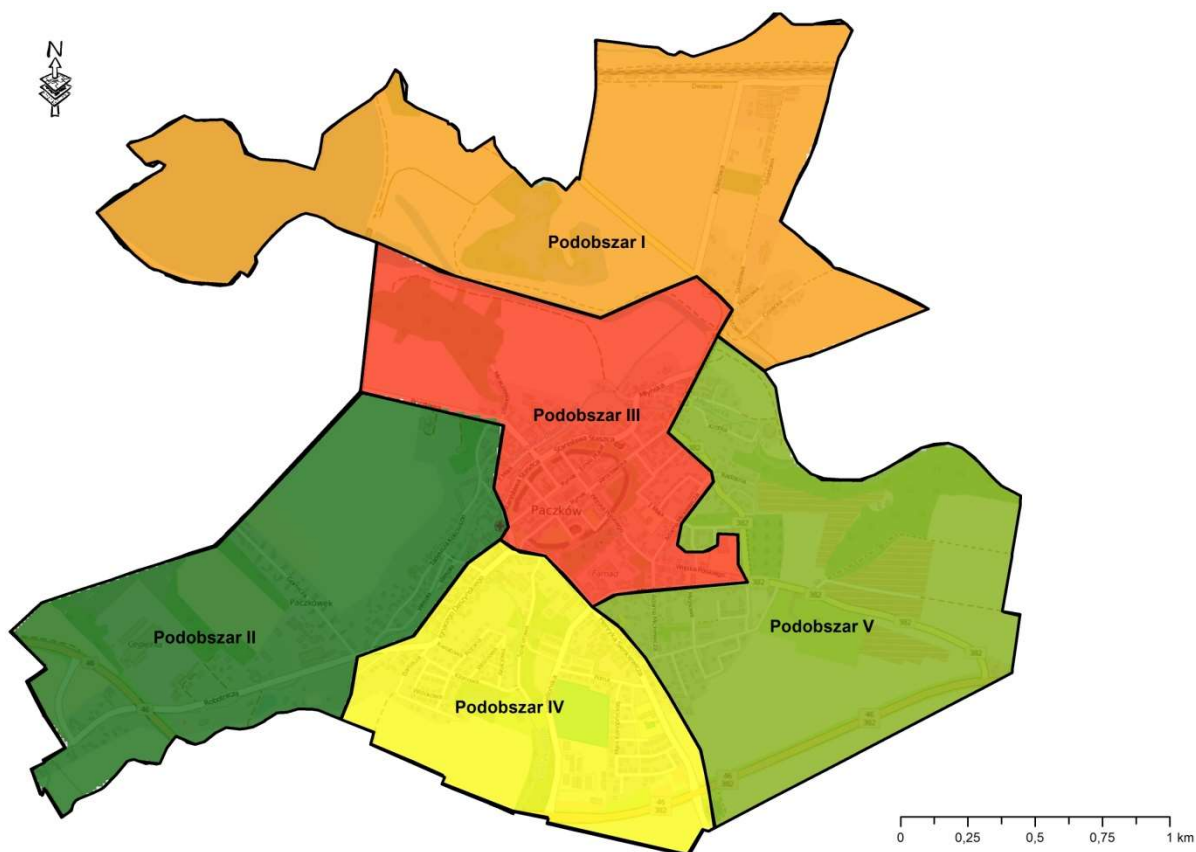
Agregacja danych do podobszarów

Miasto Paczków podzielono dodatkowo na 5 podobszarów, miasto nie posiada podziału na dzielnice, który można by wykorzystać. Obszary poddane analizie to:

- Podobszar I
- Podobszar II
- Podobszar III

- Podobszar IV
- Podobszar V

Podział miasta na obszary prezentuje poniższa mapa.

Rysunek 3 Wskaźnik koncentracji problemu alkoholowego w Mieście Paczków

Dane podlegają odpowiedniej obróbce. Z uwagi na nierówną liczbę mieszkańców poszczególnych podobszarów oraz różne uwarunkowania konieczne było przeliczanie większości danych na wskaźniki bezwzględne. Wykorzystano dwie tożsame ze sobą metody:

1. Wielkość zjawiska w przeliczeniu na 1000 mieszkańców,
2. Wskaźnik koncentracji - wyrażany jako stosunek nagromadzenia problemu w analizowanym obszarze, w stosunku do całej gminy-
$$\frac{[\text{liczba obserwacji zjawiska w podobszarze}]}{[\text{liczba mieszkańców podobszaru}]} \div \frac{[\text{liczba obserwacji zjawiska w gminie}]}{[\text{liczba mieszkańców gminy}]}$$

Naniesienie danych na mapy

Wszystkie zebrane dane po ich agregacji zostały naniesione na mapy, które indywidualnie zostaną opisane w kolejnych podrozdziałach. Dane zostały poddane dwóm działaniom mającym zapewnić im użyteczność oraz możliwość porównywania.

1. Grupowanie z wykorzystanie metody Jenksa- metoda ta wykorzystuje tzw. naturalne granice podziału dzięki czemu odzwierciedla naturalne przerwy w rozkładzie danych. Algorytm przeprowadza wielokrotne dwuwymiarowe badanie mierzące zróżnicowanie obserwacji w danym obszarze oraz odległość pomiędzy przedziałami, przesuwając za każdym razem granicę przedziałów, aż do momentu uzyskania najmniejszego możliwego zróżnicowania zawartych w nich obserwacji, przy możliwie największej odległości pomiędzy przedziałami. Metoda Jenksa spełnia więc kilka bardzo istotnych założeń, dane o podobnych wartościach znajdują się w jednym przedziale wartości, każda klasa zawiera wartości, każdy obszar przypisany jest do jednej z klasy. W obranej metodyce zastosowano 6 stopniową skalę od 0 do 5.
2. Wagowanie danych- wskaźnikom, w zależności od ich ważności przypisano różne wagi, przez które były przemnażane wartości osiągnięte w poszczególnych obszarach. Przyjęto trzy stopniową skalę wagowania problemów. Najwyższą wagę (3) przyznano problemom społecznym, które są powiązane bezpośrednio ze świadczeniami socjalnymi i wpływają najsilniej na odpowiednie funkcjonowanie społeczeństwa. Wagę średnią (2) przypisano wskaźnikom odnoszącym się do strefy gospodarczej oraz pozostałym wskaźnikom ze strefy społecznej takim jak poziom edukacji czy frekwencja wyborcza. Pozostałe problemy otrzymały wartość 1. Wagowania danych nie należy jednak odbierać jako umniejszanie skali problemów. Dzięki tej metodzie wszystkie dane wpływają na występowanie, rozmieszczenie oraz intensywność sytuacji kryzysowej odzwierciedlając tym samym rzeczywisty problem.

Nałożenie (sumowanie) problemów,

Po przygotowaniu map dla poszczególnych problemów wraz z przeprowadzeniem opisanych kroków możliwe było przygotowanie mapy zbiorczej, która jest wynikiem sumowania poszczególnych problemów. Wyniki tej analizy umożliwiły wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a w dalszym kroku obszaru rewitalizacji. Kroki te wraz z prezentacją poszczególnych wskaźników zostały przedstawione w dalszych rozdziałach.

Analiza danych oraz wyników analiz

Jest to ostatni etap diagnozy, którego celem jest wyciągnięcie wniosków z przygotowanych map oraz zebranych danych. W szczególności sposób zostanie on opisany podczas wyboru obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego.

6.2. Strefa społeczna

Alkoholizm

Problemy alkoholowe traktowane również jako choroba alkoholowa są współcześnie najbardziej niezależną socjodemograficznie cechą, niepodporządkowaną do wykształcenia, płci, wieku czy też stanu cywilnego. Najskuteczniejszym znanym sposobem zahamowania alkoholizmu jest abstynencja, jednak możliwe jest również nauczanie się picia kontrolowanego, za czym przemawia teza, że alkoholizm jest wynikiem nawyku, więc może on ulec zmianie w procesie przewarunkowania. Nie ustalono jednoznacznie, żadnej pojedynczej przyczyny alkoholizmu, co może podkreślać stwierdzenie, że o jego powstaniu decyduje szereg czynników, zarówno natury biologicznej, psychologicznej jak i społecznej. Zaburzeniem, które wraz z alkoholizmem występuje najczęściej jest depresja, przy czym wyniki badań wskazują, że rzadko jest ona przyczyną alkoholizmu, o wiele częściej można ją wskazać jako jej skutek. Alkohol spożywany w nadmiarze ma swoje konsekwencje dla stanu psychicznego, fizycznego i społecznego alkoholika, które powodują m.in. zmniejszenie aktywności zawodowej i społecznej oraz zaburzenia w spełnianiu wszystkich elementarnych funkcji rodziny. [6]

Poważnym problemem związanym z chorobą alkoholową jest problem patologii społecznej, w tym przestępstwa i wykroczenia popełnione przez osoby nietrzeźwe. Szacuje się populację osób pijących ryzykownie i w sposób szkodliwy w Polsce na 2,5 do 4 milionów, natomiast osób uzależnionych od alkoholu na 900 tys. (80% mężczyzn). Światowa Organizacja Zdrowia alkohol przedstawia jako 3 pod względem ryzyka dla zdrowia populacji, czynnik, określa również ponad 60 rodzajów chorób i urazów, które mają związek z alkoholem. Obserwowany jest również wysoki związek między uzależnieniem a bezrobociem, niższym statusem ekonomicznym i wypadkami. [8]

Szczegółowe kierunki działania w zakresie profilaktyki, leczenia oraz pomocy osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin zawarte są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy Paczków uchwalanym corocznie przez Radę Miejską w Paczkowie zgodnie z ustawą z dnia 25 października 1982r. (t.j. Dz.U. z 2012r.poz. 1356) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

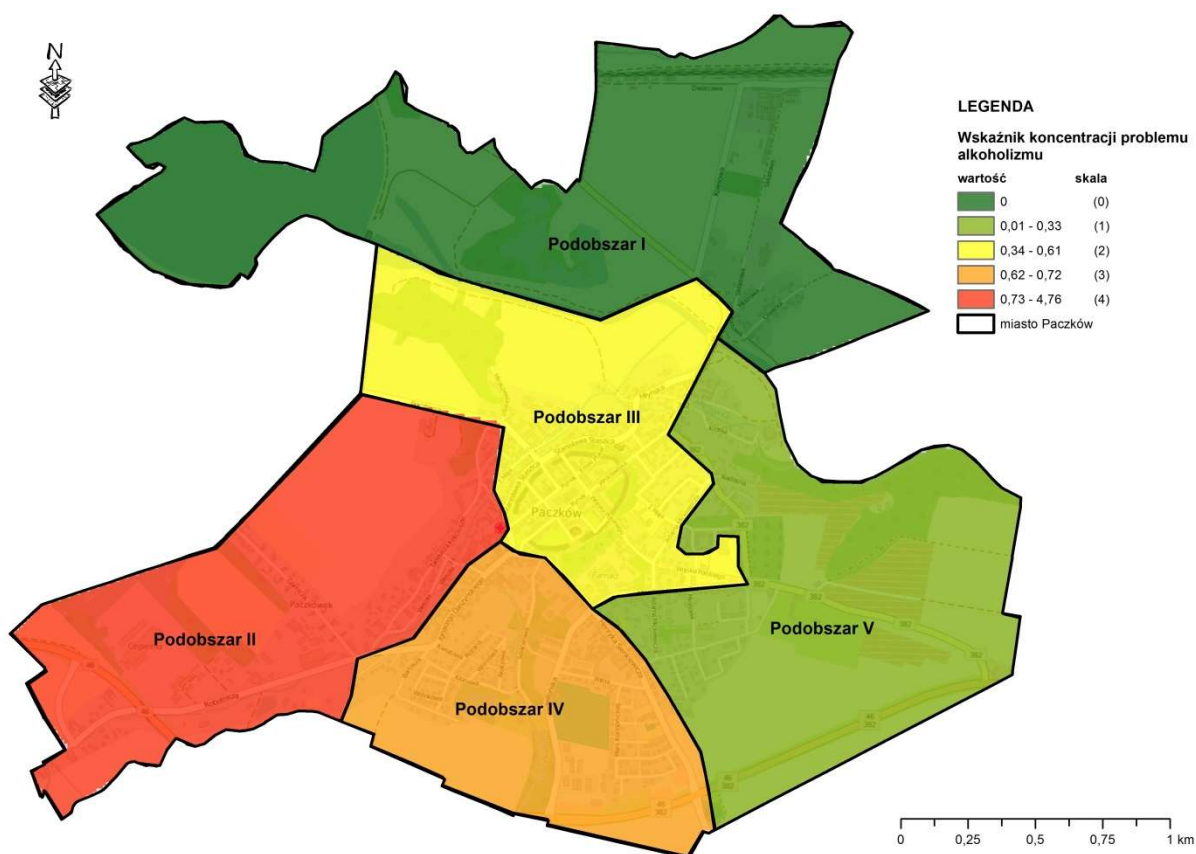
W tabeli poniżej zaprezentowano dane zebrane na potrzeby LPR. Dane zostały przedstawione oraz wykorzystane zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką.

Tabela 7 Dane dotyczące problemów alkoholowych w Mieście Paczków

Obszar	Ilość osób z problemami alkoholowymi	Ilość osób z problemami alkoholowymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	0	0,00	0,00	0
Podobszar II	27	30,96	4,76	4
Podobszar III	13	3,63	0,56	2
Podobszar IV	6	4,17	0,64	3
Podobszar V	3	1,98	0,30	1
SUMA	49			

Analizując dane dotyczące liczby osób z problemami alkoholowymi w Mieście można stwierdzić, że problem ten nie jest bardzo silnie rozpowszechniony, w 2015 roku dotknął on 49 osób. Należy jednak mieć na uwadze, że dane te pochodzą z Ośrodka Pomocy Społecznej i statystyka ta prowadzona jest na podstawie osób, które zostały zarejestrowane i pobierają z tego tytułu świadczenia, liczba osób z problemami alkoholowymi w praktyce zazwyczaj jest większa. Największa liczba osób z problemami alkoholowymi w Mieście Paczków występowała w Podobszarze II (27 osób), tym samym nadano 4, krytyczną skalę problemu. W Podobszarze I świadczenia z powodu problemu z alkoholizmem nie były udzielane.

Poniższa mapa przedstawia wskaźnik koncentracji problemu alkoholizmu w Mieście Paczków.

Rysunek 4 Wskaźnik koncentracji problemu alkoholowego w Mieście Paczków

Bezradność

Najczęściej obserwowanym problemem w zakresie bezradności jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która niejednokrotnie łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak uzależnienie, przemoc domowa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, kryzysy rodzinne. Sytuacja rodzin jest szczególnie trudna gdy nakładają się na siebie dwie sytuacje wielodzietność i niepełność.

Poniżej wypunktowano identyfikatory trudnej sytuacji w rodzinie, wg źródła ich pochodzenia.

3. Problemy wynikające z postawy rodziców w rodzinie z dziećmi wyrażają się najczęściej w sprawach opiekuńczo-wychowawczych:
 - zaburzenia komunikacji (brak jasnych i czytelnych komunikatów niedostosowanych do wieku i poziomu intelektualnego członków rodziny, jednostronne wydawanie poleceń, agresywne i głośne rozmowy),
 - brak wzorców (dziedziczenie negatywnego stylu życia, brak pozytywnych przykładów, trudności adaptacyjne, problemy we współżyciu z ludźmi),

- brak autorytetów (niedojrzałość emocjonalna, „dziecko rządzi w rodzinie”),
- brak właściwych metod wychowawczych (np. brak lub niewłaściwy system nagród i kar, brak konsekwencji w postępowaniu rodziców, brak prawidłowej stymulacji),
- brak lub niedostateczne zainteresowania problemami i potrzebami rozwojowymi dziecka (brak dbałości o zdrowie, rozwój emocjonalny i intelektualny, brak umiejętności i potrzeby wspólnego spędzania czasu z dzieckiem, organizacji czasu wolnego dziecku),
- w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - brak lub niedostateczna umiejętność racjonalnego gospodarowania,
 - zaburzona hierarchia potrzeb,
 - brak umiejętności organizowania przestrzeni w domu (brak miejsca do: nauki, zabawy, snu dla dziecka),
 - brak nawyków lub niedostateczna umiejętność utrzymania czystości w domu (sprzęty niekompletne i zużyte, podłogi brudne),
 - niewłaściwy podział obowiązków w rodzinie,
 - brak lub ograniczona umiejętność przygotowywania pełnowartościowych, zróżnicowanych i ekonomicznych posiłków dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci.
- w sprawach funkcjonowania w środowisku lokalnym:
 - brak umiejętności załatwiania spraw urzędowych,
 - brak umiejętności korzystania z zasobów środowiska oraz przysługujących im praw i uprawnień.

4. Problemy wynikające z postawy dziecka:

- zachowania agresywne i przemoc,
- negatywizm szkolny,
- przynależność do destrukcyjnych grup nieformalnych,
- uzależnienia,
- bunt nieadekwatny do wieku,

- konflikty z prawem.

Na terenie miasta Paczków funkcjonuje Asystent rodziny. *Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.*

Asystenta do danej rodziny kieruje kierownik OPS na wniosek pracownika socjalnego. Z każdą rodziną, która wyraziła zgodę na taką formę wsparcia po wcześniejszej analizie funkcjonowania gospodarstwa domowego i jego mieszkańców jest opracowywany m.in. plan pomocy rodzinie. Najważniejszym elementem tego planu jest prawidłowe określenie – celów jakie rodzina powinna i chce osiągnąć. W tym zawodzie nie dokumentacja jest najważniejsza, a faktyczny kontakt (rozmowa, doradztwo, trening, kontrola itp.) z osobą/osobami, które wyrażają wolę pracy nad sobą w trosce o bezpieczne jutro – ekonomiczne i moralne.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

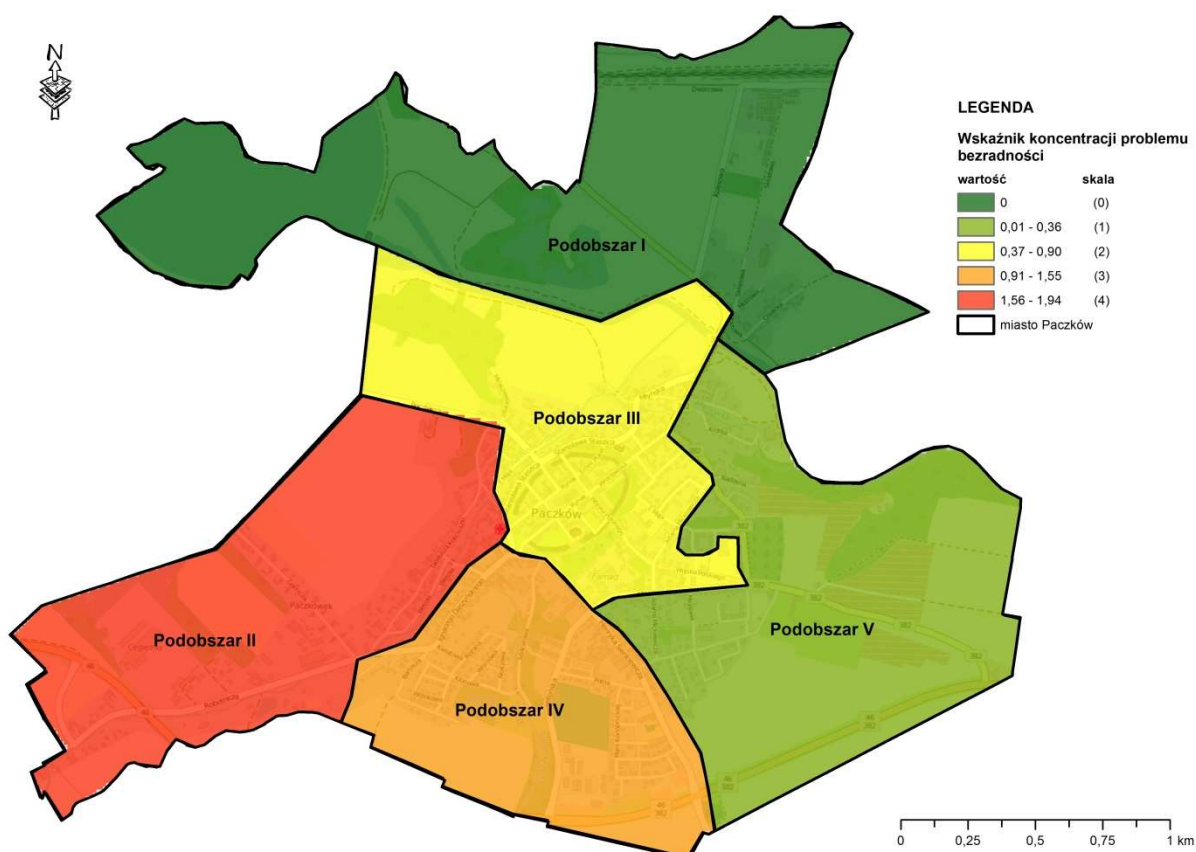
W tabeli poniżej zaprezentowano dane zebrane na potrzeby LPR. Dane zostały przedstawione oraz wykorzystane zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką.

Tabela 8 Dane dotyczące problemu bezradności w gminie Paczków

Obszar	Ilość osób z problemem bezradności	Ilość osób z problemem bezradności na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	0	0,00	0,00	0
Podobszar II	46	52,75	1,94	4
Podobszar III	86	24,04	0,88	2
Podobszar IV	60	41,72	1,53	3
Podobszar V	13	8,57	0,31	1
SUMA	205			

Najwyższe wartości wskaźnika koncentracji dotyczącego bezradności w Paczkowie występują w Podobszarze II. Skutkuje to nadaniem wartości 4 w skali problemu. Wysoka koncentracja problemu występuje również w Podobszarze III, nominalnie to właśnie w tym obszarze występuje najwięcej obserwacji - 86 osób. Sumarycznie w Mieście Paczków 205 osób pobiera świadczenia z uwagi na ten problem.

Mapa poniżej przedstawia koncentrację problemu bezradności w Mieście Paczków

Rysunek 5 Wskaźnik koncentracji problemu bezradności

Bezrobocie OPS (świadczenia z uwagi na bezrobocie)

Bezrobocie to jeden z najpoważniejszych problemów, który dotyczy zarówno sytuacji gospodarczej, jak i społecznej i ma ogromny wpływ na codzienne życie wielu osób. Niestety nie da się ukryć, że wysoka stopa bezrobocia stanowi jedno z największych wyzwań w naszym kraju. Ponieważ bezrobocie jest spowodowane przez bardzo wiele czynników, bardzo trudno z nim walczyć w skuteczny sposób, który przynosi odczuwalne efekty. Szczególnie dużym problemem jest długotrwałe bezrobocie.

Istnieje bardzo długa lista czynników, które wpływają na utrzymywanie się dużego poziomu bezrobocia. Należą do nich np. wysokie koszty pracy, niejasne i niekorzystne przepisy prawa pracy,

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

stosunkowo niski stopień wykształcenia części społeczeństwa, zbyt wolne tempo wzrostu gospodarczego, słaby rozwój gospodarczy niektórych regionów, czy zmiany w stosowanej technologii. Zjawisko bezrobocia związane jest także z postawą osób poszukujących pracy, która niestety jest bardzo często bierna.

Zjawisko długotrwałego, wysokiego bezrobocia ma poważny wpływ na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Przyczynia się do powstania licznych poważnych problemów związanych z faktem, że wiele osób jest pozbawionych stałych dochodów. Jednocześnie istotnym zjawiskiem związanym z wysokim bezrobociem jest rozwój szarej strefy i nielegalnego zatrudnienia, które pozwala między innymi na ominięcie wysokich kosztów pracy. Jest to z pewnością poważny problem wymagający rozwiązania.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią istotny czynnik ryzyka wykluczenia społecznego. Rodzą one zapotrzebowanie na korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej.

W kolejnej tabeli przedstawiono dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Paczkowie dotyczące problemu bezrobocia na terenie miasta Paczków.

Tabela 9 Dane dotyczące bezrobocia w Mieście Paczków

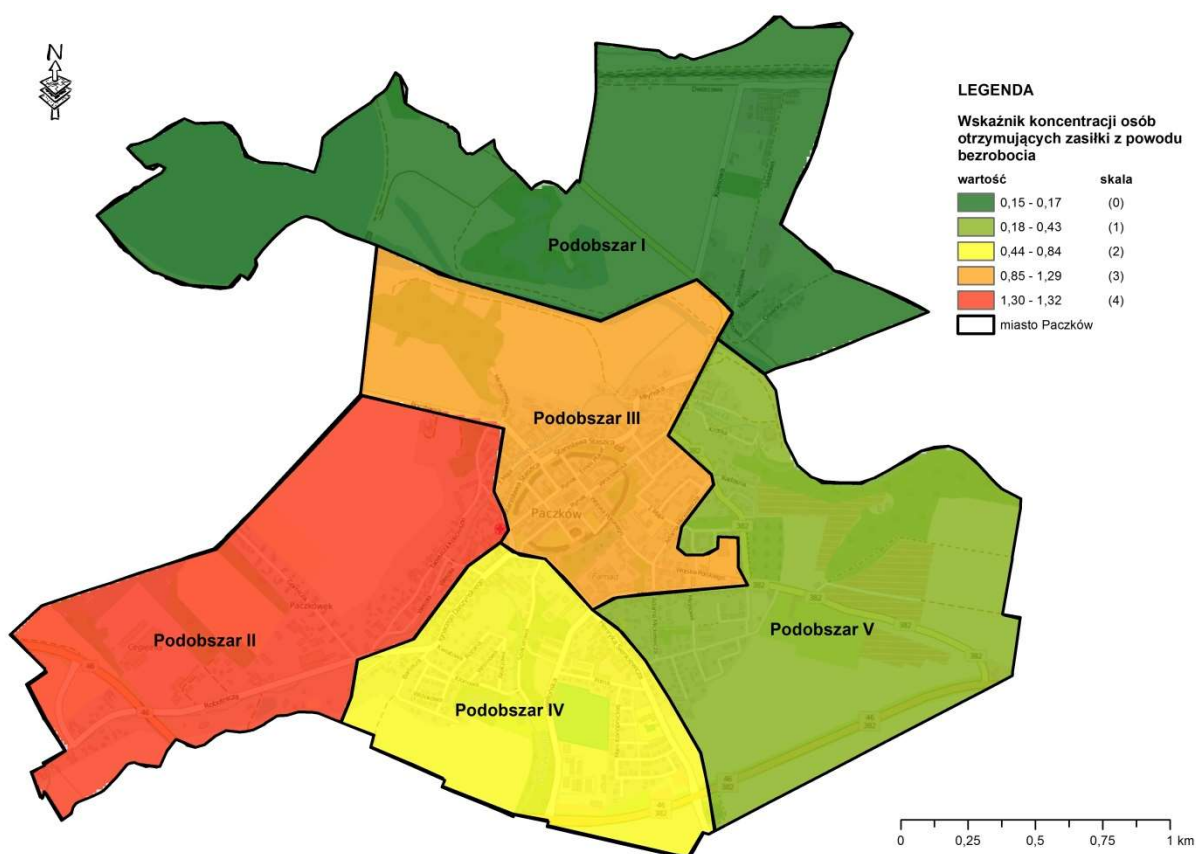
Obszar	Ilość osób z problemem bezrobocia	Ilość osób z problemem bezrobocia na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	1	7,87	0,15	0
Podobszar II	62	71,10	1,32	4
Podobszar III	247	69,05	1,28	3
Podobszar IV	63	43,81	0,81	2
Podobszar V	34	22,41	0,41	1
SUMA	407			

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie, w 2015 roku na terenie miasta Paczków wsparto zasiłkami z tytułu bezrobocia 407 osób. Przestrzenny rozkład bezrobocia w mieście Paczków wskazuje na znaczne dysproporcje. Jednym z wyraźnie zaznaczających się problemów społecznych miasta jest bezrobocie w Podobszarze II.

Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Podobszarze II wynosi 1,32, natomiast wskaźnik odnoszący się do liczby osób z problemami bezrobocia na 1000 mieszkańców, wynosi 71 osób. W wyniku analizy, wskazanemu obszarowi nadano wartość 4 w skali problemu.

Problem w skali 3 występuje w Podobszarze III. Nominalnie, to właśnie w tym obszarze występuje najwięcej obserwacji - 247 osób dotkniętych problemem bezrobocia. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Podobszarze III wynosi 1,28, a wskaźnik odnoszący się do liczby osób z problemem bezrobocia na 1000 mieszkańców, wynosi 69 osób.

Przestrzenny rozkład osób pobierających zasiłki w z tytułu bezrobocia w Mieście Paczków prezentuje kolejna mapa.

Rysunek 6 Wskaźnik koncentracji problemu bezrobocia

Ubóstwo

Ubóstwo jako problem społeczny jest trudne do zdefiniowania, z uwagi na jego różnorodność w zakresie wizerunku i rozmiaru. Ubóstwo jest zjawiskiem, które powoduje dysfunkcję społeczną oraz wpływa na dezorganizację życia nie tylko samej jednostki ale także społeczeństwa. Z punktu widzenia socjologii można mówić o ubóstwie biologicznym (absolutnym) tj. poziomie dochodu koniecznym do utrzymania się przy życiu lub wykonywania fizycznej pracy. Zjawisko ubóstwa dotyczy różnych grup społecznych jednak w szczególności rodziny wielodzietne, samotne matki, bezrobotnych, niepełnosprawnych, emerytów oraz rencistów. Długotrwałe przebywanie w sytuacji ubóstwa ma wiele negatywnych skutków min. prowadzi do deficytów rozwojowych, prowadzących

w konsekwencji do wykluczenia z możliwości komunikowania się w społeczności, poza grupami wsparcia, instytucjami opieki społecznej. Ubóstwo niesie ze sobą ryzyko uzależnienia się od instytucji pomocowych oraz zagrożenia dla życia rodzinnego poprzez występowanie konfliktów wewnątrzrodzinnych, które niejednokrotnie prowadzą do problemów wychowawczych oraz rozbicia rodziny. [12]

Do statystycznego pomiaru ubóstwa w Polsce stosuje się obecnie trzy kryteria (są to wskaźniki europejskie przyjęte dla strategii Europa 2020 w UE). Rodzina (gospodarstwo domowe) jest zagrożone ubóstwem, jeżeli jego dochód jest niższy niż 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju. Jeżeli rodzina deklaruje, że nie może zaspokoić z powodów finansowych co najmniej czterech z dziewięciu podstawowych potrzeb, to uznawana jest za będącą w sytuacji pogłębionej deprywacji materialnej. Ostatnie kryterium dotyczy czasu pracy członków rodziny w roku poprzedzającym badanie. Jeżeli czas pracy członków rodziny był niższy niż 20% pełnego rocznego potencjalnego czasu pracy, wówczas mowa o rodzinach żyjących w gospodarstwach o bardzo niskiej intensywności pracy.

Najskrajniejszą i najbrutalniejszą formą wykluczenia społecznego jest bezdomność. Koreluje ze skrajnym ubóstwem, bezrobociem, niską intensywnością pracy, zatrudnieniem w szarej strefie, utratą zdrowia i zagrożeniem życia, problemami zdrowia psychicznego, niemożliwością funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie. Jednocześnie zjawisko to umyka masowym badaniom społecznym. Pierwszą przyczyną tego stanu jest obiektywnie niewielki odsetek grupy ludzi znajdujących się w tak skrajnej sytuacji względem całej badanej populacji, drugą jest trudność w dotarciu do respondentów nie posiadających stałego miejsca i adresu zamieszkania przez instytucje prowadzące standardowe badania. Choć ludzie bezdomni są zarówno ubodzy i bezrobotni jak i pracują na czarno, funkcjonując na granicy życia i śmierci to ich sytuacja nie znajduje odzwierciedlenia w wynikach badań. [13]

Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie przystępuje do realizacji projektu pt. "Aktywnie i Razem" współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VIII-Integracja Społeczna.

Przedmiotem projektu jest wdrożenie długofalowych i wielopłaszczyznowych działań zmierzających do przygotowania osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez realizację programu reintegracji społeczno-zawodowej, w tym w ramach utworzonego podczas projektu Klubu Integracji Społecznej. Grupę

docelową projektu stanowi 40 osób w wieku aktywności zawodowej 18-65 lat, biernych zawodowo lub bezrobotnych, uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Paczkowie (20 osób w roku 2016: 10 kobiet i 10 mężczyzn oraz 20 osób w roku 2017: 10 kobiet i 10 mężczyzn). Uczestnicy projektu w ramach działań aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej zostaną objęci Treningami Kompetencji Społecznych, Życiowych oraz Treningiem Pracy. W celu uzyskania praktycznych umiejętności zostaną przeprowadzone szkolenia zawodowe zgodne z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy. Uczestnicy nabędą cenne doświadczenie w ramach 3-miesięcznych staży zawodowych.

W tabeli poniżej zaprezentowano dane zebrane na potrzeby LPR. Dane zostały przedstawione oraz wykorzystane zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką.

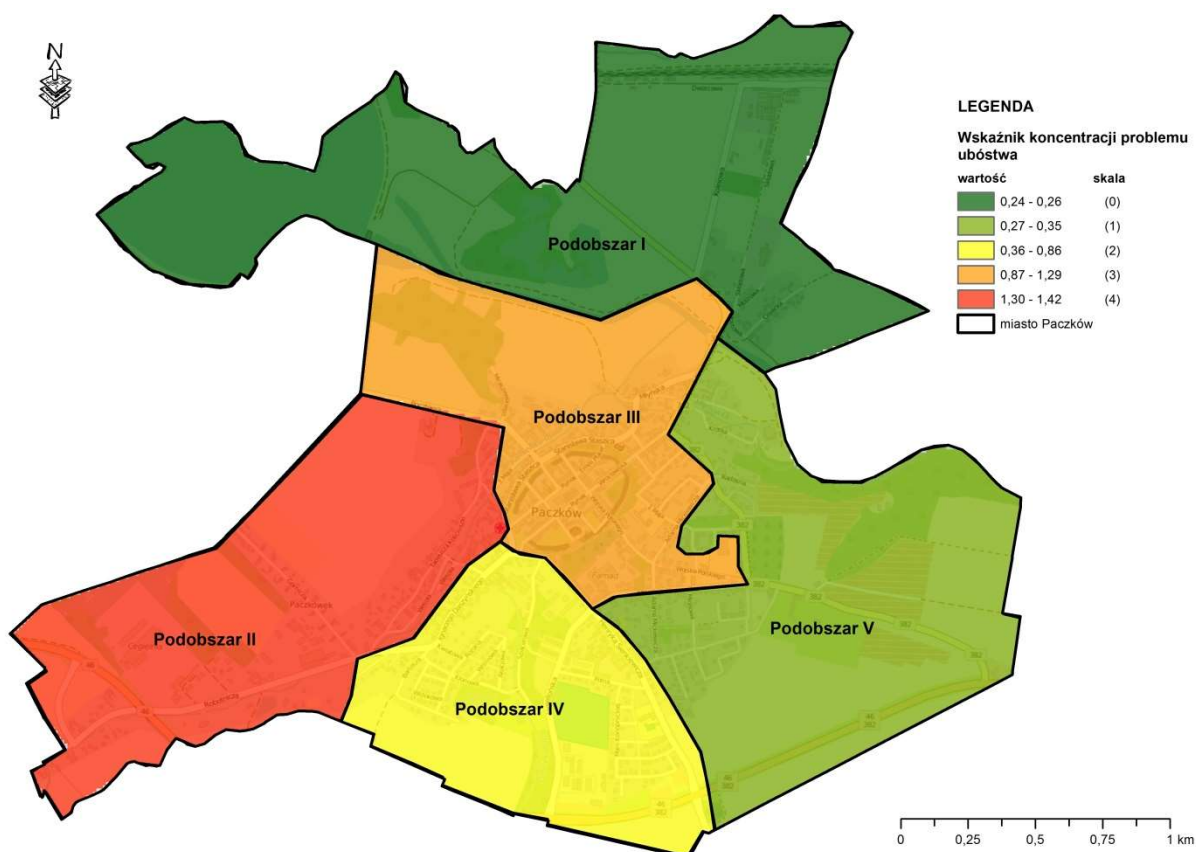
Tabela 10 Dane dotyczące liczby osób otrzymujących zasiłek z uwagi na ubóstwo w Mieście Paczków

Obszar	Ilość osób objętych świadczeniami z uwagi na ubóstwo	Ilość osób objętych świadczeniami z uwagi na ubóstwo na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	2	15,75	0,24	0
Podobszar II	81	92,89	1,42	4
Podobszar III	296	82,75	1,27	3
Podobszar IV	79	54,94	0,84	2
Podobszar V	33	21,75	0,33	1
SUMA	491			

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie, wsparcie socjalne w mieście Paczków skierowane zostało do 491 osób. Poziom ubóstwa liczony jest jako liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych - ilość osób objętych świadczeniami z uwagi na ubóstwo na 1000 mieszkańców, którym przyznano wsparcie socjalne wskazuje, że zdecydowanie najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało Podobszar II (93 osoby korzystające z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców). W wyniku analizy, wymienionemu obszarowi nadano wartość 4 w skali problemu. Analiza wykazała, że spośród obszarów Paczkowa, który boryka się z problemem biedy jest Podobszar III, gdzie nominalnie jest największa liczba osób korzystająca ze wsparcia finansowego z powodu ubóstwa (296 osób). Skala problemu w Podobszarze III jest na poziomie 3. Świadczenia społeczne w najmniejszej liczbie były pobierane w Podobszarze I (2 osoby). Skala problemu w wymienionym obszarze wynosi 0.

Poniższa mapa przedstawia wskaźnik koncentracji problemu ubóstwa w Mieście Paczków.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Rysunek 7 Wskaźnik koncentracji problemu ubóstwa

Długotrwała lub ciężka choroba

Choroba jest takim stanem organizmu, kiedy czujemy się źle, a owego złego samopoczucia nie można jednak powiązać z krótkotrwałym, przejściowym uwarunkowaniem psychologicznym lub bytowym, lecz z dolegliwościami wywołanymi przez zmiany strukturalne lub zmienioną czynność organizmu. Przez dolegliwości rozumiemy przy tym doznania, które są przejawem nieprawidłowych zmian struktury organizmu lub zaburzeń regulacji funkcji narządów.

Długotrwała lub ciężka choroba stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Długotrwała choroba może w konsekwencji prowadzić do niepełnosprawności. W Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, zgodnie z którą (art. 1) do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami.

Problemy zdrowotne nasilają się wraz z wiekiem, mając na uwadze zachodzące zmiany demograficzne, a w szczególności wydłużanie się czasu trwania życia, spadek dzietności, jak również

zmianę modelu rodziny, spodziewać się można wzrostu udziału świadczeń z tytułu choroby lub niepełnosprawności we wszystkich udzielonych w ramach pomocy społecznej świadczeniach.

Leksykon gerontologii chorobę długotrwałą, określaną również jako chorobę przewlekłą określa jako dolegliwość bądź stan patologiczny, które utrzymują się przez dłuższy czas i które będą trwałe nadal. Do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta i jego uzależnienie od opiekuna, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowanie, a także następstwa psychospołeczne. Osoby chorujące przewlekłe wymagają opieki długoterminowej – lekarskiej, pielęgniarstwa i rehabilitacji [10]

Poniższa tabela zawiera informacje przekazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie, dotyczące wsparcia finansowego osób dotkniętych ciężką lub długotrwałą chorobą.

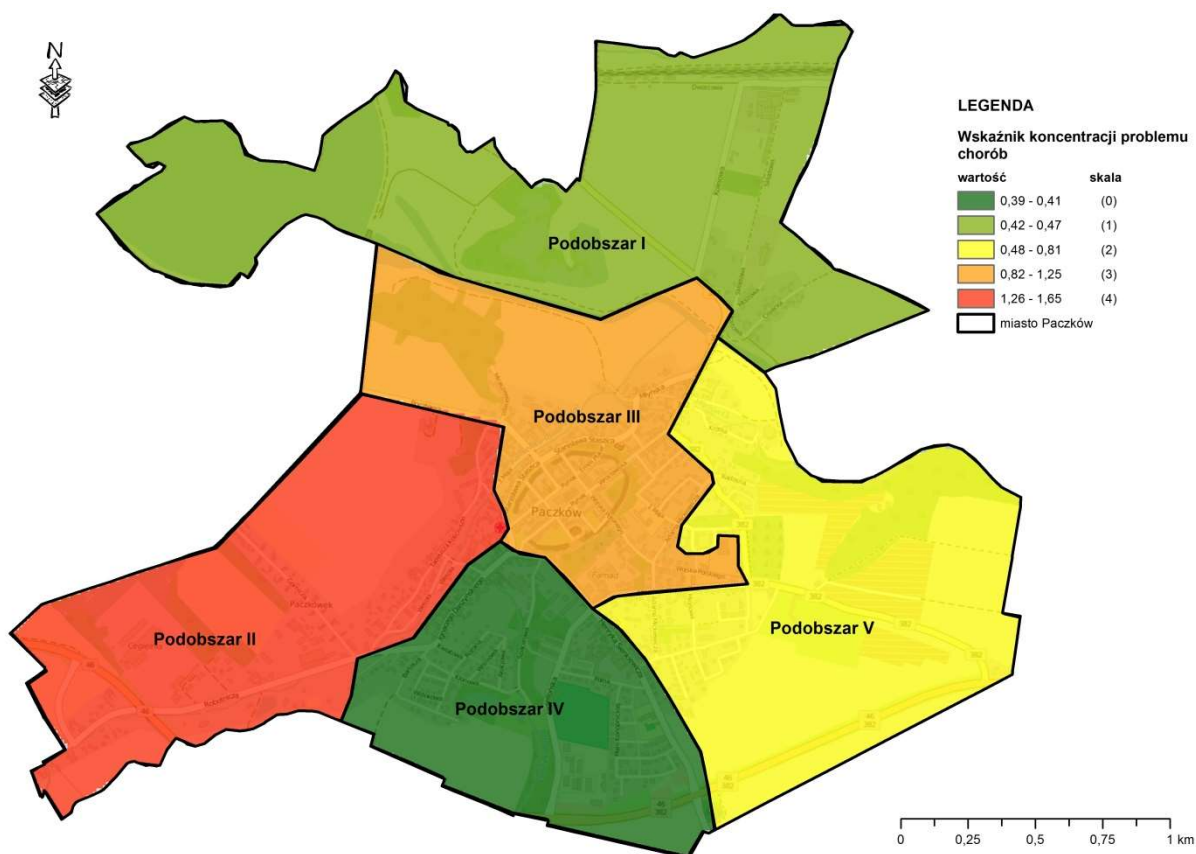
Tabela 11 Dane dotyczące liczby osób otrzymujących zasiłek z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby w Mieście Paczków

Obszar	Ilość osób dotkniętych problemem ciężkiej lub długotrwałej choroby	Ilość osób otrzymujących zasiłek z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	1	7,87	0,44	1
Podobszar II	26	29,82	1,65	4
Podobszar III	78	21,81	1,21	3
Podobszar IV	10	6,95	0,39	0
Podobszar V	21	13,84	0,77	2
SUMA	136			

Wskaźniki zamieszczone w powyższej tabeli pozwoliły zidentyfikować obszary miasta Paczków, w których występuje największe nagromadzenie problemów społecznych z tytułu ciężkiej i długotrwałej choroby. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie, w 2015 roku na terenie miasta Paczków, liczba osób otrzymujących zasiłek z powodu ciężkiej i długotrwałej choroby wyniosła 136 mieszkańców. Przestrzenny rozkład bezrobocia w mieście wskazuje na znaczne dysproporcje. Głównie, problem społeczny dotyczący osób dotkniętych ciężkimi i długotrwałymi chorobami zaznaczył się w Podobszarze II. Wskazanemu obszarowi nadano wartość 4 w skali problemu. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Podobszarze II wynosi 1,65, natomiast wskaźnik odnoszący się do liczby osób z dotkniętymi ciężką i długotrwałą chorobą na 1000 mieszkańców - wynosi 30 osób.

Poważny problem określony w skali 3 występuje w Podobszarze III. Nominalnie, to właśnie w tym obszarze występują najwięcej obserwacji- 78 osób dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Na poniższej mapie przedstawiono wskaźnik koncentracji osób dotkniętych problemem ciężkiej lub długotrwałej choroby.

Rysunek 8 Wskaźnik koncentracji osób dotkniętych problemem ciężkiej lub długotrwałej choroby

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

Niepełnosprawność społeczna to niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie na skutek barier występujących po stronie otoczenia (społecznego, kulturowego, prawnego, politycznego), w tym barier architektonicznych, etc.

Osoby niepełnosprawne określa się w polskim prawie jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego) oraz o niezdolności do pracy.

Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Według Międzynarodowej Organizacji Pracy „osoba niepełnosprawna” oznacza osobę, której możliwości uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego są znacznie ograniczone w wyniku właściwie orzeczonego ubytku zdolności fizycznych lub umysłowych.[11]

Według Światowej Organizacji Zdrowia osoba niepełnosprawna to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej.

Rodzaje niepełnosprawności []

- Obniżona sprawność sensoryczna (zmysłowa) – brak, uszkodzenie lub zaburzenie funkcji analizatorów zmysłowych (są to m.in. osoby niewidome, niedowidzące, głuche, niedosłyszające, z zaburzeniami percepcji wzrokowej i słuchowej)
- Obniżona sprawność intelektualna – upośledzenie umysłowe, demencja starcza
- Obniżona sprawność funkcjonowania społecznego – zaburzenia równowagi nerwowej, emocjonalnej oraz zdrowia psychicznego
- Obniżona sprawność komunikowania się – utrudniony kontakt słowny (zaburzenia mowy, autyzm, jąkanie się)
- Obniżona sprawność ruchowa – osoby z dysfunkcją narządu ruchu (wrodzoną lub nabytą)
- Mózgowe porażenie dziecięce
- Obniżona sprawność psychofizyczna z powodu chorób somatycznych – np. nowotwory, guz mózgu, cukrzyca, nowotwór)

Przyczynami niepełnosprawności są: wady wrodzone, choroby przewlekłe oraz zdarzenia nagłe (wypadki, urazy, zatrucia, infekcje, komplikacje medyczne).

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Poniższa tabela zawiera informacje przekazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie, dotyczące wsparcia finansowego osób dotkniętych problemem niepełnosprawności.

Tabela 12 Dane dotyczące problemu niepełnosprawności w Mieście Paczków

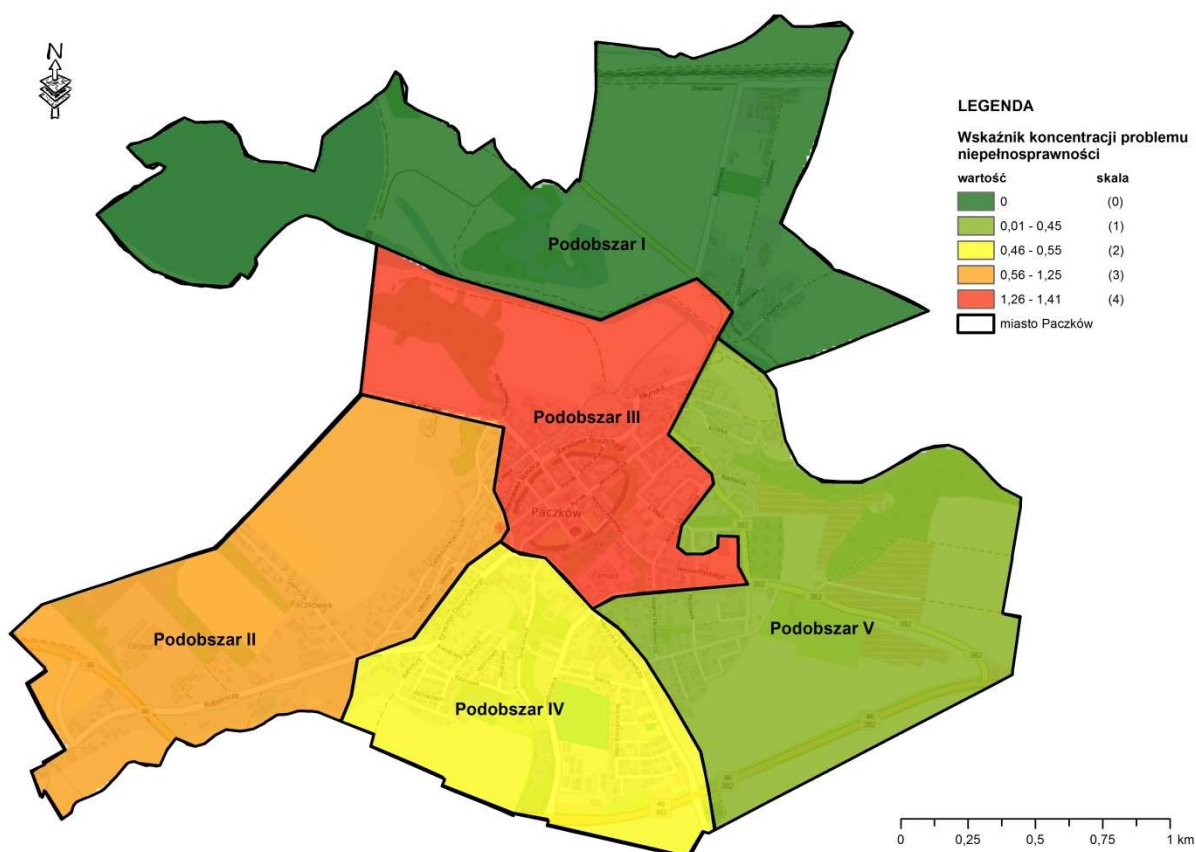
Obszar	Ilość osób dotkniętych problemem niepełnosprawności	Ilość osób dotkniętych problemem niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	0	0,00	0,00	0
Podobszar II	18	20,64	1,24	3
Podobszar III	84	23,48	1,41	4
Podobszar IV	12	8,34	0,50	2
Podobszar V	11	7,25	0,44	1
SUMA	125			

Wskaźniki zamieszczone w powyższej tabeli pozwoliły zidentyfikować obszary miasta Paczków, w których występuje największe nagromadzenie problemów społecznych z tytułu niepełnosprawności. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ośrodek Społeczny w Paczkowie, w 2015 roku na terenie miasta Paczków, 125 mieszkańców otrzymało zasiłek z powodu niepełnosprawności. Przestrzenny rozkład problemu niepełnosprawności w mieście Paczków wskazuje na znaczne dysproporcje. Głównie problem społeczny dotyczący niepełnosprawności zaznaczył się w Podobszarze III. Wskazanemu obszarowi nadano wartość 4 w skali problemu. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Podobszarze III wynosi 1,41, natomiast wskaźnik odnoszący się do liczby osób z problemami niepełnosprawności na 1000 mieszkańców, wynosi 23 osoby.

Problem w skali 3 występuje na terenie Podobszaru II. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Podobszarze II wynosi 1,24, a wskaźnik odnoszący się do liczby osób z problemem bezrobocia na 1000 mieszkańców, wynosi około 21 osób.

Skalę problemu na poziomie 0 określono w Podobszarze I, z którego żaden z mieszkańców nie wnioskował o pomoc socjalną z powodu dotknięcia niepełnosprawnością.

Poniższa mapa przedstawia wskaźnik koncentracji osób niepełnosprawnych w gminie Paczków.

Rysunek 9 Wskaźnik koncentracji osób niepełnosprawnych

"Niebieskie Karty"

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Procedura przeciwdziałania przemocy domowej, zwanej potocznie "Niebieskie Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. To zbiór czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Zarządzeniem Burmistrza – został powołany zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą uchwałą zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny został powołany zarządzeniem Burmistrza gminy Paczków w 2011 r. Obecnie w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: [4]

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Paczkowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paczkowie,
- Komisariatu Policji w Paczkowie,
- Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego w Paczkowie,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej MEDICUS,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej OMEGA,
- Gminnego Centrum Profilaktyki Alkoholowej w Paczkowie,
- Sądu Rejonowego w Nysie.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zadania grup roboczych określone są szczegółowo w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań Zespołu interdyscyplinarnego należy w szczególności należy:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

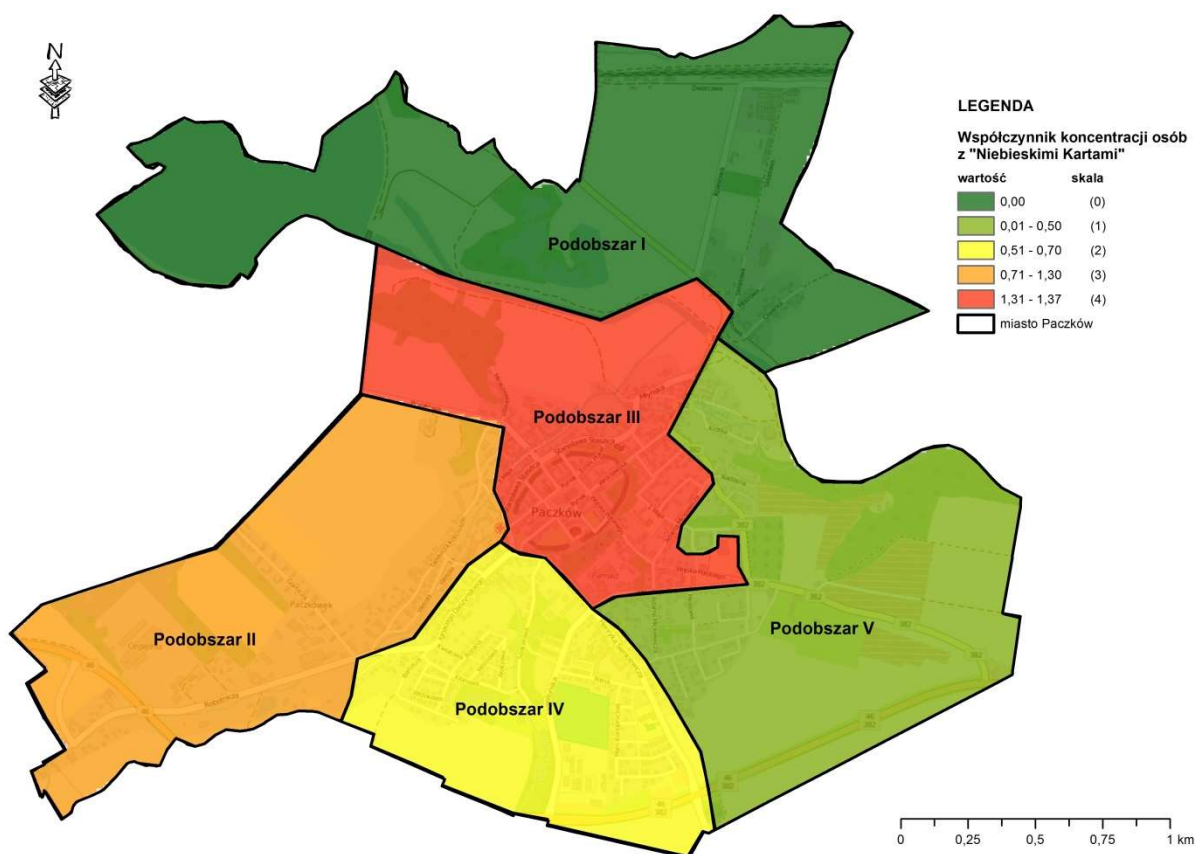
Poniższa tabela zawiera informacje przekazane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie w kontekście wszczęcia procedury "Niebieska Karta".

Tabela 13 Dane dotyczące wszczęcia procedury "Niebieska Karta" na terenie gminy Paczków

Obszar	Ilość wszczętych procedur "Niebieska Karta"	Ilość wszczętych procedur "Niebieska Karta" na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	0	0,00	0,00	0
Podobszar II	3	3,44	1,30	3
Podobszar III	13	3,63	1,37	4
Podobszar IV	2	1,39	0,52	2
Podobszar V	2	1,32	0,50	1
SUMA	20			

W 2015 roku w Mieście Paczków łącznie wszczęto 20 procedur "Niebieska Karta". Analiza ilości wszczętych procedur "Niebieska Karta" wykazuje, że wskaźnik ten skoncentrowany jest w największym stopniu w Podobszar III (1,37). Tym samym, poziom skali problemu określono na poziomie 4, jako krytyczny. Wobec powyższego, większość działań interwencyjnych powinno się więc skupić w wyznaczonym powyżej obszarze.

Mapa poniżej przedstawia przestrzenny rozkład wszczęcia procedury "Niebieska Karta" na terenie miasta Paczków.

Rysunek 10 Wskaźnik koncentracji osób z "Niebieskimi Kartami"

Przestępczość

Przestępczość to wszystkie czyny określone przez prawo jako przestępstwa (zachowania niezgodne z normą prawną), popełnione w danym kraju lub na danym terenie w określonym czasie.

Przestępczość jest zjawiskiem społecznym.

Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

Problemy zwalczania przestępczości są przedmiotem badań nauk.: kryminologii, kryminalistyki, nauki prawa karnego, socjologii, psychologii, pedagogiki i in. Ścisłe ustalenie rozmiarów przestępczości jest niemożliwe z uwagi na nie znaną liczbę przestępstw nie ujawnionych bądź nie zgłoszonych (tzw. ciemna liczba); analizy rozmiarów przestępczości dokonuje się na podstawie statystyki zameldowań organom ścigania lub statystyki skazań. Ograniczanie przyczyn przestępczości jest osiąganę przez działania: zapobiegawcze — środki ekon. (np. zmniejszanie bezrobocia, kształtowanie struktur gosp.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

redukujących sposobność do popełniania przestępstw i czerpania z nich korzyści) oraz wychowawcze (rodzina i szkoła); obronne i represyjne — skutecznie działająca policja, prokuratura i sądy, skuteczniejsze prawo karne; techn. środki obrony; wychowawcze — resocjalizacja w zakładach karnych.

Kategorie kryminalne wzięte pod uwagę w analizie to przestępstwa przeciwko: życiu i zdrowiu, porządkowi publicznemu, wiarygodności dokumentów oraz mieniu. Zaprezentowane wyniki pomagają dokonać analizy poczucia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców poszczególnych jednostek

W przypadku analiz dotyczących przestępczości należy pamiętać, że miejsce popełnienia czynu karnego nie zawsze jest związane z miejscem zamieszkania osoby popełniającej przestępstwo. W związku z tym, charakter panujących zjawisk w przypadku przestępstw wynikowo różni się od wcześniejszych analiz społecznych.

Za osoby nieletnie w przypadku przestępczości, uważa się osoby, które po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem 17 roku życia, dopuściły się czynu karalnego, oraz osoby w wieku do 21 roku życia, wobec których wykonywane są środki wychowawcze i poprawcze. W ujęciu ogólnym, powyższe podejście jest drogą do analiz pod kątem „nieletni-nieprzystosowany społecznie”, co w przyszłości pozwoli na programowanie działań ograniczających zjawisko naruszania zasad współżycia społecznego.

Zjawisko przestępczości, z uwagi na aspekt społeczny, ma na celu nie tylko ukazanie skali problemu w poszczególnych obszarach na tle miasta, ale daje wiedzę w jakim zakresie należy wprowadzić działania zapobiegające i zwalczające demoralizację w tym osób nieletnich.

W tabeli poniżej zaprezentowano dane zebrane na potrzeby LPR. Dane zostały przedstawione oraz wykorzystane zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką.

Tabela 14 Dane dotyczące liczby przestępstw w Mieście Paczków

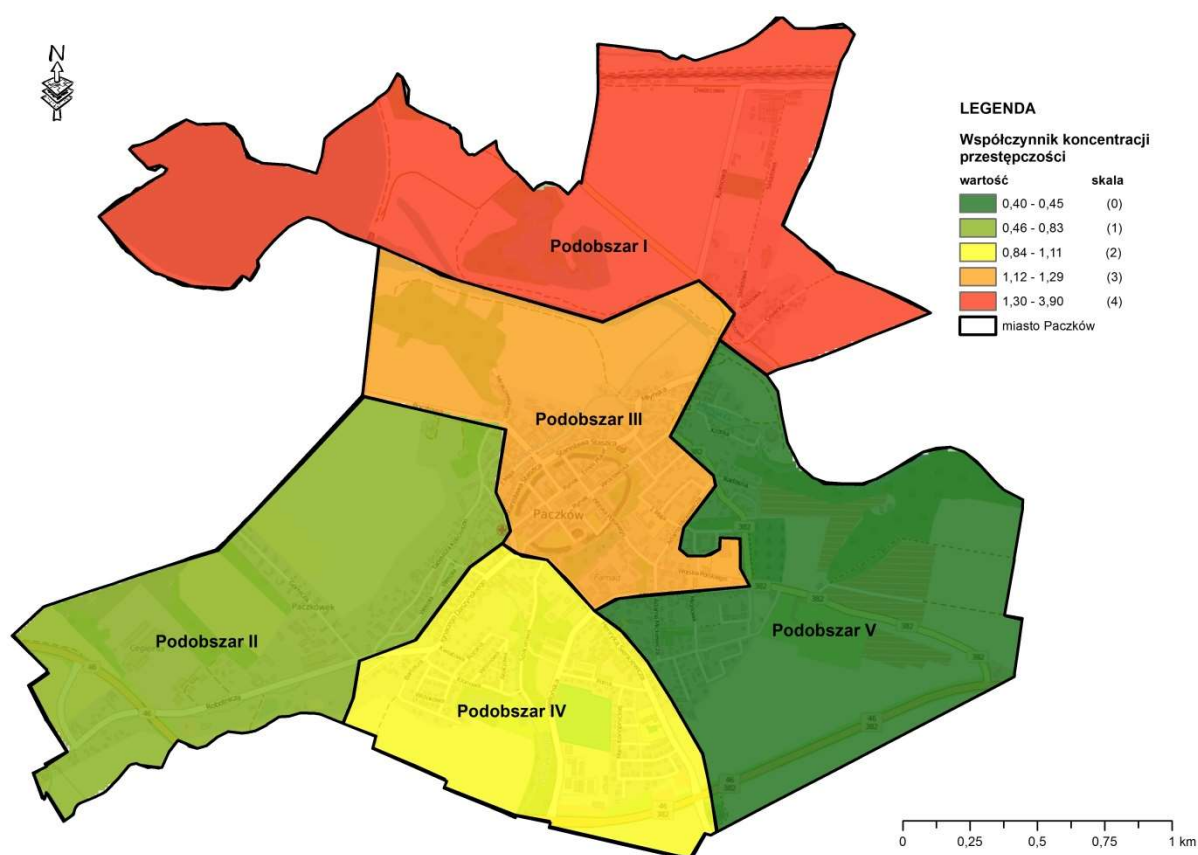
Obszar	Ilość przestępstw	Ilość przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	9	70,87	3,90	4
Podobszar II	8	9,17	0,50	1
Podobszar III	81	22,64	1,24	3
Podobszar IV	28	19,47	1,07	2
Podobszar V	11	7,25	0,40	0

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

SUMA	137	18,19	1	
------	-----	-------	---	--

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Komisariat Policji w Paczkowie, w 2015 roku w Paczkowie odnotowano 137 przestępstw, w tym jedno popełnione przez osoby nieletnie. Najwięcej przestępstw dokonano w Podobszarze III (81). Zdecydowanie największy wskaźnik koncentracji przestępstw zidentyfikowano na terenie Podobszaru I (70,9 przestępstw w stosunku do 1000 mieszkańców), stąd też wymienionemu obszarowi nadano wartość 4 w skali problemu.

Obszary miasta, w których najczęściej dochodzi do zachowań naruszających normy prawa przedstawia kolejna mapa.

Rysunek 11 Wskaźnik koncentracji przestępczości

Obciążenie demograficzne

Starzenie się ludzi jest zjawiskiem uniwersalnym – ludzie starzeją się i starzeją zawsze i wszędzie. Jednak w ostatnich kilkudziesięciu latach intensywność tego zjawiska znacznie wzrosła, co – przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego sprawia, że odsetek ludzi starych w społeczeństwie szybko rośnie. Jest to skutek wydłużania się trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego

i poprawy jakości życia. Niepokój budzi nie sam fakt wzrostu ilościowego starszej populacji, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, spowodowany spadkiem udziału najmłodszych grup wiekowych w strukturze demograficznej społeczeństwa.

Badania demograficzne pokazują, że największy wpływ na dynamikę i poziom starzenia się społeczeństwa ma natężenie urodzeń. Duży udział liczby urodzeń przyczynia się do wzrostu udziału dzieci w strukturze populacji, a co za tym idzie – do „odmładzania się” społeczeństwa. Wydłużenie życia ludności najstarszej przyspiesza zjawisko starzenia się społeczeństwa. Spadek liczby urodzeń, prowadzi do zmniejszenia udziału najmłodszych grup wiekowych, proporcjonalnego wzrostu udziału roczników najstarszych, a tym samym do podwyższenia średniego wieku ludności. Podnosi się też wiek, w którym kobiety decydują się na urodzenie pierwszego dziecka. Powody to m.in. dłuższy okres nauki i większa aktywność zawodowa kobiet.

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa.

Skutkiem kryzysu demograficznego jest też proces wyludniania się polskiej prowincji – zarówno wsi, jak i miasteczek. Młodzi ludzie w poszukiwaniu lepszego wykształcenia i perspektyw życiowych migrują stamtąd do większych miast. Na miejscu zostają osoby starsze. Brak dzieci w wieku szkolnym skutkuje zamykaniem wiejskich szkół, który to proces pogłębia degradację społeczną i kulturalną polskiej prowincji.

Wzrastająca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby młodych osób na przestrzeni kilku lat ewidentnie świadczy o postępującym zjawisku starzenia się lokalnej społeczności. Jeśli taki stan będzie się utrzymywał w dłuższej perspektywie czasowej to w przyszłości doprowadzi do zbyt dużego obciążenia demograficznego i zatrzymania rozwoju gospodarczego obszaru.

Stopniowe starzenie się społeczeństwa jest niekorzystnym procesem demograficznym, który generuje problemy różnego rodzaju (zmniejszanie zasobu siły roboczej, osłabienie lokalnego kapitału ludzkiego czy pogarszanie struktury rynku pracy). Starzenie się społeczeństwa ma również skutki finansowe dla systemu finansów publicznych w postaci wzrostu kosztów opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi. W tym kontekście działania rewitalizacyjne powinny skupiać się wokół działań prewencyjnych, związanych z promowaniem zdrowego stylu życia wśród osób młodych (ale też starszych), prowadzeniem prorodzinnej polityki gminy zachęcającej rodziny do posiadania większej

liczby dzieci, czy wspomaganiem poprzez rozwój infrastruktury społecznej takiej jak m.in. lepszy dostęp do żłobków i przedszkoli.

W poniższej tabeli zawarto informacje na temat obciążenia demograficznego występującego na terenie miasta Paczków.

Tabela 15 Dane dotyczące obciążenia demograficznego w Mieście Paczków

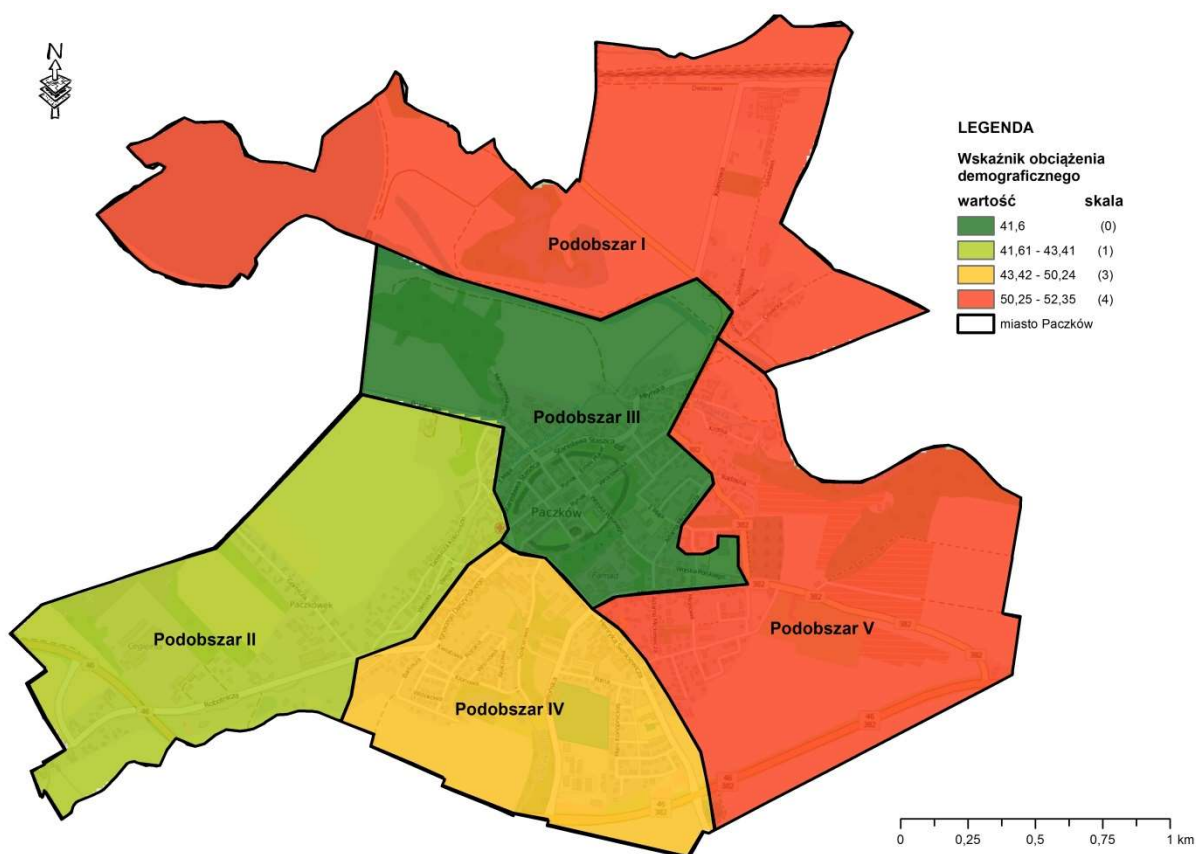
Obszar	Ludność	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Skala problemu
Podobszar I	127	50,27	4
Podobszar II	872	41,62	1
Podobszar III	3 577	41,60	0
Podobszar IV	1 438	43,42	3
Podobszar V	1 517	52,35	4
SUMA	7 531		

W 2015 roku na obszarze miasta Paczków mieszkało łącznie 7 531 osób. Największy pod względem liczby ludności jest Podobszar III, w którym zamieszkiwało 3 577 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego ma za zadanie ukazanie stosunku liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują niekorzystny z punktu demograficznego proces następujący w Podobszarze I i Podobszarze V. Wobec powyższego, wskaźnik koncentracji w Podobszarze I wyniósł 50,27 co oznacza, że na 100 mieszkańca w wieku produkcyjnym przypada około 50 osób w wieku pozaprodukcyjnym. Wskaźnik koncentracji w Podobszarze V wyniósł 52,35 co oznacza, że na 100 mieszkańca w wieku produkcyjnym przypada około 52 osoby w wieku pozaprodukcyjnym. Wskazane obszary na tle całego miasta Paczkowa zakwalifikowano do sytuacji krytycznej, której skala problemu wynosi 4.

Niekorzystna sytuacja demograficzna jest również w Podobszarze IV. Skalę problemu określono na poziomie 3. Najkorzystniejszą sytuację posiada Podobszar III, w którym skala problemu jest na najniższym poziomie i wynosi 0 oraz Podobszar II, gdzie skala problemu jest na poziomie 1.

Przestrzenny rozkład obciążenia demograficznego w mieście Paczków prezentuje kolejna mapa.

Rysunek 12 Wskaźnik obciążenia demograficznego

Frekwencja w wyborach prezydenckich

Frekwencja wyborcza to procent obywateli posiadających prawo do głosowania, którzy oddali swój głos w ramach wyborów prezydenckich, parlamentarnych, samorządowych lub w referendum. Frekwencja wyborcza obejmuje liczbę obywateli, którzy oddali swój głos będąc uprawnionymi do głosowania, czyli posiadając czynne prawo wyborcze. Takie prawo przysługuje wszystkim pełnoletnim obywatelom Polski, którzy nie zostali pozbawieni go drogą sądową lub też nie zostali ubezwłasnowolnieni.

Wybory są proceduralnym elementem: pozwalają legitymizować władzę, obrazują stosunek wyborców do polityków, partii, czy wreszcie całego systemu. Są podstawowym rodzajem uczestnictwa politycznego. Taki udział wiąże się z zasadami demokratycznymi: równością, wolnością, legitymizacją władzy. O wadze wyborów świadczą zabiegi, mające na celu zwiększenie frekwencji wyborczej. [16]

Frekwencja w wyborach jest zróżnicowana i uzależniona jest od rodzaju wyborów. Najwyższa frekwencja występuje w przypadku wyborów prezydenckich, do Sejmu i Senatu oraz samorządowych, a najniższa do Parlamentu Europejskiego.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Pomimo tego, że udział w wyborach jest istotny dla perspektyw rozwoju kraju, niewielu Polaków korzysta z tego przywileju. Od początku transformacji frekwencja wyborcza w sześciu dotychczasowych wyborach parlamentarnych jedynie trzy razy przekroczyła próg 50 proc. Równie niskie zainteresowanie głosowaniem odnotowano w przypadku wyborów prezydenckich, a istotnie niższe w wyborach samorządowych. Szczególnie niska frekwencja ma miejsce w wyborach do Parlamentu Europejskiego [18]

Niska frekwencja wyborcza w Polsce wynika często z braku zaangażowania obywateli w politykę, niewielkiej wiedzy na jej temat, nieufności wobec polityków, bądź też zupełnej apolityczności. Jednak ustrój demokratyczny wymaga zaangażowania ze strony obywateli, którzy oddając swoje głosy wybierają przedstawicieli, z którymi zgadzają się pogłądowo i ideowo.

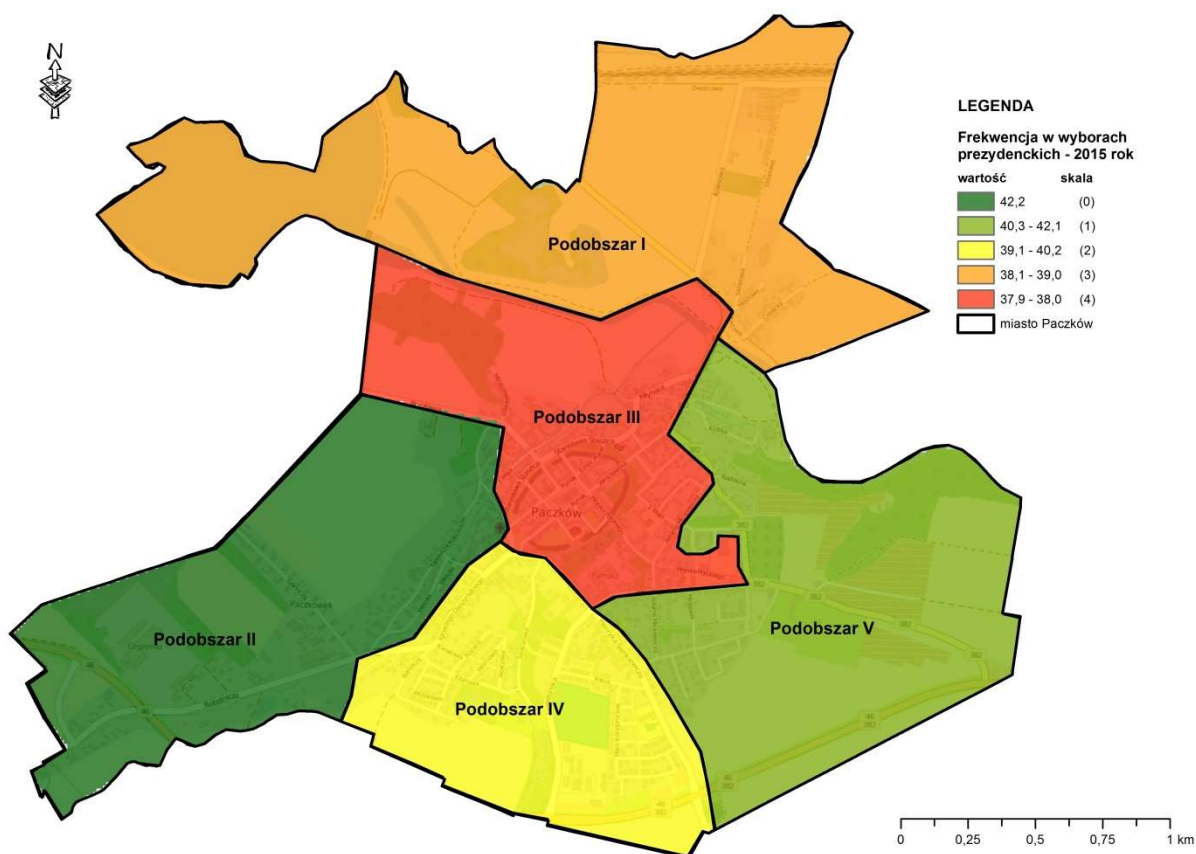
Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, zagwarantowaną przez Konstytucję RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483) jest prawo wyborcze. Na terenie miasta Paczków, na dzień wyborów parlamentarnych (25 października 2015) mieszkało 10 577 osób uprawnionych do głosowania. Frekwencje w poszczególnych obwodach wyborczych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16 Dane dotyczące frekwencji w wyborach prezydenckich w 2015 roku w Mieście Paczków

Obszar	Frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 roku [%]	Skala problemu poziomu frekwencji
Podobszar I	38,29	3
Podobszar II	42,20	0
Podobszar III	37,93	4
Podobszar IV	40,18	2
Podobszar V	42,07	1

Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary miasta Paczków, w których aktywność mieszkańców w życiu publicznym była najniższa względem całej jednostki. Problem w skali 4 poziomu frekwencji w wyborach samorządowych w 2015 roku pojawił się w Podobszarze III, gdzie frekwencja była na poziomie 37,93%. Problem w skali 3 poziomu frekwencji w wyborach samorządowych w 2015 roku pojawił się w Podobszarze I gdzie frekwencja była na poziomie 3 .

Przestrzenny rozkład frekwencji w wyborach prezydenckich w 2015 roku prezentuje kolejna mapa.

Rysunek 13 Rozmieszczenie osób uczestniczących w wyborach prezydenckich w 2015 r.

Wyniki egzaminu szóstoklasistów

Egzamin to szerokie pojęcie stosowane na określenie różnego typu działań mających na celu weryfikację wiedzy, stanu rzeczy, itp. Egzamin przeprowadzany w 6. Klasach szkół podstawowych określano również jako egzamin zewnętrzny do którego przystąpili obowiązkowo wszyscy absolwenci polskich sześciolletnich szkół podstawowych. Nieprzystąpienie do sprawdzianu wiązało się z koniecznością powtórzenia klasy szóstej.

Egzamin miał na celu ocenienie umiejętności czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystywanie wiedzy w praktyce. Miał on formę ponad-przedmiotowego, pojedynczego testu z zestawem pytań zamkniętych jednokrotnego wyboru oraz otwartych. Oceniany był w skali od 0 do 40 punktów. W roku szkolnym 2014/2015 sprawdzian składał się z dwóch części. Pierwsza sprawdzała opanowanie wiadomości i umiejętności z języka polskiego i matematyki, a druga – z języka obcego.

Sprawdzianu nie można było nie zdać – nie był wyznaczony limit punktów potrzebnych do uzyskania zaliczenia. Wynikało to z faktu, że w założeniu sprawdzian miał być przede wszystkim źródłem wiedzy na temat aktualnego stanu edukacji początkowej w Polsce, a nie narzędziem selekcji uczniów do gimnazjów.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

W Paczkowie funkcjonują aktualnie 2 szkoły podstawowe: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II oraz Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterów Westerplatte, w których przeprowadzano (egzaminy) sprawdziany wiedzy szóstoklasistów.

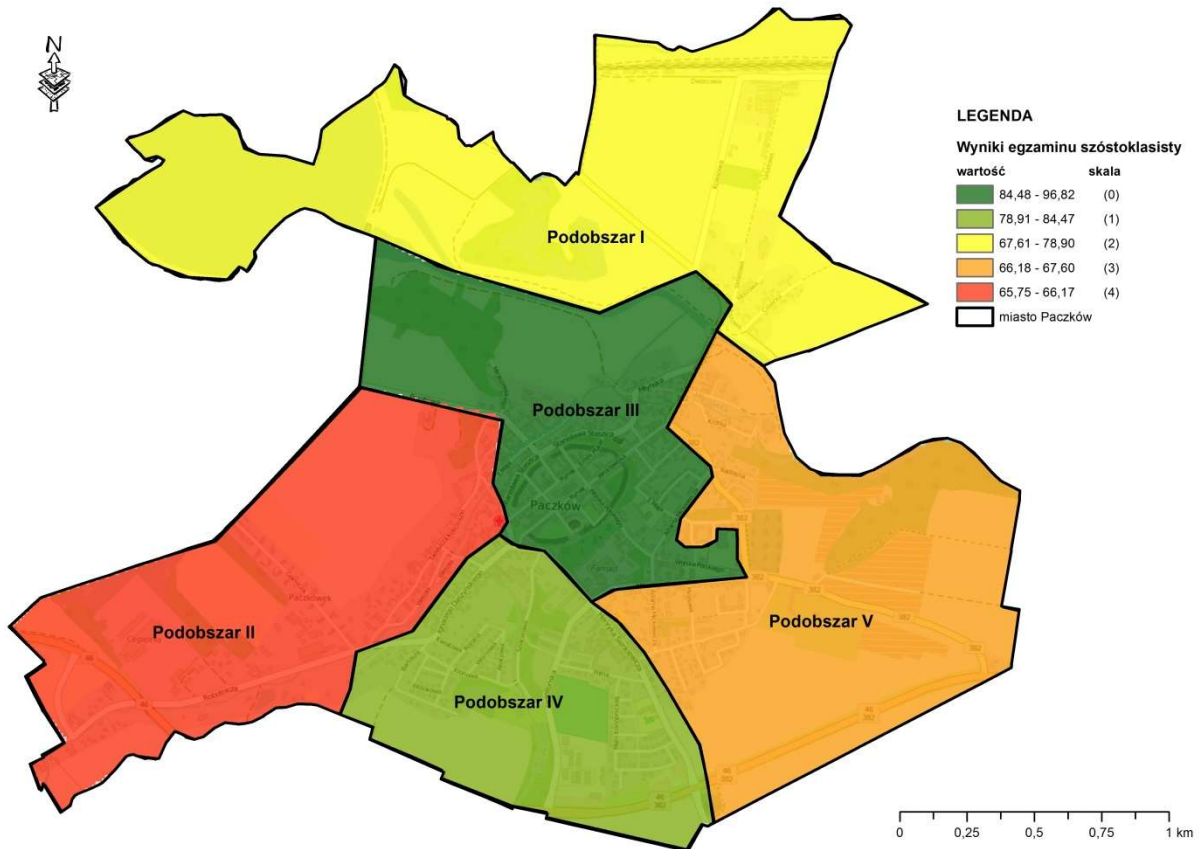
Wyniki egzaminu po 6. klasie szkoły podstawowej wykorzystano do oceny poziomu edukacji. Dla ujednolicenia informacji zaproponowano wskaźnik opisujący średni wynik z wszystkich przedmiotów, które prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17 Dane dotyczące wyników egzaminów szóstoklasistów ze wszystkich przedmiotów w Mieście Paczków

Obszar	Wyniki sprawdzianu wiedzy szóstoklasisty średnia z wszystkich przedmiotów	Skala problemu
Podobszar I	78,34	2
Podobszar II	65,75	4
Podobszar III	96,82	0
Podobszar IV	83,80	1
Podobszar V	67,00	3

Średni wynik egzaminu wskazał na przestrzenne dysproporcje w poziomie edukacji w mieście Paczków. Najwyższą średnią ze wszystkich przedmiotów uzyskali uczniowie zamieszkujący Podobszar III (średnia 96,82) i Podobszar IV (średnia 83,80). W wymienionych miejscowościach skala problemu jest równa kolejno 0 oraz 1. Najniższą średnią ze wszystkich przedmiotów uzyskali uczniowie zamieszkujący Podobszar II (średnia 65,75), co sprawia, że skala problemu jest najwyższa i wynosi 4.

Rozmieszczenie średniego wyniku z egzaminu szóstoklasisty w poszczególnych obszarach miasta Paczków prezentuje kolejna mapa.

Rysunek 14 Rozmieszczenie osób z średnimi wynikami egzaminu szóstoklasisty w Mieście Paczków

6.3. Strefa gospodarcza

Bezrobocie (PUP)

Misją pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie jest stałe dążenie do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, troszczenie się o taki rozwój postaw, umiejętności i kwalifikacji mieszkańców, który zapewni im możliwie największe szanse na odpowiednie zatrudnienie, a pracodawcom pozyskanie najlepszych pracowników. Swoją misję urząd pracy realizuje poprzez świadczenie usług informacyjnych, pośrednictwa pracy, doradczych, szkoleniowych, finansowych i administracyjnych.

Formy aktywizacji osobom bezrobotnym i poszukującym pracy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie:

- Pośrednictwo pracy
- Poradnictwo zawodowe
- Szkolenia

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- Staż
- Praktyki absolwenckie
- Dodatek aktywizacyjny
- Środki na rozpoczęcie działalności
- Prace interwencyjne
- Roboty publiczne

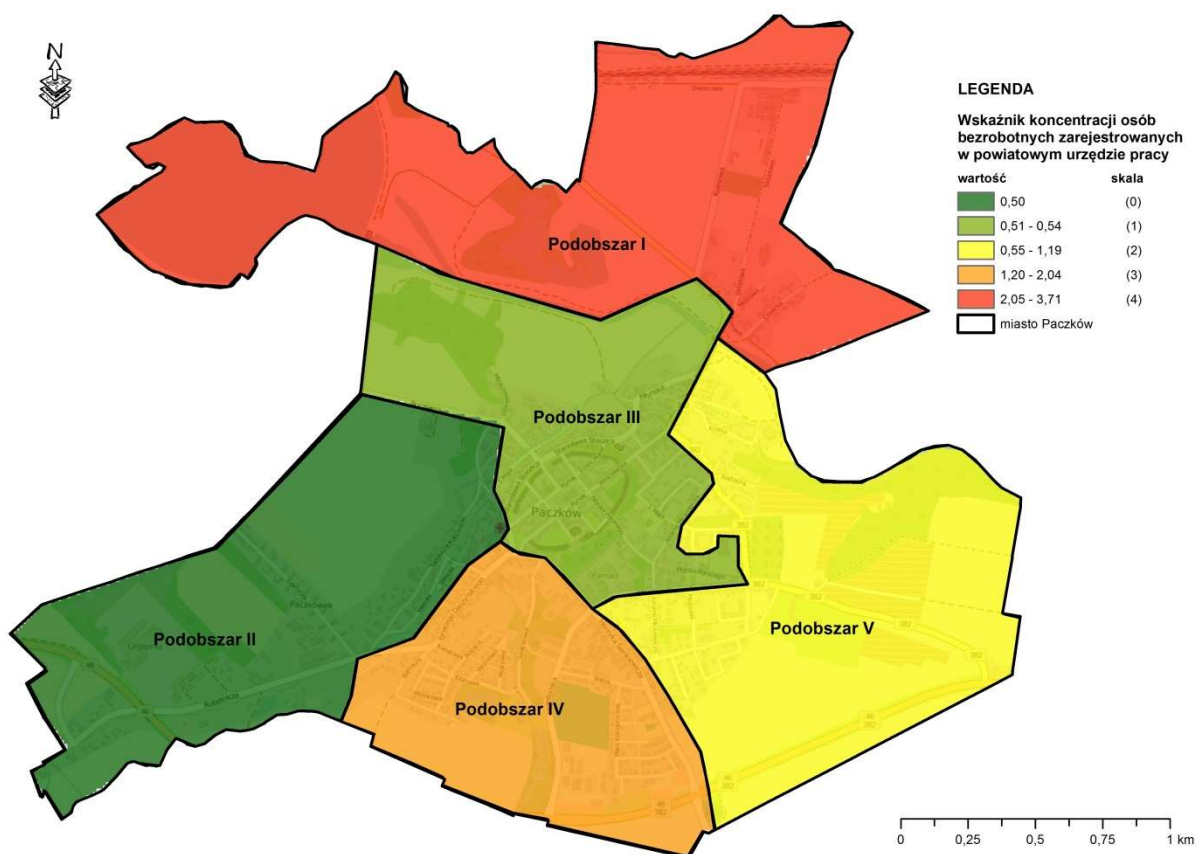
Poniżej zobrazowano udział osób bezrobotnych w poszczególnych obszarach na tle wszystkich mieszkańców miasta Paczków. Analiza ukazuje skalę problemu mieszkańców miasta pozostających bez pracy, co pozwala na ocenę społecznej sytuacji mieszkańców, gdyż bezrobocie jest nieodłącznym składnikiem kryzysu życia społecznego obywateli miasta.

Tabela 18 Dane dotyczące liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, zamieszkujących teren miasta Paczków.

Obszar	Ilość osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy	Ilość osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	26	204,72	3,71	4
Podobszar II	24	27,52	0,50	0
Podobszar III	105	29,35	0,53	1
Podobszar IV	162	112,66	2,04	3
Podobszar V	99	65,26	1,18	2
SUMA	416			

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie, w 2015 roku na terenie Paczkowa zarejestrowanych było 416 osób. Przestrzenny rozkład bezrobocia w sześciu podobszarach wskazuje na znaczne dysproporcje. Jednym z wyraźnie zaznaczających się problemów społecznych miasta jest bezrobocie w Podobszarze I. Wskaźnik wskazujący na koncentrację problemów społecznych wynosi 3,71, natomiast wskaźnik odnoszący się do liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie na 1000 mieszkańców, wynosi około 205 osób. W wyniku powyższej analizy, Podobszarowi I nadano wartość 4 w skali problemu. Nominalnie, największa ilość osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie jest w Podobszarze IV (162 osoby).

Przestrzenny rozkład poziomu bezrobocia w Mieście Paczków, na podstawie danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie prezentuje kolejna mapa.

Rysunek 15 Rozmieszczenie osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie

Bezrobocie (osoby długotrwale bezrobotne)

Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. Długotrwale bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Najczęściej obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Bezrobocie długookresowe marginalizuje ludzi. Wiąże się to z obniżeniem standardu życia, powodujące konieczność zrezygnowania z tego, co nie jest niezbędne do życia, a więc najczęściej z uczestniczenia w kulturze. W dalszej kolejności rezygnuje się z własnych aspiracji edukacyjnych oraz swoich dzieci. Przyczynia się to do tzw. „dziedziczenia bezrobocia”.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią istotny czynnik ryzyka wykluczenia społecznego. Rodzą one zapotrzebowanie na korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

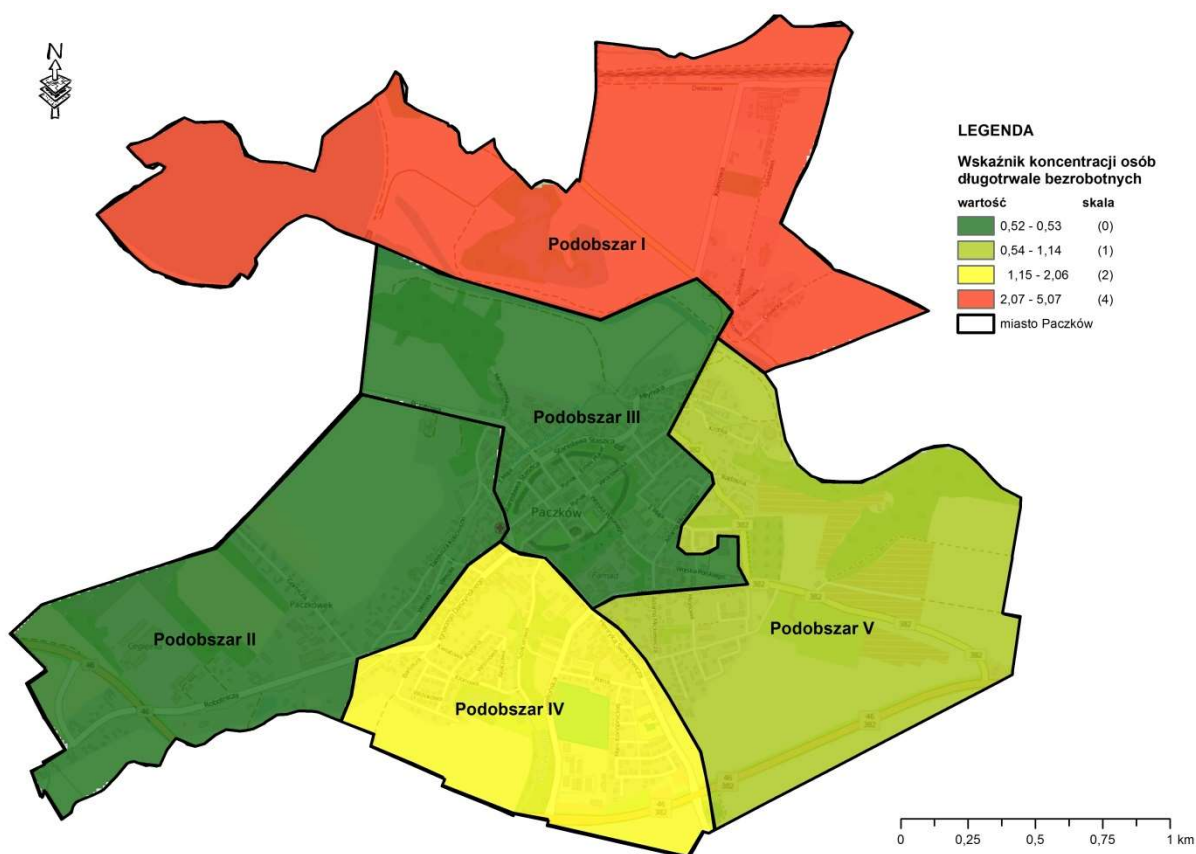
Szczegółowe dane dotyczące liczby osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta Paczków przedstawiono poniżej.

Tabela 19 Dane dotyczące liczby osób długotrwale bezrobotnych na terenie mieście Paczków

Obszar	Ilość osób długotrwale bezrobotnych	Ilość osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	18	141,73	4,99	4
Podobszar II	13	14,91	0,52	0
Podobszar III	53	14,82	0,52	0
Podobszar IV	83	57,72	2,03	2
Podobszar V	47	30,98	1,09	1
SUMA	214			

Po przeanalizowaniu problematyki związanej z długotrwałym bezrobociem można zauważyć, że najwyższą wartość wskaźnika koncentracji odnotowano w Paczkowie Podobszar I (4,99). Tym samym, skala problemu jest najwyższa i wynosi 4. Na wysokość bezrobocia ma nie tyle liczba zidentyfikowanych zjawisk problemowych, co mała liczba osób zamieszkujących poszczególne obszary. W wartości nominalnej największa liczba bezrobotnych znajduje się w Podobszarze IV (83 osoby).

Poniższa mapa przedstawia wskaźnik koncentracji długotrwałego poziomu bezrobocia występujący w poszczególnych podobszarach miasta Paczków.

Rysunek 16 Rozmieszczenie osób długotrwale bezrobotnych w Mieście Paczków

Bezrobocie (osoby z wykształceniem niskim)

Osoby słabiej wykształcone są narażone na większe ryzyko bezrobocia cyklicznego, silnie zależnego od popytu na pracę. Wynika to z faktu, że osoby z niższym poziomem wykształcenia, zwłaszcza z wykształceniem zasadniczym zawodowym, są częściej zatrudnione w takich sektorach gospodarki jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe, które są bardziej podatne na wahania koniunktury. Osoby z wyższym wykształceniem pracują znacznie częściej w sektorze usług mniej zależnych od aktualnej sytuacji gospodarczej, a także w sektorze publicznym, który charakteryzuje się znaczną stabilnością zatrudnienia. Wykształcenie odgrywa kluczową rolę w trakcie recesji, a gdy koniunktura gospodarcza zaczyna się poprawiać, relatywne szanse na zatrudnienia zaczynają być coraz mniej zależne od poziomu wykształcenia. [6]

Duży odsetek bezrobotnych bez wykształcenia ma także wpływ na możliwość rozwoju gospodarczego miasta. Brak wykwalifikowanych pracowników jest bardzo często barierą dla potencjalnych inwestorów, szczególnie w aspekcie rozwijania działalności innowacyjnych. Poprawa sytuacji w tym zakresie może pozytywnie wpłynąć na rynek pracy i sferę gospodarczą miasta - osoby o niskich

kwalifikacjach, poprzez ukierunkowanie zawodowe zgodne z oczekiwaniem lokalnych pracodawców, mogłyby stać się na rynku pracy dużą grupą siły roboczej.

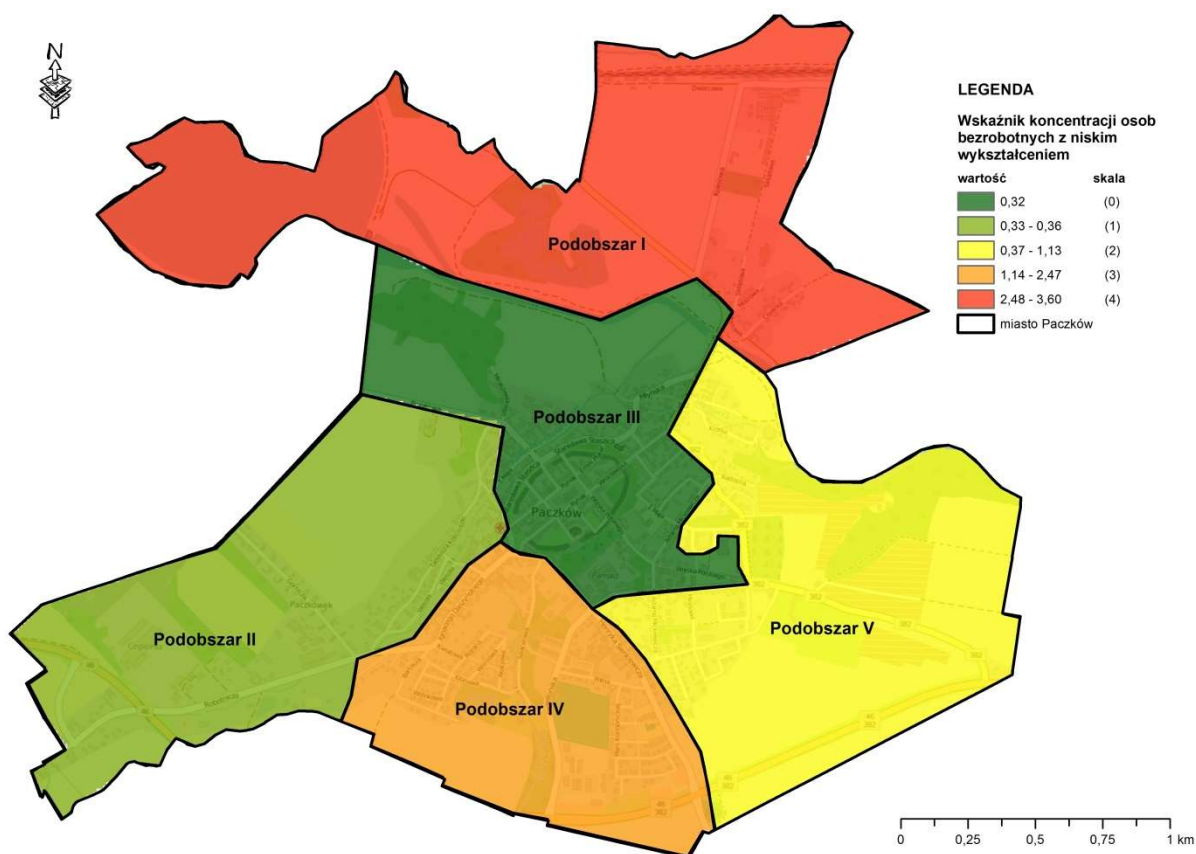
Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia osób z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym przedstawiono poniżej.

Tabela 20 Dane dotyczące poziomu bezrobocia (osoby z wykształceniem niskim) w mieście Paczków

Obszar	Liczba osób bezrobotnych (osoby z wykształceniem niskim)	Liczba osób bezrobotnych (osoby z wykształceniem niskim) na 1000 mieszkańców	Wskaźnik koncentracji	Skala problemu
Podobszar I	13	102,36	3,60	4
Podobszar II	4	4,59	0,35	1
Podobszar III	15	4,19	0,32	0
Podobszar IV	46	31,99	2,43	3
Podobszar V	21	13,84	1,05	2
SUMA	99			

Po przeanalizowaniu problematyki związanej z bezrobociem (osoby z wykształceniem niskim) można zauważyć, że najwyższą wartość wskaźnika koncentracji odnotowano w Podobszarze I (3,60). Tym samym, skala problemu jest najwyższa i wynosi 4. Na wysokość bezrobocia ma wpływ nie tyle liczba zidentyfikowanych zjawisk problemowych, co mała liczba osób zamieszkujących poszczególne obszary. W wartości nominalnej największa liczba bezrobotnych znajduje się w Podobszarze IV (46 osób). Problem bezrobocia dotyczący osób z wykształceniem niskim w skali 3 występuje w Paczkowie w Podobszarze IV.

Poniższa mapa przedstawia wskaźnik koncentracji poziomu bezrobocia z wykształceniem niskim występujący w poszczególnych podobszarach miasta Paczków.

Rysunek 17 Wskaźnik koncentracji osób bezrobotnych z niskim wykształceniem

6.4. Strefa środowiskowa

Pył PM10

Pył zawieszony PM10 jest frakcją pyłu o bardzo małych rozmiarach średnicy ziaren - do 10 mikrometrów. Ziarna są wystarczająco małe, aby mogły przeniknąć głęboko do płuc.

Głównym źródłem pyłu PM10 w powietrzu jest emisja ze spalania w indywidualnych systemach grzewczych paliw stałych takich jak węgiel, drewno i biomasa oraz z ruchu drogowego, szczególnie z pojazdów z silnikami wysokoprężnymi bez filtrów cząstek stałych.

Niekorzystne warunki meteorologiczne, szczególnie brak wiatru i inwersja, w znacznym stopniu sprzyjają kumulowaniu się zanieczyszczeń przy powierzchni ziemi i powstawaniu smogu, w konsekwencji powodują przekraczanie wartości stężeń dopuszczalnych zanieczyszczeń, szczególnie pyłu PM10.

Dopuszczalne poziomy stężeń pyłu PM10 w powietrzu i dopuszczalne częstotliwości przekroczeń tych poziomów:

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- stężenia średnioroczne - 40 µg/m³,
- stężenia 24-godzinne - 50 µg/m³,
- dopuszczalne częstotści przekraczania stężenia 24-godzinnego w roku - 35 razy.

Pyły mogą stanowić poważny czynnik chorobotwórczy, osiadają na ściankach pęcherzyków płucnych utrudniając wymianę gazową, powodują podrażnienie naskórka i śluzówki, zapalenie górnych dróg oddechowych oraz wywołują choroby alergiczne, astmę, nowotwory płuc, gardła i krtani. Nie istnieje próg stężenia, poniżej którego negatywne skutki zdrowotne wynikające z oddziaływania pyłów na zdrowie ludzi nie występują. Grupą szczególnie narażoną na negatywne oddziaływanie pyłów są osoby starsze, dzieci i osoby cierpiące na choroby dróg oddechowych i układu krwionośnego.

Pył zawieszony PM₁₀ powoduje zwiększenie zachorowalności na choroby układu oddechowego.

Pył wpływa również na rośliny, osadzając się na powierzchni liści pochłania światło oraz zatyka aparaty szparkowe, utrudniając fotosyntezę.

Poniższa tabela prezentuje dane z zakresu rozkładu stężeń średniorocznych pyłu PM₁₀ w gminie Paczków. Dane pochodzą z "Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych".

Poniższa tabela prezentuje dane z zakresu rozkładu stężeń dobowych i średniorocznych pyłu PM₁₀ w mieście Paczków.

Tabela 21 Dane dotyczące rozkładu stężeń dobowego i średniorocznego pyłu PM₁₀ w mieście Paczków

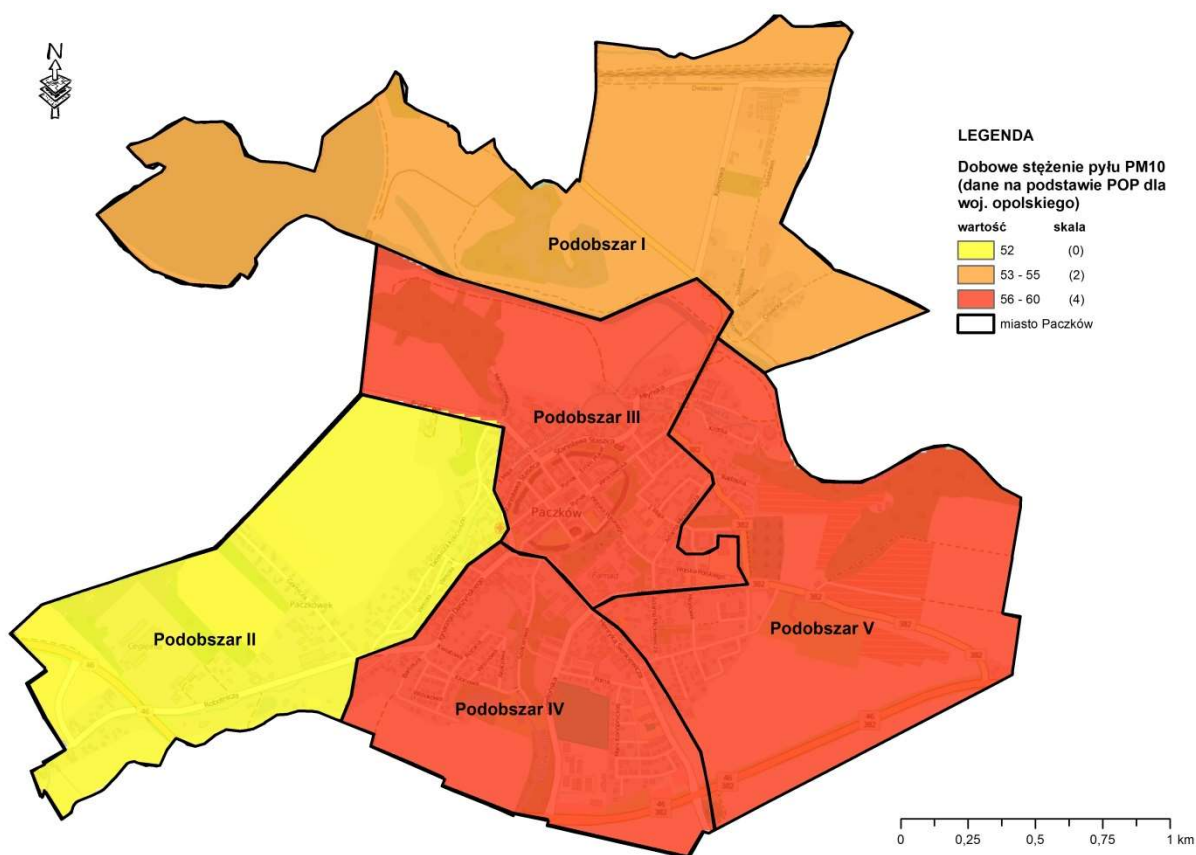
Obszar	Rozkład stężeń dobowych pyłu PM ₁₀ [µg/m ³]	Skala problemu stężeń dobowych pyłu PM ₁₀	Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀ [µg/m ³]	Skala problemu stężeń średniorocznych pyłu PM ₁₀
Podobszar I	55	2	33	0
Podobszar II	52	0	33	0
Podobszar III	60	4	41	4
Podobszar IV	60	4	38	2
Podobszar V	60	4	33	0

Modelowa analiza rozkładu stężeń dobowych pyłu PM₁₀ wykazała, że obszar wskazany jako szczególnie narażony na zanieczyszczenie powietrza koncentruje się na terenie Paczkowa w Podobszarze III, Podobszarze IV i w Podobszarze V. Rozkład stężeń dobowych pyłu PM₁₀ we

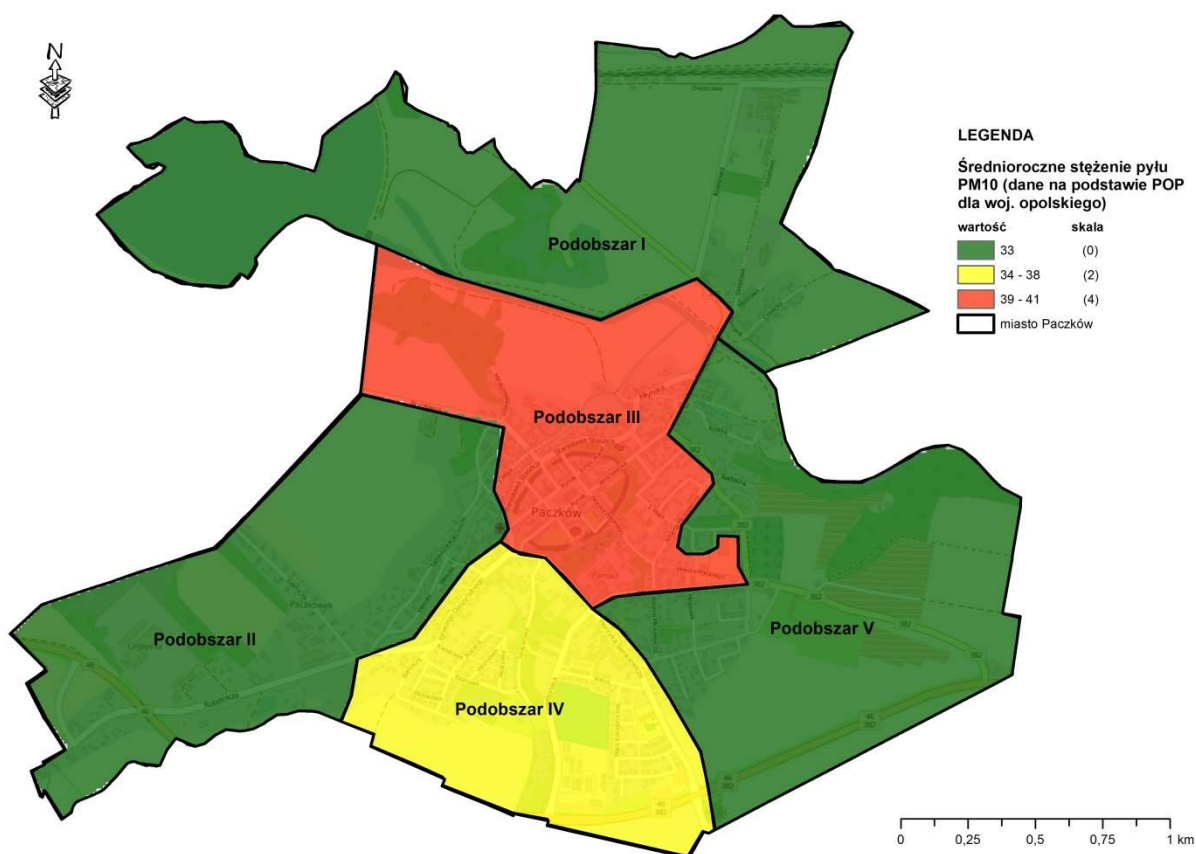
wskazanych obszarach wynosi 60 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy dopuszczalnym poziomie stężenia 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Analogicznie, skala problemu w wymienionych obszarach jest najwyższa i wynosi 4.

Modelowa analiza rozkładu stężeń średniorocznych pyłu PM_{10} wykazała, że przekroczenia dopuszczalnego poziomu (który wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) występuje w Podobszarze III. Adekwatnie, skala problemu jest tam najwyższa i wynosi 4. W pozostałych podobszarach modelowy rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM_{10} jest poniżej dopuszczalnego.

Kolejna mapa przedstawia stężenie dobowe i średnioroczne pyłu PM_{10} dla miasta Paczków.

Rysunek 18 Rozkład stężeń dobowych pyłu PM_{10} w mieście Paczków

Rysunek 19 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 w mieście Paczków

Benzo(a)piren

Benzo(a)pireny są wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA), które są związkami silnie rakotwórczymi. Benzopireny są składnikiem zanieczyszczeń powietrza, powstającym w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania odpadów.

Głównym źródłem tej substancji jest spalanie paliw stałych w niskiej temperaturze - a więc węgla i drewna w domowych instalacjach grzewczych a także silniki spalinowe, spalarnie odpadów, liczne procesy przemysłowe (np. produkcja koksu), pożary lasów, dym tytoniowy, jak również wszelkie procesy rozkładu termicznego związków organicznych przebiegające przy niewystarczającej ilości tlenu. Nośnikiem benzo(a)piranu w powietrzu jest pył, dlatego jego szkodliwe oddziaływanie jest ściśle związane z oddziaływaniem pyłu oraz jego specyficznymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi.

Benzo(a)piren oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Benzo(a)piren, podobnie jak inne WWA wykazuje toksyczność układową, powodując uszkodzenie nadnerczy, układu chłonnego, krwiotwórczego i oddechowego.

Stężenie benzopirenów w powietrzu jest jednym z parametrów oceny jakości powietrza. Dopuszczalny średnioroczny poziom B(a)P to 1 ng/m³. [14]

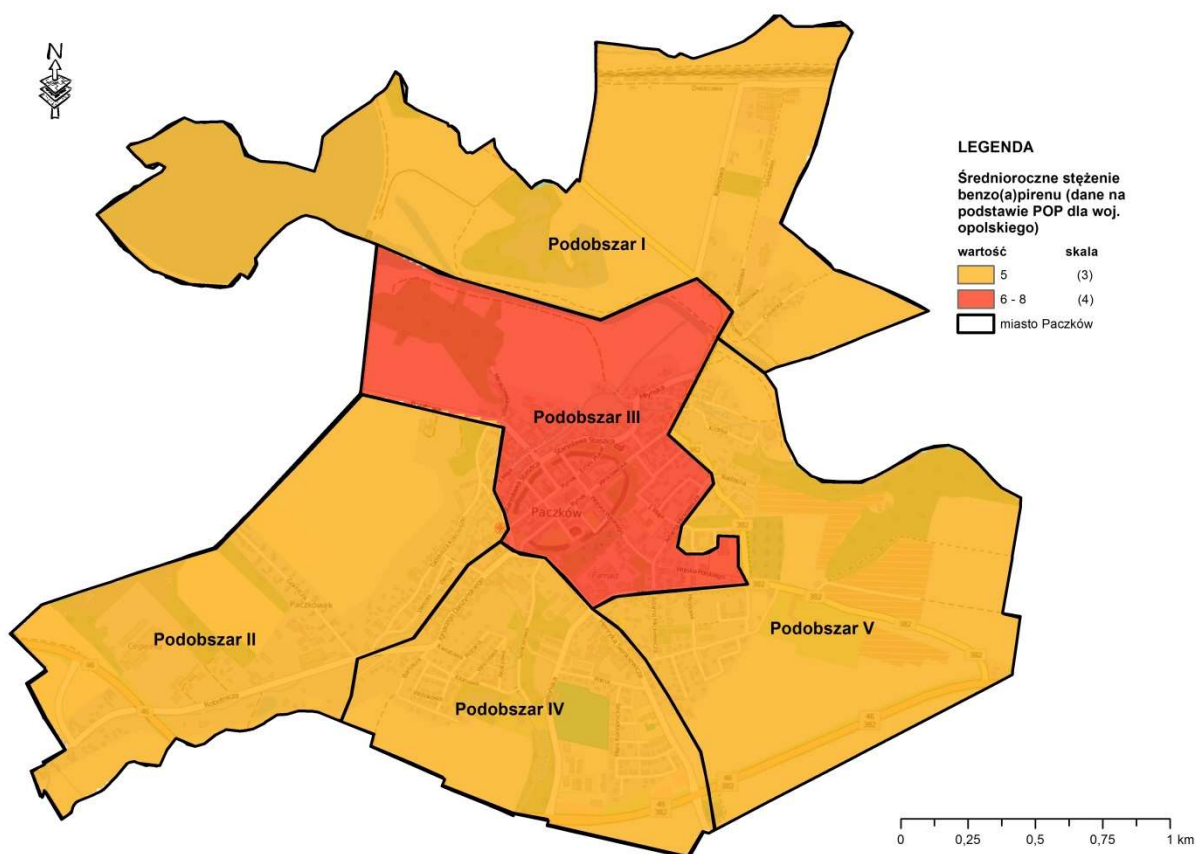
Poniższa tabela prezentuje dane z zakresu rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków. Dane pochodzą z "Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych".

Tabela 22 Dane dotyczące rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków

Obszar	Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu [ng/m ³]	Skala problemu
Podobszar I	5	3
Podobszar II	5	3
Podobszar III	8	4
Podobszar IV	5	3
Podobszar V	5	3

Dopuszczalny średnioroczny poziom benzo(a)pirenu wynosi 1 ng/m³. Modelowa analiza rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wykazała, że przekroczenia zanieczyszczenia występują we wszystkich określonych podobszarach miasta Paczków. Niemniej jednak, obszar wskazany jako szczególnie narażony na zanieczyszczenie powietrza koncentruje się na terenie Podobszaru III. Tym samym skala problemu jest najwyższa i wynosi 4.

Kolejna mapa obrazuje przestrzenny rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków.

Rysunek 20 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków

6.5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Zamieszczona powyżej analiza czynników problemowych miała na celu identyfikację występowania obszarów zdegradowanych na terenie miasta Paczków, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru przewidzianego do rewitalizacji. Obszar zdegradowany zgodnie z Wytycznymi jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Wytyczne dopuszczają by obszar zdegradowany był podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów. Odnosząc się dalej do wytycznych stan kryzysowy jest to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno- funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Paczków do 2023 roku poddano analizie wszystkie wymienione powyżej strefy, bazując na istniejących danych. Najwięcej uwagi poświęcono strefie społecznej, dla której występuje też najwięcej wiarygodnych danych. Poszczególne wskaźniki zostały przeanalizowane indywidualnie, poniżej zamieszczono podsumowanie tych analiz

TABELA Z ZESTAWIENIEM WSKAŹNIKÓW

Zgodnie z opisaną metodyką przyjęto, że nagromadzenie każdego negatywnego zjawiska jest problemem, jednak żeby można było dokonać odpowiedniej selekcji, przyjęto, że za istotny problem uważa się ten, który osiągnął w skali dwie największe wartości tj. 3 lub 4. W tabeli zaznaczono obszary, które spełniają dwa warunki:

- występują tam przynajmniej 3 wskaźniki społeczne ocenione w skali na 3 lub 4,
- występuje przynajmniej jeden problem inny niż społeczny oceniony w skali na 3 lub 4.

Tabela 23 Zestawienie skali problemu poszczególnych rodzajów stref w wyznaczonych podobszarach miasta Paczków

Obszar	Rodzaj Strefy																
	społeczna											gospodarcza			środowiskowa		
	Alkoholizm	Bezradność	Bezrobocie OPS	Ubóstwo	Długotrwała lub ciężka choroba	Niepełnosprawność	"Niebieska Karta"	Przestępczość	Obciążenie demograficzne	Frekwencja w wyborach samorządowych	Wyniki egzaminu szóstoklasistów	Bezrobocie PUP	Bezrobocie (osoby długotrwale bezrobotne)	Bezrobocie (osoby z wykształceniem niskim)	PM10 stężenie dobowe	PM10 stężenie średnioroczne	Benzo(a)piren
Podobszar I	0	0	0	0	1	0	0	4	4	3	2	4	4	4	2	0	3
Podobszar II	4	4	4	4	4	3	3	1	1	0	4	0	0	1	0	0	3
Podobszar III	2	2	3	3	3	4	4	3	0	4	0	1	0	0	4	4	4
Podobszar IV	3	3	2	2	0	2	2	2	3	2	1	3	2	3	4	2	3
Podobszar V	1	1	1	1	2	1	1	0	4	1	3	2	1	2	4	0	3

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Jak można wywnioskować z tabeli takie warunki spełniają następujące obszary miasta Paczków:

- Podobszar I
- Podobszar II
- Podobszar III
- Podobszar IV

Przed kolejnym etapem zastosowano opisaną w metodyce procedurę wagowania wskaźników. Wagi przypisane do kolejnych wskaźników znajdują się poniżej.

Tabela 24 Wagi poszczególnych wskaźników

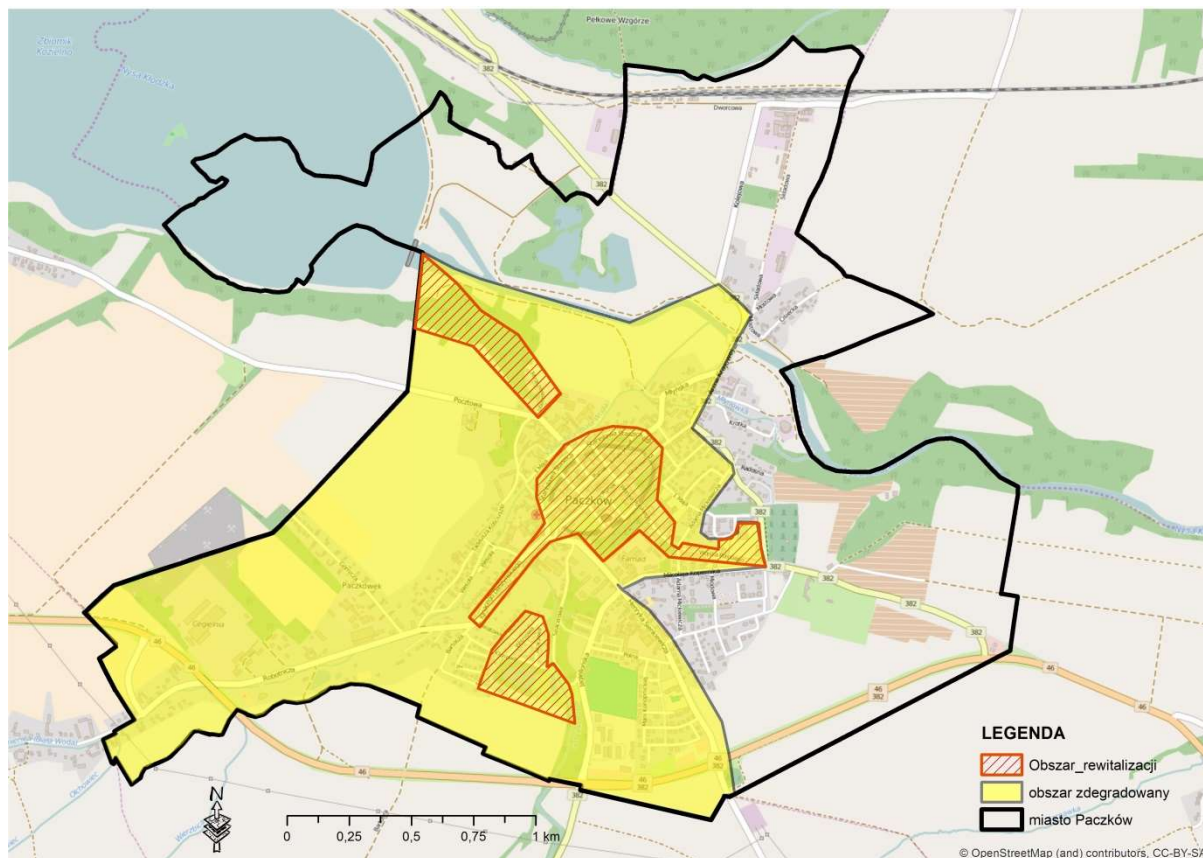
Nazwa wskaźnika	Waga
Alkoholizm	3
Bezradność	3
Bezrobocie OPS	3
Ubóstwo	3
Długotrwała lub ciężka choroba	3
Niepełnosprawność	3
"Niebieskie Karty"	3
Przestępczość	3
Obciążenie demograficzne	2
Frekwencja w wyborach prezydenckich	2
Wyniki egzaminu szóstoklasistów	1
Bezrobocie (PUP)	2
Bezrobocie (osoby długotrwale bezrobotne)	2
Bezrobocie (osoby z niskim wykształceniem)	2
PM10 stężenie dobowe	1
PM10 stężenie średnioroczne	1
Benzo(a)piren	1

Zgodnie z wytycznymi obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Wybór obszaru oparto na dwóch założeniach:

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

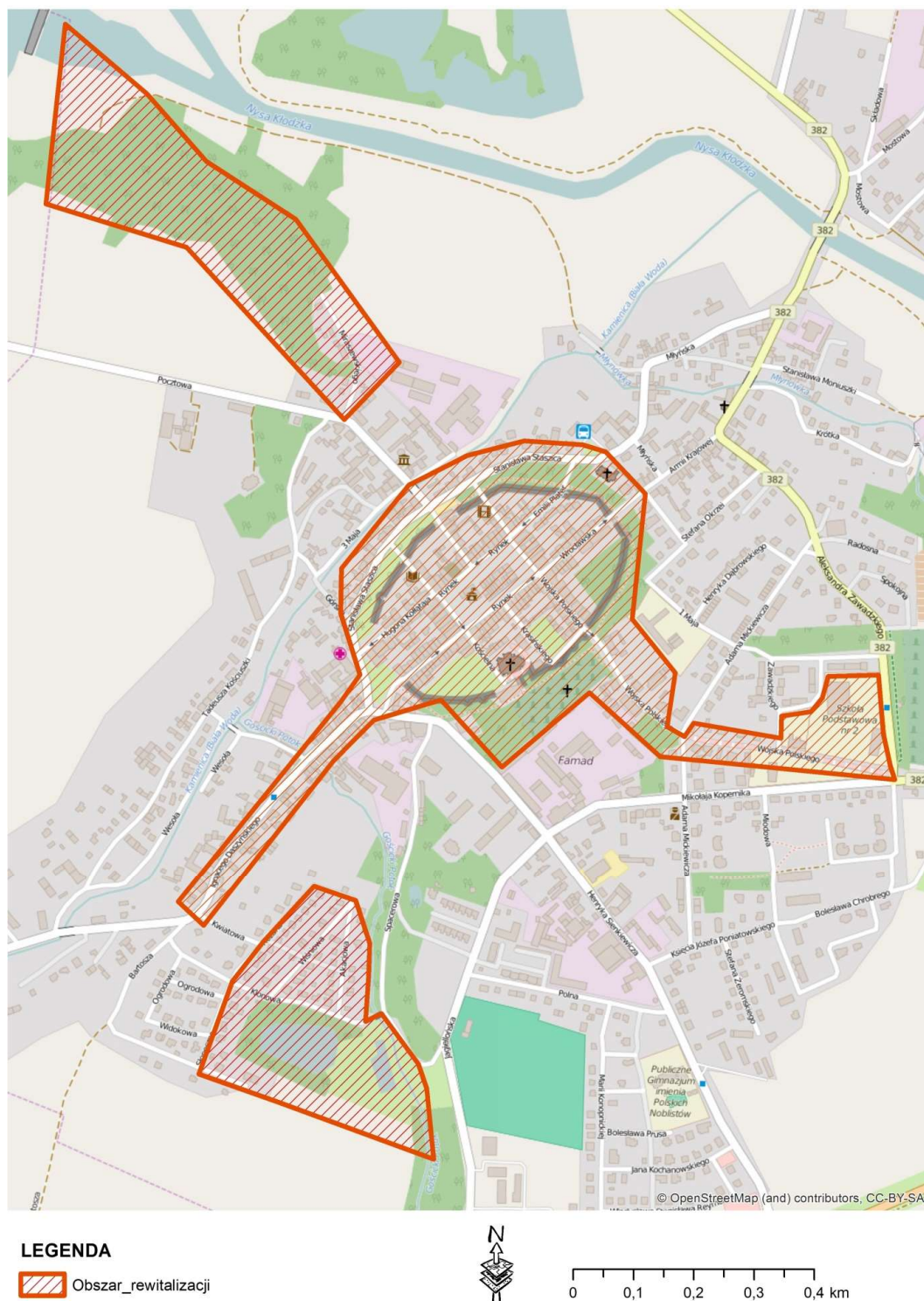
1. Spełnienie Wytycznych,
2. Wybór obszaru, który wskazuje największe nagromadzenie problemów (suma ze skali).

Rysunek 21 Miasto Paczków z wydzielonym obszarem rewitalizacji

Jako obszar o najwyższych wskaźnikach nagromadzenia zjawisk negatywnych wyznaczono centrum miasta oraz jego zachodnią i południową część. W rozumieniu podobszarów wyznaczonych podczas diagnozy będą to podobszary II, III oraz IV. Z podobszaru II (zachodnia część miasta) obszar zdegradowany to rejony ulic: Górniczej, Górskiej, Kościuszki, Robotniczej oraz Wesołej. Z podobszaru III (centrum miasta) obszarem zdegradowanym objęto ulice: 1 Maja, 3 Maja, Armii Krajowej, Dąbrowskiego, Kołłątaja, Kościelna, Krasińskiego, Mickiewicza, Miraszewskiego, Młyńska, Narutowicza, Okrzei, Piastowska, Plater, Pocztowa, obszar rynku, ulicy Sikorskiego, Słowackiego, Staszica, Wincentego Witosa, Wojska Polskiego oraz Wrocławska. W podobszarze IV (południowa część miasta) wyznaczono ulice: Akacyjowa, Bartosza, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Daszyńskiego, Jagiellońska, Jana Kochanowskiego, Klonowa, Kwiatowa, Marii Konopnickiej, Ogrodowa, Polna, Różana, Sienkiewicza, Słoneczna, Spacerowa, Stanisława Wyspiańskiego, Widokowa, Wiśniowa oraz Władysława Reymonta.

Poniższa mapa przedstawia wydzielony obszar rewitalizacji. Obszar ten wyznaczono w obrębie terenu zdegradowanego, wykorzystując największy potencjał inwestycyjny miasta. Obszar rewitalizacji obejmuje ulice Narutowicza, Sikorskiego, Wrocławską, Różana, Krasińskiego, Kościelną, Akacjową, Piastowską, Wiśniową, Rynek, Kołłątają, Słowackiego, Miraszewskiego oraz okolice Zalewu Paczkowskiego oraz w części ulice Staszica, Daszyńskiego, Wojska Polskiego, Klonowa i okolice stawu przy ulicy Klonowej.

Rysunek 22 Obszar rewitalizacji

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki dla poszczególnych obszarów. W oparciu o obszar rewitalizacji wybrano: **Podobszar III i Podobszar IV.**

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Tabela 25 Suma nagromadzenia problemów dla poszczególnych obszarów, wraz z % liczbą mieszkańców oraz obszarem

Nazwa wskaźnika	Suma nagromadzenia problemów	Procent powierzchni w stosunku do miasta	Procent liczby mieszkańców w stosunku do miasta
Podobszar I	60	26,97	1,69
Podobszar II	92	20,61	11,58
Podobszar III	94	15,91	47,50
Podobszar IV	84	14,09	19,09
Podobszar V	54	22,42	20,14
suma		100	100

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż suma nagromadzenia problemów jest najwyższa dla następujących obszarach Paczkowa:

- Podobszar II,
- Podobszar III,
- Podobszar IV.

Niemniej jednak, ze względu na małą liczbę mieszkańców w Podobszarze II (11,6%), obszar nie zostanie objęty działaniami rewitalizacyjnymi w pierwszej kolejności. Ostatecznie do obszarów rewitalizacji zakwalifikowano Podobszar III i Podobszar IV. W związku z czym uwzględniając Wytyczne mówiące o proporcji terenu i ludności do ogółu, wytyczono obszar rewitalizacji na terenie Podobszaru III i IV.

W pierwszym zidentyfikowanym terenie zdegradowanym – Podobszarze III najwyższy, 4 i 3 poziom skali problemu dotyczy strefy społecznej (tj. niepełnosprawności, wszczętych procedur „Niebieska Karta” oraz bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przestępczości, frekwencji w wyborach samorządowych). i środowiskowej (przekroczenia stężeń PM10 i benzo(a)pirenu).

W kolejnym zidentyfikowanym terenie zdegradowanym - Podobszarze IV najwyższy poziomy skali problemu dotyczą alkoholizmu i bezradności oraz obciążenia demograficznego (wśród strefy społecznej) oraz bezrobocia (w strefie gospodarczej) i przekroczeń stężeń dobowych PM10 i benzo(a)pirenu (w strefie środowiskowej).

Wymienione wskaźniki kwalifikują Podobszar III i Podobszar IV do uznania jako obszar zdegradowany, wymagający interwencji zmierzających do przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczo-środowiskowych.

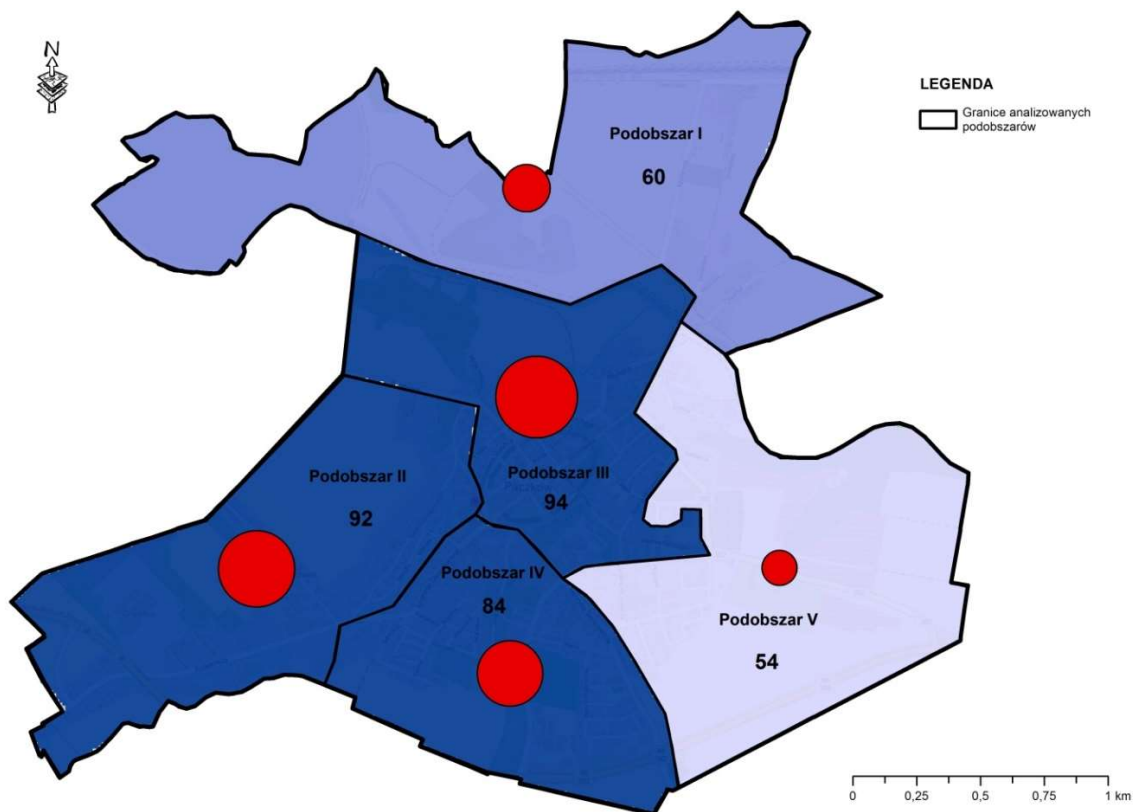
Analizowany obszar jest w centrum miasta Paczków, zarówno społecznie, jak i gospodarczo spełnia kryteria, związane z wyznaczaniem obszarów zdegradowanych.

Na wyznaczonych terenach mieszka znaczna część ludności całego miasta, dlatego jest to szczególnie ważne miejsce pod kątem lokalnego rozwoju.

Działania interwencyjne powinny wyrównać szanse rozwoju, szczególnie wśród dzieci, ułatwiając wydobyć się z ubóstwa. Pozostawanie osób bez pracy przyjęło formę długotrwałego bezrobocia, a zaniechanie działań służących przywróceniu tych osób na rynek pracy będzie utrzymywać i pogłębiać obecną sytuację.

Wyznaczone obszary rewitalizacji pozwolą na koncentrację działań, co zwiększy presję na obszary zdegradowane i zapobiegnie nadmiernemu rozproszeniu środków kierowanych na działania rewitalizacyjne. Pozwoli to na szersze oddziaływanie działań realizowanych na obszarach rewitalizacji, niż wynikałoby to z przyjętych granic.

Na poniższej mapie zaprezentowano graficznie podsumowanie diagnozy.

Rysunek 23 Graficzne przedstawienie analizowanych podobszarów na terenie miasta Paczków

7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego

Obszar, objęty programem rewitalizacji, poprzez realizację przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych stał się obszarem atrakcyjnym pod względem gospodarczym, przestrzenno – funkcjonalnym, kulturowym i społecznym, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Dzięki nowym rozwiązaniom komunikacyjnym znacząco poprawiła się jakość powietrza nad miastem, co ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców. Nowo powstała promenada, łącząca centrum z Zalewem Paczkowskim stanowi wizytówkę miasta, a przylegająca do niej ścieżka sportowo-rekreacyjna zachęca do aktywnego wypoczynku i rekreacji. Rewitalizacja zabytkowego cmentarza wraz z przyległymi terenami pozwoliła na utworzenie ścieżki historyczno-edukacyjnej

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Parku Pamięci, umożliwiającej mieszkańcom i turystom zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym i historycznym regionu, co sprzyja budowaniu relacji społecznych, wzmocnieniu tożsamości lokalnej i dumy z miejsca zamieszkania wśród mieszkańców.

Na terenach zrewitalizowanych powstała wysokiej jakości przestrzeń publiczna, umożliwiająca zwiększenie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym gminy, poprzez organizację licznych imprez kulturalnych, pikników, koncertów i festiwali.

Kompleksowa rewitalizacja przestrzenno-funkcjonalna przyczyniła się do poprawy warunków życia mieszkańców, szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez utworzenie licznych centrów i domów opieki, a także młodych rodzin o niskich dochodach, dla których utworzono mieszkania socjalne, co przyczyniło się do wzrostu ich samodzielności i zdolności rozwiązywania problemów. Znacząco obniżyło się bezrobocie, dzięki powstaniu nowych miejsc pracy, szczególnie przy realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Dawny obszar koncentracji zjawisk negatywnych stał się tętniącym życiem obszarem o dużej atrakcyjności sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i społecznej. Uruchomione, liczne programy społeczne przeciwdziałają zjawisku wykluczenia społecznego, w szczególności wśród młodzieży, osób bezrobotnych oraz wśród osób uzależnionych. Dzięki aktywizacji gospodarczej mieszkańcy mogą zwiększać swoje kompetencje w zakresie funkcjonowania rynku pracy, a przedsiębiorcy sprawniej zarządzać swoimi firmami, co ma niebagatelny wpływ na ograniczanie bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy.

W efekcie działań rewitalizacyjnych, osoby zagrożone wykluczeniem uzyskały możliwość szerszego zaspakajania swoich potrzeb życiowych i społecznych, a także zyskały szansę zwiększenia swoich umiejętności i kompetencji zawodowych.

8. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Głównym celem działań rewitalizacyjnych, objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023, jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz zapobieganie powstawaniu zdiagnozowanych problemów.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych, odpowiadających następującym sferom procesu rewitalizacji: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz gospodarczej.

Sfera procesu rewitalizacji	Cele szczegółowe	Kierunki działania
Społeczna	1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	1. Przeciwdziałanie bezrobociu 2. Przeciwdziałanie ubóstwu 3. Aktywizacja ekonomiczna mieszkańców 4. Rozwój oferty kulturalnej 5. Rozwój oferty rekreacyjnej 6. Integracja mniejszości społecznych 7. Wspieranie inicjatyw mających na celu wzmocnienie więzi społecznych
	2. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	1. Wdrożenie programów pomocy społecznej 2. Wdrożenie programów profilaktyki przeciw uzależnieniom 3. Wdrożenie programów terapeutycznych dla osób z uzależnieniami 4. Eliminacja zachowań patologicznych
	3. Podniesienie poziomu edukacji	1. Rozwój oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży 2. Rozwój oferty edukacyjnej dla osób dorosłych
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	1. Rozwój infrastruktury społecznej z uwzględnieniem różnych grup wiekowych	1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej 2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej 3. Rozwój infrastruktury kulturalnej
	2. Wykorzystanie lokalnych zasobów kulturalnych, przyrodniczych i historycznych	1. Ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturalnego 2. Ochrona i udostępnienie dziedzictwa historycznego 3. Ochrona i udostępnienie dziedzictwa przyrodniczego
	3. Kreowanie przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	1. Uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym 2. Poprawa stanu zagospodarowania i

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

		estetyki terenów zielonych 3. Stworzenie miejsc dedykowanych różnym grupom użytkowników 4. Utworzenie mieszkań socjalnych dla młodych rodzin o niskich dochodach
Sfera gospodarcza	1. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	1. Zachęcanie mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej 2. Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju rzemiosła, drobnej wytwórczości i usług 3. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości

9. Harmonogram rzeczowo-finansowy podstawowych projektów

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023 jest uzależniona od zapewnienia odpowiedniego finansowania. Zgodnie z wymaganiami, stawianymi programom rewitalizacji, konieczne jest zapewnienie komplementarności źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć, co w praktyce oznacza umiejętność łączenia środków pochodzących z różnych funduszy europejskich, zarówno regionalnych, jak i krajowych, jak również publicznych i prywatnych źródeł finansowania.

Poniżej wyszczególniono potencjalne źródła finansowania dla przedsięwzięć, ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023:

- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, (RPO WO 2014-2020) z podziałem na dwa fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
- budżet własny gminy,
- środki prywatne (wkład własny przedsiębiorców aplikujących o dotację z funduszy unijnych na projekty, objęte LPR).

Podstawowym założeniem Programu Rewitalizacji jest wyprowadzenie rewitalizowanego obszaru ze stanu kryzysowego. W celu realizacji tego założenia wykonano diagnozę obszaru, objętego Programem i na jej podstawie zaprogramowano główne przedsięwzięcia oraz projekty stanowiące kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Zaprojektowane działania, zarówno infrastrukturalne, jak i społeczne, są niezbędne do osiągnięcia celów Programu. Ich realizacja, zaplanowana na lata 2016-2023, przyczyni się do urzeczywistnienia wizji rewitalizacji.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość w PLN (brutto)	Potencjalne źródła finansowania	Okres realizacji
1.	Rewitalizacja ulicy Miraszewskiego wraz z infrastrukturą rekreacyjną.	- przebudowa drogi (odcinek ok.800m), oświetlenie, odwodnienie, przystosowanie do funkcji promenady wiodącej z centrum miasta nad Zalew Paczkowski	-stworzenie wizytówki miasta w postaci płynnego i atrakcyjnego przejścia z zabytkowego centrum nad Zalew -zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy -zwiększenie bazy rekreacyjno-sportowej gminy	800 000	RPO WO, budżet jst	2017-2018
		- budowa placu zabaw nad Zalewem	-stworzenie atrakcyjnego miejsca wypoczynku dla mieszkańców -umożliwienie rozwoju mikroprzedsiębiorczości, szczególnie w zakresie usług i gastronomii	150 000		2017-2018
		- budowa ścieżki sportowo rekreacyjnej wzdłuż promenady oraz ekstremalnej trasy rowerowej w parku		450 000		2017-2018
2.	Zagospodarowanie budynku szkoły przy ulicy Kościelnej	- utworzenie domu pobytu osoby starszej	- zwiększenie więzi międzyludzkich w szczególności u osób samotnych, wykluczonych,	500 000	RPO WO, budżet jst	2017-2018
		- utworzenie Centrum Integracji Społecznej	- poczucie osób starszych, że ktoś interesuje się ich problemami, i nie są zostawieni sami sobie, - lepszy stosunek i więź mieszkańców do miejsca w którym żyją, - wzrost przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji,	450 000		2017-2018
		- utworzenie domu seniora	- nakierowanie osób młodych na ścieżkę	350 000		2017-2018

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość w PLN (brutto)	Potencjalne źródła finansowania	Okres realizacji
			zawodową, która da im pracę i pozwoli uniknąć problemów życiowych związanych z brakiem źródła dochodu, - zwiększenie bazy mieszkań socjalnej gminy		RPO WO, budżet jst	
		- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości		500 000		2017-2018
		- środowiskowy dom opieki dla osoby niepełnosprawnej psychicznie		600 000		2017-2018
		- utworzenie mieszkań socjalnych dla młodych rodzin o niskich dochodach		1 200 000		2017-2018
3.	Zagospodarowanie byłego budynku Ośrodka Pomocy Społecznej przy ulicy Daszyńskiego	- utworzenie dziennego domu pobytu osoby starszej	- zwiększenie więzi międzyludzkich w szczególności u osób samotnych, wykluczonych, - poczucie osób starszych, że ktoś interesuje się ich problemami, i nie są zostawieni sami sobie, - lepszy stosunek i więź mieszkańców do miejsca w którym żyją, - wzrost przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, - nakierowanie osób młodych na ścieżkę zawodową, która da im pracę i pozwoli uniknąć problemów życiowych związanych z brakiem źródła dochodu,	300 000	RPO WO, budżet jst	2017-2018
		- utworzenie Centrum Integracji Społecznej		250 000		2017-2018
		- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości		400 000		2017-2018
4.	Rewitalizacja stawu przy ulicy Klonowej	- utworzenie ichtiologicznej ścieżki edukacyjnej	-zaszczepienie u młodzieży ciekawego hobby	60 000	RPO WO, budżet jst	2017-2018

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość w PLN (brutto)	Potencjalne źródła finansowania	Okres realizacji
		- budowa pomostów do nauki wędkarstwa	- stworzenie ciekawego miejsca rekreacji i aktywności	200 000		2017-2018
		- budowa wiaty i miejsca integracji dla młodzieży	- zwiększenie wrażliwości na problemy ekologiczne i środowiskowe	80 000		2017-2018
5.	Zwiększenie udziału mieszkańców terenu rewitalizacji w życiu społeczno kulturalnym gminy oraz wzrost ich aktywności fizycznej	- organizacja koncertów, festiwali, pikników, spacerów badawczych na obszarze rewitalizacji, - organizacja wydarzeń kulturalnych zapoznających mieszkańców (w szczególności dzieci i młodzieży) z tradycją i kulturą regionu, - wzmocnienie więzi rodzinnych oraz budowanie postawy patriotycznej - zachęcanie młodych ludzi do aktywności i działań w organizacjach pozarządowych (promocja zasad wolontariatu), - promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego, - organizacja spotkań dla matek samotnie wychowujących dzieci, - prowadzenie działań ułatwiających integrację	- poprawa więzi międzyludzkich, - lepszy stosunek i więź mieszkańców do miejsca w którym żyją, - poprawa relacji w rodzinach, - wzrost poziomu wiedzy na temat kultury i tradycji regionu, - poprawa zdrowia, - uwrażliwienie młodych ludzi do pracy na rzecz osób potrzebujących pomocy, - zwiększenie roli społeczeństwa w działaniach na rzecz gminy, - zwiększenie zaangażowania mieszkańców i poczucia ich odpowiedzialności za to co się dzieje na terenie ich gminy,	300 000	RPO WO, budżet jst	2017-2020

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość w PLN (brutto)	Potencjalne źródła finansowania	Okres realizacji
		w społeczeństwie osób starszych i niepełnosprawnych, - wspieranie organizacji pozarządowych przez utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych, udostępnienie im miejsca spotkań, promowanie ich na stronie internetowej gminy, - wspieranie działań prowadzonych przez organizacje pozarządowe				
6.	Aktywizacja gospodarcza obszaru	- organizacja seminariów na temat lokalnego rynku pracy - doradztwo ekonomiczno-prawne dla małych i średnich przedsiębiorstw - organizacja spotkań z osobami, które czasowo przebywały za granicą w celu wykorzystania ich potencjału i doświadczenia - zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców poprzez prowadzenie szkoleń w zakresie zdobywania	- wzrost przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, - wzrost atrakcyjności miasta i gminy	50 000	RPO WO, budżet jst	2017-2020

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość w PLN (brutto)	Potencjalne źródła finansowania	Okres realizacji
		teoretycznych i praktycznych umiejętności dotyczących prowadzenia własnej działalności, - organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych zwiększające ich kwalifikacje zawodowe				

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

10. Pozostałe przedsięwzięcia wpływające na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

W ramach realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023, oprócz projektów podstawowych, bez których przeprowadzenie procesu rewitalizacji nie byłoby możliwe, planuje się również przeprowadzić szereg działań uzupełniających, w tym również takich, które wykraczają poza zdiagnozowany obszar zdegradowany, jednakże ich realizacja będzie miała znaczący wpływ na osiągnięcie głównego celu programu rewitalizacji, którym jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz zapobieganie powstawaniu zdiagnozowanych problemów. Działania te są komplementarne względem projektów podstawowych, wpisują się również w pozostałe cele rewitalizacji.

Poniższy rozdział obejmuje charakterystykę uzupełniających działań rewitalizacyjnych, wzmacniających zaplanowane efekty rewitalizacji w odniesieniu do terenu całego miasta.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia
1.	Zagospodarowanie budynku przy ulicy Staszica	utworzenie inkubatora przetwórstwa płodów rolnych	- zmniejszenie stopy bezrobocia - wzrost poczucia wartości i dumy osób bezrobotnych - zacieśnienie więzi międzyludzkich osób o podobnych problemach
2.	Rewitalizacja zabytkowego cmentarza oraz terenu przyległego w Paczkowie przy ulicy Wojska Polskiego	- budowa ścieżki historyczno-edukacyjnej Parku Pamięci - remont zabytkowej kaplicy na miejsce spotkań dla młodzieży - budowa placu zabaw dla różnych grup wiekowych dzieci, połączony ze skateparkiem	- stworzenie przestrzeni do organizowania imprez kulturalnych i kulturalno-dydaktycznych dla mieszkańców, niezależnie od wieku - podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy - zwiększenie bazy rekreacyjno-sportowej gminy - wzmacnianie więzi z historyczną spuścizną regionu - zmniejszenie bezrobocia m.in. poprzez organizację robót publicznych na zagospodarowywanych terenach
3.	Zagospodarowanie terenu przy PSP nr 2 w Paczkowie	- budowa placu rekreacyjno sportowego (boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, itp.)	- zwiększenie bazy rekreacyjno-sportowej gminy - stworzenie atrakcyjnego miejsca wypoczynku dla mieszkańców w różnym wieku
4.	Zagospodarowanie poddasza OKiR przy ulicy Wojska Polskiego w Paczkowie	- adaptacja poddasza na schronisko młodzieżowe - budowa osobnego wejścia do budynku OKiR	- zwiększenie bazy noclegowej gminy w szczególności dla grup młodzieży - zmniejszenie bezrobocia
5.	Remont Domu Plastyka w Paczkowie	- utworzenie centrum aktywności lokalnej	- lepszy stosunek i więź mieszkańców do miejsca w którym żyją, - zwiększenie więzi międzyludzkich
6.	Remont piwnic biblioteki miejskiej przy ulicy Słowackiego	- klub czytelnika z interaktywną mediateką	- aktywizacja osób w każdej grupie wiekowej - wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa lokalnego, - wzrost atrakcyjności kulturalnej miasta i gminy
7.	Przeciwdziałanie wykluczeniu grup społecznych najbardziej na	- utworzenie punktu porad prawnych dla osób chcących skorzystać z pomocy specjalistów,	- zwiększenie więzi międzyludzkich - wzrost wiedzy i tym samym poczucia siły wśród osób wykluczonych

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia
	to narażonych głównie osób ubogich, starszych, niepełnosprawnych	- organizacja spotkań oraz wyjazdów integracyjnych dla osób niepełnosprawnych - tworzenie i wspieranie form aktywizacji osób starszych (lokalne międzypokoleniowe centra aktywności seniorów)	
8.	Przeciwdziałanie problemowi alkoholizmu i narkomanii	- promowanie ochrony zdrowia i profilaktyki - organizacja spotkań z przedstawicielami Policji, OPS-u, Poradni Pedagogicznej, Psychologicznej i Odwykowej oraz organizacja szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy, - organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących programów zdrowotnych, - wspieranie akcji informacyjnych o skutkach alkoholizmu, - organizacja cotygodniowych specjalistycznych terapii wspierających osoby z problemami alkoholowymi, - szkolenia dla pracowników opieki społecznej, którzy zajmują się wspieraniem osób z problemami alkoholowymi i ich rodzin - realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w gminnych placówkach oświatowych, - realizacja spektakli teatralnych o tematyce uzależnień, przeprowadzanie konkursów - współudział w organizowaniu imprez lokalnych, promujących model zdrowego i trzeźwego życia, - współorganizacja festynów i konkursów profilaktycznych oraz turniejów sportowych - wsparcie Szkolnych Programów Profilaktycznych, - realizacja programów szkoleniowych i	- zmniejszenie liczby uzależnionych, - wsparcie osób dotkniętych problemem alkoholizmu lub narkomani i ich rodzin, - właściwe przygotowanie osób niosących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023

LP	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Opis planowanych działań	Oczekiwane rezultaty realizacji projektu/przedsięwzięcia
		informacyjnych dla rodziców uczniów gminy	

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

11. Mechanizmy zapewniające komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, opracowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, programy rewitalizacji muszą być opracowywane z zapewnieniem komplementarności w różnych wymiarach, a w szczególności należy zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna. Obszar, objęty rewitalizacją, skupia podstawowe projekty, wskazane w programie rewitalizacji. Ich realizacja przyczyni się do zmniejszenia degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej na rewitalizowanym terenie, będzie miała również wpływ na całą gminę, gdyż planowane działania dotyczą jej centralnej części, skupiającej najważniejsze obiekty historyczne, kulturalne, administracyjne i usługowe. Dzięki realizacji projektów rewitalizacyjnych, zdiagnozowane problemy nie tylko nie będą przenosić się na inne obszary, ale także ograniczą występowanie takich problemów społecznych, jak bezrobocie, segregacja społeczna i wykluczenie. Przedsięwzięcia, zaplanowane w LPR, uzupełniają się wzajemnie oraz skierowane są na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu.

Komplementarność problemowa. Komplementarność problemowa oznacza, że projekty rewitalizacyjne powinny się wzajemnie uzupełniać, przede wszystkim tematycznie, dzięki czemu będą oddziaływać na obszar rewitalizacji we wszystkich głównych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym i technicznym).

W Paczkowie efekt ten zostanie osiągnięty poprzez realizację, na rewitalizowanych terenach, działań o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.).

W komplementarności problemowej niezbędne jest określenie pożądanego stanu rewitalizacji. W związku z powyższym, dla każdego projektu wskazano, jakie będą rezultaty jego realizacji. Odpowiednia parametryzacja efektów końcowych pozwoli precyzyjnie dobrać wskaźniki osiągnięcia celów, określonych w programie rewitalizacji.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Przedsięwzięcia zaplanowane w LPR uzupełniają się wzajemnie oraz skierowane są na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu. Dodatkowo, celem projektów jest rozwiązanie tego samego problemu w danym obszarze problemowym.

Komplementarność proceduralno - instytucjonalna. Proces wdrażania LPR przebiegał będzie w sposób ciągły, od momentu jego uchwalenia przez Radę Miejską w Paczkowie, do roku 2023. W procesie realizacji i wdrażania uczestniczyć będą: burmistrz, mieszkańcy, przedstawiciele organizacji społecznych oraz pozostali interesariusze procesu rewitalizacji. Zarządzeniem burmistrza powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, składający się z pracowników Urzędu Miejskiego współpracujących z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Pracownicy Urzędu Miejskiego posiadają doświadczenie we wdrażaniu dokumentów strategicznych i operacyjnych, a także umiejętność realizacji przedsięwzięć, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, w szczególności w zakresie planowania procesu inwestycyjnego, pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację oraz rozliczania projektów.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych natomiast posiadają doświadczenie w szeroko rozumianej działalności społecznej. Doskonale znają potrzeby osób wymagających wsparcia w procesie rewitalizacji. Posiadają doświadczenie we współpracy z osobami wykluczonymi społecznie.

Działania rewitalizacyjne powinny również realizować oczekiwania sektora prywatnego, dlatego też niezbędna jest współpraca zespołu z przedstawicielami przedsiębiorców.

System wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji obejmować będzie następujące działania:

- koordynację procesu realizacji poszczególnych projektów,
- monitorowanie założonych celów i wskaźników LPR,
- opracowywanie okresowych raportów wdrażania programu,
- promocję oraz informowanie mieszkańców o prowadzonej rewitalizacji w mieście,
- w przypadku wystąpienia konieczności – aktualizację programu.

W dalszej części programu opisano szczegółowo instrumenty zarządzania i wdrażania, niezbędne do efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych. Burmistrz, przy wsparciu Zespołu ds. Rewitalizacji, będzie miał wpływ na usprawnienie, a tym samym przyspieszenie zarówno procedur administracyjnych, jak i wykonywania samych zadań. To z kolei przełoży się na realizację większej liczby projektów w krótszym czasie, co pozwoli wyeliminować ryzyko utraty dofinansowania za niezrealizowane zadania.

Komplementarność międzyokresowa. Miasto Paczków szczególną uwagę zwraca na ciągłość programową. Przedsięwzięcia, realizowane w latach 2007-2013, mają swoją kontynuację w okresie 2014-2020. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach, programowanych na lata 2014-2020. Wynikają z potrzeb zmian systemu wdrażania dla ich lepszego oraz bardziej efektywnego zarządzania. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania mają również wpływ na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania. Projekty, uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023 będą wspierane finansowo głównie ze środków EFRR, EFS, FS, bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Przewidziane jest również wykorzystanie środków publicznych, a także wsparcie finansowe podmiotów prywatnych. Umiejętne łączenie i wykorzystanie wszystkich źródeł finansowania pozwoli na uzyskanie wymiernych i korzystnych efektów działań rewitalizacyjnych. Projekty, zaplanowane w LPR, uzupełniają się wzajemnie i są skierowane na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu oraz na finansowanie w ramach różnych okresów programowania.

12. Możliwe źródła finansowania

Prowadzenie oraz realizacja zadań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wymaga doboru odpowiednich źródeł finansowania, które będą odpowiadać zaplanowanym rezultatom i samym celom inwestycji.

Finansowanie procesu rewitalizacji umożliwia założenie zaangażowanie różnorodnych źródeł finansowania. Możliwymi źródłami są zarówno środki Unijne, własne gminy, poszczególnych interesariuszy jak i wiele innych. Należy jednak zauważyć, iż istotną wagę przy doborze środków finansowania inwestycji mają: właściwości prawne podmiotów, wielkość udziału we własności dóbr, możliwość zastosowania różnych instrumentów finansowych, dostępność i możliwość uruchomienia środków finansowych.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Środki publiczne krajowe

Część środków finansowych pochodzących z budżetu państwa zostanie zaangażowana w formie wkładu krajowego w projekty współfinansowane ze środków pomocowych UE, inicjatyw Komisji Europejskiej i innych. Również kierunkowe programy dotacyjne poszczególnych ministerstw mogą stanowić uzupełnienie finansowania działań dla podmiotów operujących na obszarze wsparcia. Programy krajowe z jakich mogą być finansowane przedsięwzięcia w ramach Programu rewitalizacji to m.in.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów
- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 (POIiŚ)**

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Paczków mogą także zostać dofinansowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020⁷. Pomimo iż w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko nie przewidziano bezpośredniego wsparcia na rzecz rewitalizacji (tj. nie wydzielono odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym), to zaplanowano przyjęcie rozwiązań promujących projekty powiązane z Lokalnymi Programami Rewitalizacji. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych (tj. dedykowane kryteria wyboru projektów) przewidziane zostały w ramach następujących działań:

3. Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
4. Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych).

⁷ Źródło: SZOOP Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

5. Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (m.in. prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów i w ich otoczeniu, rozbudowa, przebudowa i remont niezabytkowej infrastruktury na cele działalności kulturalnej, edukacji artystycznej i archiwów, zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków, zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem).

W całej perspektywie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji należy mieć na uwadze również środki publiczne uruchamiane w ramach funduszy inwestycyjnych lub instrumentów zwrotnych oferowanych przez spółki Skarbu Państwa np. Bank Gospodarstwa Krajowego czy Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A.

▪ **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW)**

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i modernizacji targowisk, przewidziane do realizacji w niniejszym programie mogą uzyskać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020⁸. Tego typu projekty mogą zostać dofinansowane w szczególności w ramach działania M07. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich. W ramach powyższego działania wspierane będą m.in. projekty obejmujące budowę lub modernizację targowisk bądź obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Beneficjentami (wnioskodawcami) tego rodzaju inwestycji mogą być gminy i powiaty, a także ich związki. O dofinansowanie mogą się ubiegać projekty realizowane na terenie miejscowości liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁹.

Program Dziedzictwo kulturowe (PDK) (zasadniczym celem programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów, jak również popularyzacja kultury ludowej). O wsparcie finansowane w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać:

⁸ Źródło: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

⁹ Źródło: portal informacyjny Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl).

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

samorządowe instytucje kultury, organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, a także kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Program Rozwój infrastruktury kultury (PRIK) (zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych). O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Program Edukacja (PE) (zasadniczym celem tego programu jest rozwijanie kreatywności oraz ekspresji twórczej, a także podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych społeczeństwa). W ramach powyższego priorytetu możliwe jest dofinansowanie zadań edukacyjno-animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, jak również wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (FIO)

Różnorodne działania społeczne o charakterze społecznym ukierunkowane na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020¹⁰. Program jest instrumentem finansowanym ze środków budżetu państwa, adresowanym do podmiotów sektora społecznego (pozarządowego). Głównym celem programu jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych (ASOS)

Różnego rodzaju działania społeczne ukierunkowane na zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb osób w podeszłym wieku, mogą zostać dofinansowane za pośrednictwem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020¹¹. Podstawowym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program ten adresowany jest przede wszystkim do organizacji oraz instytucji prowadzących działalność na rzecz osób w podeszłym wieku (w tym osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, a także ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami kulturalno-oświatowymi).

¹⁰ Źródło: portal informacyjny Departamentu Pożytku Publicznego MPiPS (www.pozytek.gov.pl).

¹¹ Źródło: portal informacyjny Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.mpips.gov.pl).

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Środki publiczne regionalne

Kolejnym źródłem wsparcia finansowego są środki regionalne. Zaliczyć można do nich m.in.:

- Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO)**

Działania rewitalizacyjne, ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla gminy Paczków, zarówno infrastrukturalne, jak i społeczne, w głównej mierze będą finansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020¹².

Główne wsparcie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapewni **Działanie 10.2 - Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji**. W ramach tego działania realizowane będą kompleksowe projekty wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji, inicjowane i koordynowane przez władze samorządowe, które będą przyczyniać się do aktywizacji środowisk ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania rewitalizacyjne będą obejmować zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, na rzecz poprawy w zakresie jakości życia mieszkańców.

W szczególności, o dofinansowanie mogą ubiegać się projekty, obejmujące poniższy zakres:

- odnowa fizyczna obszarów miejskich zakładająca realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne;
- tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju usług;
- inwestycje polegające na dostosowaniu infrastruktury do świadczenia usług w zakresie opieki nad osobami zależnymi, w tym starszymi i niepełnosprawnymi;
- tworzenie mieszkań chronionych/wspomaganych/treningowych zgodnie z zapisami UP

Zgodnie z zapisami RPO WO, w ramach Działania 10.2 realizowane będą jedynie kompleksowe projekty, inicjowane i koordynowane przez władze samorządowe, które będą przyczyniać się do aktywizacji środowisk ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Inwestycje w infrastrukturę muszą być elementem uzupełniającym dla działań społecznych i muszą odpowiadać na zdiagnozowane problemy społeczne.

¹² Źródło: SZOOP Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Premiowane będą działania mające na celu rozwój usług opieki środowiskowej oraz działania komplementarne w stosunku do działań, realizowanych ze środków EFS.

W związku z powyższym, działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym, mogą zostać wsparte środkami z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poniżej wyszczególnionych działań RPO WO:

Działanie 7.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy realizowana przez PUP i

Działanie 7.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy - Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

Działanie 7.3 Zakładanie działalności gospodarczej - Wzrost liczby trwałych miejsc pracy powstałych dzięki środkom przekazanych na założenie działalności gospodarczej

Działanie 7.4 Wydłużenie aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie wykluczeniu z rynku pracy osób w wieku aktywności zawodowej dzięki realizacji programów zdrowotnych

Działanie 7.5 Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw - Dostosowanie potencjału przedsiębiorstw MSP i kwalifikacji ich pracowników do potrzeb regionalnej gospodarki. Poprawa adaptacyjności pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia i zwolnionych do nowych warunków zawodowych.

Działanie 7.6 Godzenie życia prywatnego i zawodowego - Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 i możliwości zatrudnienia/kontynuowania zatrudnienia osób sprawujących nad nimi opiekę.

Działanie 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych - Zwiększenie liczby świadczonych usług zdrowotnych w regionie.

Działanie 8.2 Włączenie społeczne - Wzrost gotowości do podjęcia zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w regionie dzięki aktywnej integracji.

Działanie 8.3 Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej - Wzrost zatrudnienia w ramach regionalnego sektora gospodarki społecznej.

Poddziałanie 9.1.1 Wsparcie kształcenia ogólnego, **Poddziałanie 9.1.2** Wsparcie kształcenia ogólnego w Aglomeracji Opolskiej oraz **Poddziałanie 9.1.5** Programy pomocy stypendialnej - Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, w szczególności ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Poddziałanie 9.1.3 Wsparcie edukacji przedszkolnej oraz **Działanie 9.1.4** Wsparcie edukacji przedszkolnej w Aglomeracji Opolskiej - Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.

Poddziałanie 9.2.1 Wsparcie kształcenia zawodowego oraz **Poddziałanie 9.2.2** Wsparcie kształcenia zawodowego w Aglomeracji Opolskiej - Zwiększenie szans zatrudnienia przyszłych absolwentów kształcenia i szkolenia na regionalnym rynku pracy poprzez poprawę efektywności kształcenia i szkolenia zawodowego.

Działanie 9.3 Wsparcie kształcenia ustawicznego - Poprawa kompetencji i kwalifikacji osób dorosłych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy w zakresie rozwoju umiejętności TIK i znajomości języków obcych.

Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu jest samodzielną instytucją finansową posiadającą osobowość prawną oraz jednym z podstawowych ogniw krajowego systemu finansowania ochrony środowiska. Osobowość prawna stanowi o stabilności działania niezbędnej do realizacji ustawowych i strategicznych zadań Funduszu. Dzięki bliskiej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska i bankami Fundusz ma szczególne możliwości efektywnego działania na rzecz realizacji wojewódzkiego programu ochrony środowiska oraz finansowania projektów ukierunkowanych na ochronę środowiska. Fundusz stanowi ponadto istotne źródło dofinansowywania projektów środowiskowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Rok rocznie WFOŚiGW wyznacza Listę Przedsięwzięć priorytetowych składającą się z 2 części:

A: KIERUNKI PRIORYTETOWE

Priorytetem objęte są przedsięwzięcia zmierzające do:

1. Spełnienia wymogów traktatu akcesyjnego do Unii Europejskiej w zakresie środowiska.
2. Pełnego wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.
3. Pełnej realizacji celów średniookresowych w poszczególnych komponentach ochrony środowiska określonych w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019” obejmujących poszczególne aspekty środowiskowe

B: Lista zadań priorytetowych

Na liście zadań umieszczane są projekty niezbędne do dofinansowania w konkretnym roku. Na tej liście znajdują się również zadania z zakresu rewitalizacji regionu.

Fundusz dysponuje następującymi instrumentami finansowymi:

- Pożyczki i kredyty
- Dopłaty do kredytów
- Dotacje
- Umorzenia
- Działalność kapitałowa

Środki publiczne Jednostek Samorządu Terytorialnego (ŚPJST)

Zaangażowanie finansowe gminy Paczków w zadania związane z rewitalizacją, określone w Wieloletniej Prognozie Finansowej, będzie komplementarnym źródłem finansowania miejskich inwestycji publicznych. Obok inwestycji publicznych, lokalne środki gminy mogą stanowić udział w inwestycjach wspólnot mieszkaniowych, czy stanowić np. zabezpieczenie wkładu własnego w projektach zarówno społecznych jak i infrastrukturalnych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Wielkość środków zaangażowanych przez gminę w działania rewitalizacyjne będzie zmienna, zależna od prowadzonej polityki inwestycyjnej i społeczno-gospodarczej oraz możliwości budżetu gminy i spółek miejskich.

Środki prywatne (ŚP)

Środki prywatne osób fizycznych i sektora biznesu w różnym stopniu i czasie będą zaangażowane na obszarze wsparcia. Zależne to będzie od możliwości samych inwestorów jak i uwarunkowań zewnętrznych np. preferencji w określonych instrumentach finansowych i programach społeczno-gospodarczych na poziomie lokalnym i krajowym.

Środki sektora biznesu (ŚSB)

Zaangażowanie to przejawiać się może w postaci inwestycji sektora biznesu realizowanych w sposób bezpośredni lub w formule PPP, zarówno w ramach nowych inwestycji mieszkaniowych, remontach i zagospodarowaniu pustostanów na cele gospodarcze jak i inwestycji publiczno-prywatnych w obiekty lub przestrzeń służącą obywatelom. Skala tych inwestycji jest trudna do oszacowania, jednak w miarę

postępu całego procesu rewitalizacji należy spodziewać się wzrostu inwestycji sektora biznesu i rozwoju gospodarczego obszarów rewitalizacji.

Środki osób fizycznych (ŚOF)

Zaangażowanie środków prywatnych na obszarze wsparcia zależne będzie w dużej mierze od atrakcyjności inwestycyjnej obszaru oraz uwarunkowań formalnych i prawnych funkcjonujących na terenie miasta lub dedykowanych obszarom wsparcia.

W zakresie projektów polegających na remoncie czy poprawie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych udział ten przejawiać się będzie w postaci finansowych wkładów własnych do realizowanych przedsięwzięć, pochodzących ze środków prywatnych właścicieli, gromadzonych m.in. na funduszach remontowych wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych.

Środki sektora organizacji pozarządowych (ŚSOP)

Ważnym, z punktu widzenia efektów społecznych procesu rewitalizacji, jest kapitał, którym dysponuje lub który jest na ten cel pozyskiwany przez organizacje działające w ramach trzeciego sektora. Organizacje pozarządowe występujące w roli grantodawców mogą dysponować środkami publicznymi i prywatnymi. To źródło finansowania ma szczególne znaczenie m.in. dla nieformalnych grup społecznych. Przy pomocy niewielkich często środków finansowych pozyskiwanych w formie mikrograntów np. przez grupy nieformalne, realizowane są małe projekty, spełniające konkretne oczekiwania, budujące społeczny kapitał zmian i tożsamość lokalną.

Przedstawiciele wszystkich trzech sektorów, tj. publicznego, biznesu i organizacji pozarządowych, uczestnicząc w procesie rewitalizacji, mogą występować zarówno w roli donatora jak i beneficjenta środków finansowych. Taki mechanizm ma pozytywny wpływ na funkcjonowanie systemu finansowania procesu rewitalizacji, stwarza szansę wzajemnego dopełniania wachlarza inicjatyw, poprawia efektywność i trwałość tego procesu.

13. Mechanizmy włączające interesariuszy w proces rewitalizacji

13.1. Zakres partycypacji społecznej

Zgodnie z nowym pojęciem rewitalizacji zawartym, zarówno w Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, jak i w ustawie o rewitalizacji

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

z 2015 roku, rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez jego interesariuszy, tj. w szczególności mieszkańców obszaru zdegradowanego, właścicieli nieruchomości, lokalnych przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, organy władzy publicznej, potencjalnych inwestorów etc.).

W związku z powyższym, kluczową rolę w procesie rewitalizacji odgrywa właściwie zaprojektowany proces partycypacji. W niniejszym rozdziale przedstawiono podstawowe zagadnienia dotyczące pojęcia partycypacji, korzyści jakie ona daje, stosowanych powszechnie modeli partycypacji publicznych, a także opisano szczegółowo zastosowane działania partycypacyjne, służące jak najlepszemu przeprowadzeniu procesu rewitalizacji w mieście Paczków.

Partycypacja – ujęcie teoretyczne

Pojęcie partycypacji można zdefiniować jako mniej lub bardziej bezpośrednie uczestnictwo obywateli w życiu społecznym, publicznym i politycznym. W zależności od rodzaju uczestnictwa wyróżnia się trzy główne rodzaje partycypacji: społeczną, publiczną oraz indywidualną.

Partycypacja społeczna polega głównie na podejmowaniu działań jednostek na rzecz społeczności, w której żyją lub do której przynależą. Szczególnie chodzi tu o ich aktywną działalność osób w organizacjach pozarządowych, lokalnych grupach czy też wolontariat.

Drugim rodzajem partycypacji jest partycypacja publiczna, która polega na angażowaniu się jednostek w działania instytucji władzy państwowej oraz podległym im organizacjom sektora publicznego. Partycypacja publiczna obejmuje cztery kategorie uczestnictwa obywateli w życiu wspólnot politycznych: aktywność publiczną, angażowanie obywateli, partycypację wyborczą i partycypację obowiązkową np. poprzez konieczność płacenia podatków.

Trzeci typ partycypacji to partycypacja indywidualna polegająca na podejmowaniu codziennych wyborów przez jednostkę i przez to wyrażanie jej własnych oczekiwań co do rodzaju społeczeństwa w którym chce żyć. Ten rodzaj partycypacji może objawiać się poprzez np. stosowanie zasad odpowiedzialnej konsumpcji, ofiarowanie datków pieniężnych na rzecz organizacji charytatywnych.

Biorąc pod uwagę powyższe definicje w przypadku aktywnego uczestnictwa mieszkańców w procesie tworzenia programu rewitalizacji należy mówić o partycypacji publicznej, natomiast w kwestii wdrażania programu w życie mogą odgrywać rolę także pozostałe formy partycypacji.

Partycypacja publiczna – korzyści

Zapewnienie możliwości udziału różnych grup interesariuszy danej społeczności przynosi wiele korzyści. Dla zwykłych obywateli uczestnictwo w procesie partycypacji oznacza, że ich potrzeby

i interesy efektywniej przebijają się do świadomości władz i zostaną uwzględnione przy podejmowaniu decyzji. Przyjmuje się założenie, że obywatele to „lokalni eksperci”, dysponujący szczegółową wiedzą na temat konkretnych problemów w swoim otoczeniu, a nierzadko posiadający również sprecyzowane pomysły na to, jak je rozwiązać. Łączenie wiedzy i perspektyw różnych osób i stron w trakcie procesu planowania prowadzi zwykle do sformułowania propozycji kreatywnych rozwiązań, które są trwałe, ponieważ opierają się na podstawie opinii i doświadczeń stron oraz – przede wszystkim – powstały za zgodą osób, których będą dotyczyły. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że osoby, które brały udział w procesie planowania, będą poczuwać się do wspólnej odpowiedzialności za sprawy publiczne. Budowanie chęci i gotowości do uczestnictwa w dialogu i poszukiwania konsensusu poprawia relacje pomiędzy zaangażowanymi stronami. Pojawia się szansa nawiązania osobistych relacji, które ułatwiają przyszłą komunikację. Wszyscy mogą uzupełniać luki w wiedzy, poznając argumenty i punkty widzenia innych uczestników. Uczestnicy wyrabiają umiejętności negocjacyjne, które przydadzą im się w przyszłości. Każdy uczestnik może być wysłuchany i uzyskać zrozumienie innych stron bez względu na to, czy jest osobą odpowiedzialną za podejmowanie decyzji, zwykłym obywatelem, czy kimś innym. Zatem partycypacja przynosi pożytek lokalnej demokracji i sprawia, że proces wdrażania wspólnie podejmowanych decyzji przebiega szybciej, sprawniej i efektywniej. [15]

Poniżej dokładnie wyszczególniono korzyści jakie zyskują poszczególne grupy interesariuszy dzięki aktywnemu udziałowi w procesie partycypacji publicznej :[15]

1. Mieszkaniec i przedstawiciel organizacji

- może przedstawić na forum wartości, pomysły i interesy, na których mu zależy, i zadbać o ich realizację,
- może zabrać głos bezpośrednio w sprawach, które będą mieć wpływ na jakość jego życia,
- uzyskuje lepszy wgląd w proces podejmowania decyzji i wiedzę na temat jak pracują politycy i urzędnicy,

2. Polityk:

- może poprawić jakość komunikacji i wymiany informacji pomiędzy władzami a zwykłymi obywatelami i lobbystami,

- przyczynia się do promocji kultury współpracy i dialogu ze zwykłymi obywatelami, lobbystami i grupami interesów, wzmacniając tym samym demokrację na szczeblu lokalnym,
- uzyskuje jaśniejszy obraz interesów i potrzeb różnych grup społecznych,
- ma możliwość zniwelowania napięcia wywołanego oczekiwaniami pozostałych grup interesariuszy,
- może wzmocnić zaufanie obywateli do osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji politycznych,
- może poprawić własny wizerunek, zbliżając się do zwykłych obywateli,
- może wzmocnić identyfikację lokalnych mieszkańców ze społecznością i regionem,
- niektóre z obowiązków władz publicznych mogą nawet przejść aktywni, samoorganizujący się obywatele.

3. Urzędnik:

- kolejne procesy administracyjne można przeprowadzić sprawniej i szybciej (zmniejszy się liczba osób zgłaszających sprzeciw i komentarze w trakcie procesu, a także liczba skarg zgłaszanych po jego zakończeniu),
- może poznać wątpliwości i zastrzeżenia związane z projektem lub planem już na jego wczesnym etapie, co pozwoli szybciej i skuteczniej się do nich odnieść,
- promuje kulturę współpracy i dialogu ze zwykłymi obywatelami, lobbystami i grupami interesów, wzmacniając tym samym demokrację na szczeblu lokalnym,
- uzyskuje jaśniejszy obraz interesów i potrzeb różnych grup społecznych,
- angażuje w proces zainteresowane strony które odczują efekty planowanych decyzji, ułatwia ustalenie rangi różnych racji i ich pogodzenie,

4. Prywatny przedsiębiorca:

- rezultaty procesów partycypacyjnych są zazwyczaj ogólnie akceptowane, więc przyjęte rozwiązania lepiej przyjmują się na gruncie lokalnym,
- proces realizacji projektów przebiega sprawniej, gdyż jest mniej skarg i ewentualnych procesów sądowych wytaczanych po podjęciu decyzji końcowych,

- podnosi się poziom bezpieczeństwa prawnego i zmniejsza ryzyko inwestycyjne,
- uczestnicy mogą lepiej zrozumieć np. wymogi biznesowe swojej firmy,
- może mocniej zakorzenić firmę w regionie i świadomości lokalnej społeczności,
- może stworzyć atmosferę zaufania, która będzie podstawą przyszłej współpracy oraz wzmocnić zaufanie do produktów i usług oferowanych przez firmę,
- może polepszyć wizerunek swojej firmy.

5. Lobbysta:

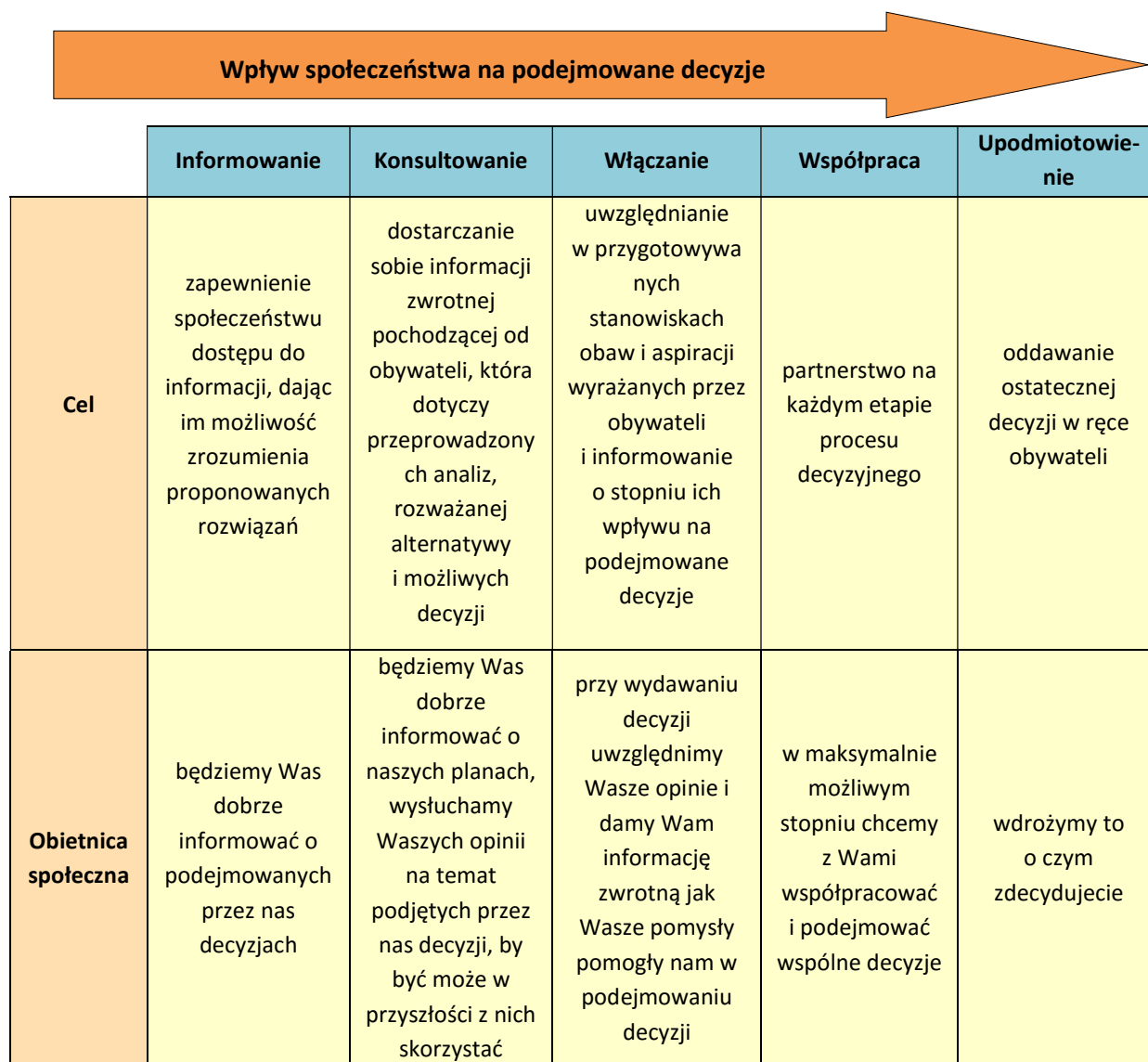
- może przedstawić na forum wartości, pomysły i interesy, na których mu zależy, i zadbać o ich realizację,
- proces partycypacyjny zwiększa szansę przedstawienia interesów i prezentacji punktów widzenia, które w innych sytuacjach są zazwyczaj ignorowane,
- uzyska lepszy dostęp do informacji,
- proces partycypacji da możliwość zaprezentowania jego organizacji jako kompetentnej i postępującej zgodnie z przyjętymi zasadami,
- może zbudować zaufanie, które będzie fundamentem przyszłej współpracy. [15]

Modele partycypacji

Partycypacja publiczna z punktu widzenia administracji publicznej może być postrzegana w dwóch aspektach. Pierwszym jest aspekt proceduralny. Prowadzenie polityki publicznej wymaga przejścia przez kolejne fazy działania. W ujęciu syntetycznym należałoby wymienić co najmniej trzy takie fazy: przygotowawczą (zdobywanie i analizowanie informacji, poszukiwanie możliwych sposobów działania), decyzyjną i realizacyjną. Angażowanie obywateli może być stosowane na każdym z wyróżnionych etapów. Drugi aspekt to stopień, w jakim obywatele wpływają na decyzje i działania podejmowane przez władze publiczne. International Association for Public Participation identyfikuje pięć stopni takiego wpływu, nazywając je spektrum partycypacji publicznej. Na spektrum to składają się kolejno:

- informowanie, które polega na dostarczeniu społeczeństwu rzetelnych informacji, dzięki którym mogą poznać i zrozumieć problemy (zjawiska), okoliczności ich występowania i możliwe rozwiązania - udział obywateli minimalny, władz lokalnych – maksymalny,

- konsultowanie polegające na otrzymywaniu od obywateli informacji zwrotnej na temat przeprowadzanych analiz, rozważanych rozwiązań i możliwych decyzji
- włączanie polegające na uwzględnianiu w przygotowywanych stanowiskach niepokoi i aspiracji wyrażanych przez społeczność lokalną i informowanie o stopniu ich wpływu na podejmowane decyzje - dominujący udział władz lokalnych przy znacznym udziale obywateli,
- współpraca, która polega na partnerstwie na każdym etapie procesu decyzyjnego, udział obu stron zrównoważony,
- upodmiotowienie (empowerment) – oddawanie ostatecznej decyzji w ręce obywateli - dominujący udział obywateli przy znacznym lub minimalnym udziale władz publicznych.

Rysunek 24 Wpływ społeczeństwa na podejmowane decyzje

13.2. Model włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji w gminie Paczków

Etap Przygotowawczy

Pierwszy etap włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji miasta polegał na właściwym zidentyfikowaniu odbiorców LPR z terenu miasta Paczkowa i wypracowaniu metod dotarcia do każdej z grup odbiorców.

Głównymi interesariuszami w procesie rewitalizacji miasta Paczków są:

- Mieszkańcy
- Przedsiębiorcy/pracodawcy

- Organizacje pozarządowe (NGO)
- Eksperci
- Administracja samorządowa
- Politycy
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Instytucje oświatowe
- Kościoły/Związki wyznaniowe
- Spółdzielnie mieszkaniowe/wspólnoty mieszkaniowe/zarządcy nieruchomości
- Komenda Policji
- Powiatowy Urząd Pracy
- Zarządcy dróg

Podczas prac nad LPR uwzględniono zasady współpracy i partnerstwa w odniesieniu do interesariuszy z obszaru miasta. Metodyka opracowania dokumentu opiera się na zasadzie planowania otwartego z udziałem podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji oraz z udziałem potencjalnych odbiorców LPR. Założenie to wynika z faktu, iż warunkiem zbudowania dokumentu planistycznego mającego szanse powodzenia jego realizacji jest uspołecznienie procesu prac nad nim. Polega to przede wszystkim na zaangażowaniu interesariuszy w proces opracowywania LPR w sposób interaktywny i wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie programowania kierunków działań rewitalizacyjnych oraz określenia sposobów ich realizacji.

Jednocześnie, aktywny udział przedstawicieli Urzędu Miasta Paczków w pracach nad przygotowaniem LPR, pozwolił na spełnienie istotnego z punktu widzenia planowania strategicznego kryterium zgody i reprezentacji społecznej. Pozwala to mieć nadzieję, że poprzez aktywny udział w pracach nad przygotowaniem dokumentu, społeczność lokalna jest silniej umotywowana do jego wdrożenia oraz osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

W dalszych krokach etapu przygotowawczego istotnymi elementami partycypacji było przeprowadzenie akcji promocyjno - informacyjnej, rozpoznanie problemów, a także wizji i pomysłów mieszkańców Paczkowa.

Jednym z elementów akcji promocyjnej było zaprojektowanie i rozdyskrebowanie plakatów i ulotek informacyjnych.

Ważnym z elementów włączenia interesariuszy LPR była ankietyzacja, zarówno w formie tradycyjnej jak i elektronicznej, która pozwoliła na uzyskanie informacji o tym jakie problemy widzą mieszkańcy miasta Paczków i co według nich należałoby zmienić.

Ankiety w formie papierowej rozdyskrebowano przy udziale pracowników Urzędu Miasta w Paczkowie. W odpowiedzi otrzymano 43 ankiety, a w połączeniu z ankietami w formie elektronicznej otrzymano zwrot w wysokości 75 odpowiedzi. Wyniki ankietyzacji zostały opisane w rozdziale 13.3.

Wszystkim interesariuszom LPR dano możliwość zgłaszania planowanych przez nich przedsięwzięć rewitalizacyjnych celem wpisania ich do dokumentu i określenia komplementarności wszystkich zgłoszonych zadań. W związku z tym na stronie miasta opublikowano ogłoszenie o możliwości zgłoszenia zadań do LPR. Wraz z ogłoszeniem zamieszczony został formularz zgłoszenia, który miał za zadanie usprawnić proces przekazywania pomysłów przedsięwzięć.

Etap opracowywania dokumentu

W ramach prac projektowych nad dokumentem odbyła się wizja lokalna, kiedy to przedstawiciele wykonawcy projektu rozmawiali z mieszkańcami Paczkowa na temat związany z jakością życia w Paczkowie. Ponadto w dniu 16.08 przeprowadzono trzy spotkania z interesariuszami Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Paczków. Pierwsze spotkanie było skierowane do Pracowników Urzędu, Radnych, Sołtysów, władz lokalnych, drugie do pracowników jednostek podległych urzędowi takich jak np. miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przedstawiciele szkół, ośrodków kulturalnych, uczestnikami trzeciego spotkania byli lokalni przedsiębiorcy i wszyscy zainteresowani mieszkańcy.

W dalszych etapach prac nad dokumentem planowane są inne działania partycypacyjne jak np. konkurs plastyczny, które zostaną w tym podrozdziale opisane po ich przeprowadzeniu.

Etap wdrażania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji

Zarządzeniem Burmistrza zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji składający się z pracowników Urzędu Miejskiego współpracujących z przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Interdyscyplinarny charakter zespołu pożądanym jest z uwagi na doświadczenia jego członków. Pracownicy Urzędu Miejskiego posiadają doświadczenie we wdrażaniu dokumentów strategicznych i operacyjnych, a także umiejętność realizacji przedsięwzięć, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, w szczególności:

- planowanie procesu inwestycyjnego,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację,

- rozliczanie projektów.

Mieszkańcy oraz pozostali interesariusze będą mieli prawo do uzyskiwania informacji z wykonania poszczególnych przedsięwzięć i celów LPR. Informacje na temat stanu realizacji dokumentu będą udostępniane poprzez stronę internetową miasta Paczków, a także podczas okazjonalnych spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.

13.3. Raport z badania ankietowego

Forma realizacji badania

Celem badania ankietowego było poznanie opinii wszystkich grupy interesariuszy na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów gminy oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno – gospodarcze.

Badanie ankietowe podzielono na dwa etapy:

- Badanie online
- Badanie w formie kwestionariusza papierowego do wypełnienia przez ankietowanego

Pytania ankietowe podzielono na dwie sekcje:

- Pytania zasadnicze
- Dane osoby wypełniającej ankietę - forma anonimowa, dane statystyczne (wiek, płeć itp.)

W pierwszej sekcji pytań przeważały pytania jednokrotnego wyboru ze skalą zjawisk (np. 1-4). Wystąpiło również pytanie otwarte oraz trzy pytania jednokrotnego wyboru i jedno pytanie wielokrotnego wyboru.

W celu ułatwienia ankietowanemu odpowiedzi na pytania w kontekście prawidłowo rozumianego programu rewitalizacji, ankietę posiadała wstęp określający wyjaśnienie procesu tworzenia dokumentu LPR oraz mapę z wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Ankietę miała charakter jednorazowy i poza wyżej wymienionymi etapami badania (online, kwestionariusz) nie wystąpiły inne formy ankietyzacji. W celu ułatwienia analizy danych ankietowych, wyniki ankiet papierowych zostały dopisane do ankiet badania online.

Próba badawcza

Badanie przeprowadzono na możliwie szerokiej próbie badawczej wśród mieszkańców gminy. Z uwagi na otwarty charakter badania nie zaistniała możliwość wpłynięcia na rozkład wiekowy

ankietowanych lub ich stosunek do obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym uzupełniono braki informacyjne odpowiednimi pytaniami ankietowymi.

Zebrano łącznie 79 ankiet przy czym 4 zostały odrzucone z uwagi na to, że były puste.

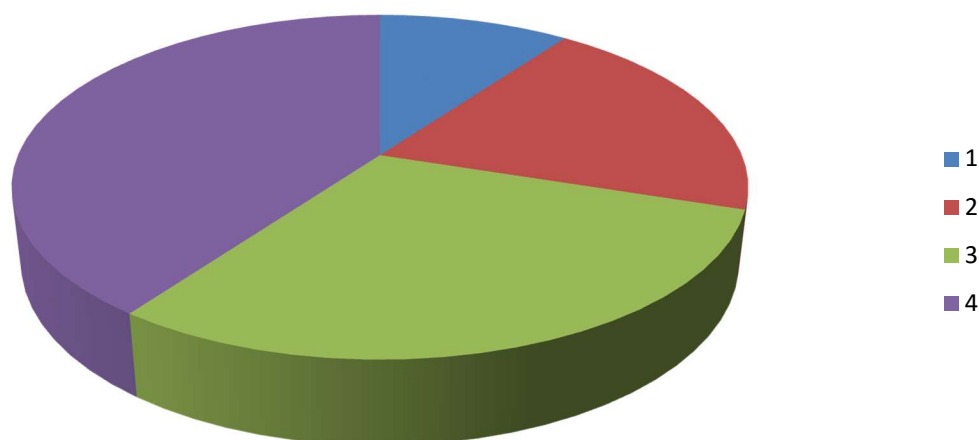
Czas i miejsce realizacji

Ankiety online dostępne były od drugiej połowy lipca pierwszej połowy sierpnia. Badanie w formie kwestionariusza odbywało się w tym samym terminie, co badanie online. Ankiety wystawione były w Urzędzie Miejskim w Paczkowie, z siedzibą przy ul. Rynek 1.

Prezentacja wyników ankiety

Na pytanie jednokrotnego wyboru dotyczące oceny życia w mieście Paczków przeszło 53% ankietowanych oceniło je na trzy w cztero stopniowej skali, 13% jako dobre, a słabo niecałe 11%. Wyniki te mogą wskazywać na dobry standard życia w gminie lub na zadowalający poziom życia z miejsca w którym żyją grupy ankietowanych osób – czyli osób aktywnych społecznie.

Jak Pani/Pan ocenia Paczków jako miejsce do życia

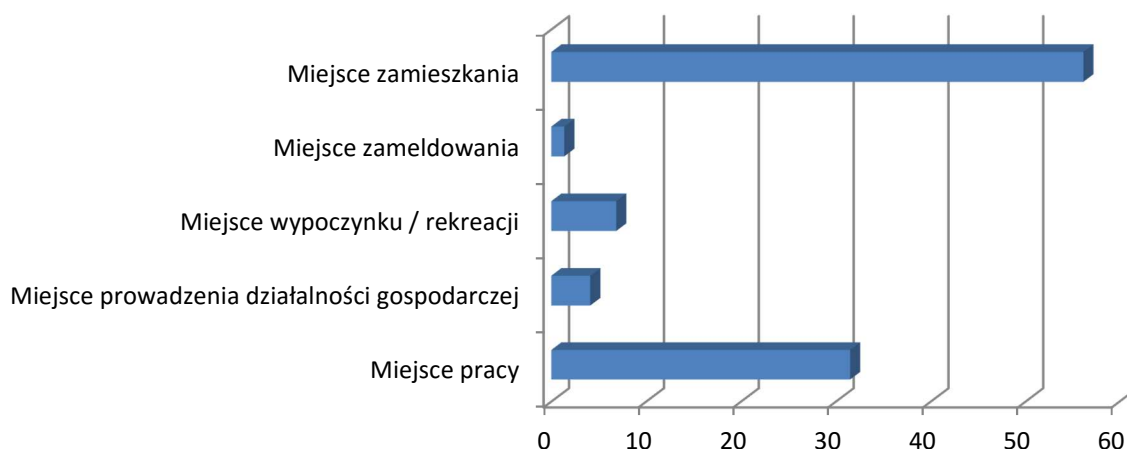
Rysunek 25 Procentowe rozłożenie oceny życia w mieście Paczków.

Na pytanie jak oceniamy wybór obszaru wyznaczonego jako obszar objęty programem rewitalizacji aż 83% ankietowanych stwierdziło, iż jest on właściwy 12% uznało, że należy go wyznaczyć inaczej. Wysoki procent odpowiedzi potwierdzającej wybór obszaru może wskazywać na prawidłowość tez stawianych w diagnozie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Rozkład powiązania ankietowanych z wyznaczonym obszarem rewitalizacji przedstawia poniższy wykres.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

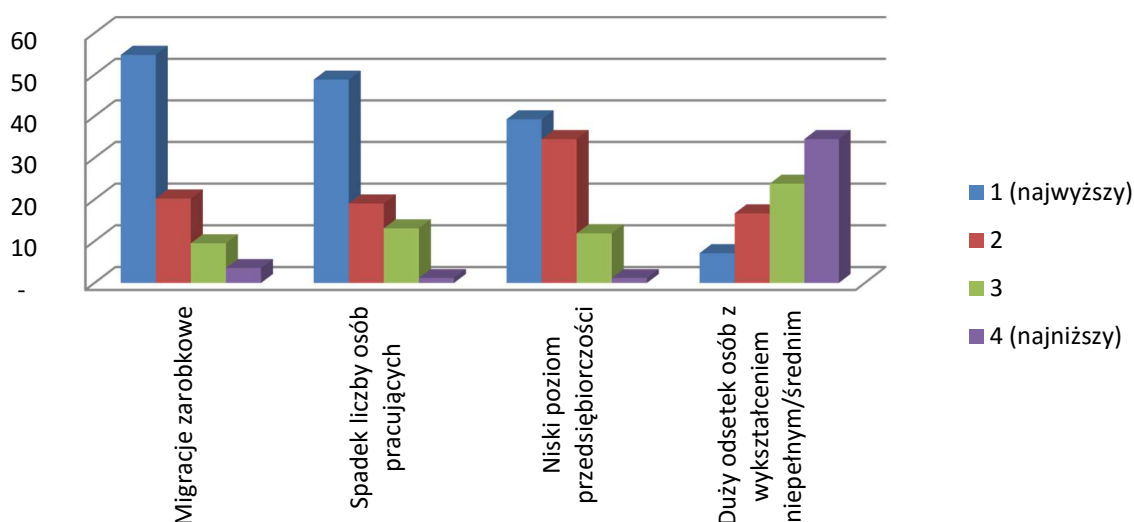
Powiązanie ankietowanych z wyznaczonym obszarem rewitalizacji

Rysunek 26 Powiązanie ankietowanych z wyznaczonym obszarem rewitalizacji.

Z uwagi na to, że obszar rewitalizacji to w znacznej mierze centrum miasta nie dziwi fakt, iż większość ankietowanych wskazała ten obszar jako miejsce zamieszkania oraz miejsce pracy. Bardzo dobrym wynikiem z punktu widzenia samej idei rewitalizacji jest to, że 56% ankietowanych wskazało obszar rewitalizacji jako miejsce zamieszkania.

Rozkład priorytetów problemów gospodarczych

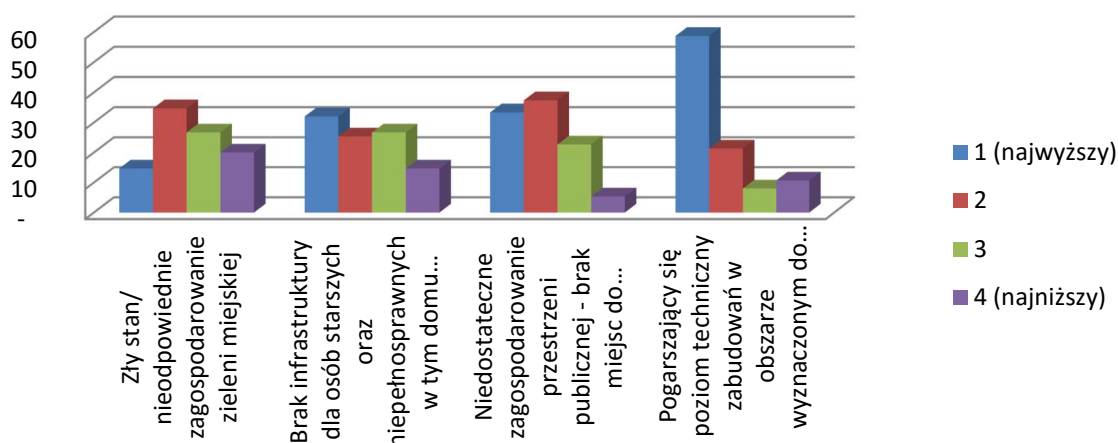
Rysunek 27 Rozkład priorytetów problemów gospodarczych.

Z uwagi na położenie Paczkowa blisko granicy państwa przeszło 61% ankietowanych upatruje migracje zarobkowe za granicę jako najpoważniejszy problem z punktu widzenia strefy gospodarczej.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Najmniejszym problemem zgodnie z powyższym wykresem będzie według ankietowanych wykształcenie. Według mieszkańców gminy niski poziom wykształcenia nie wpływa negatywnie na gospodarkę regionu.

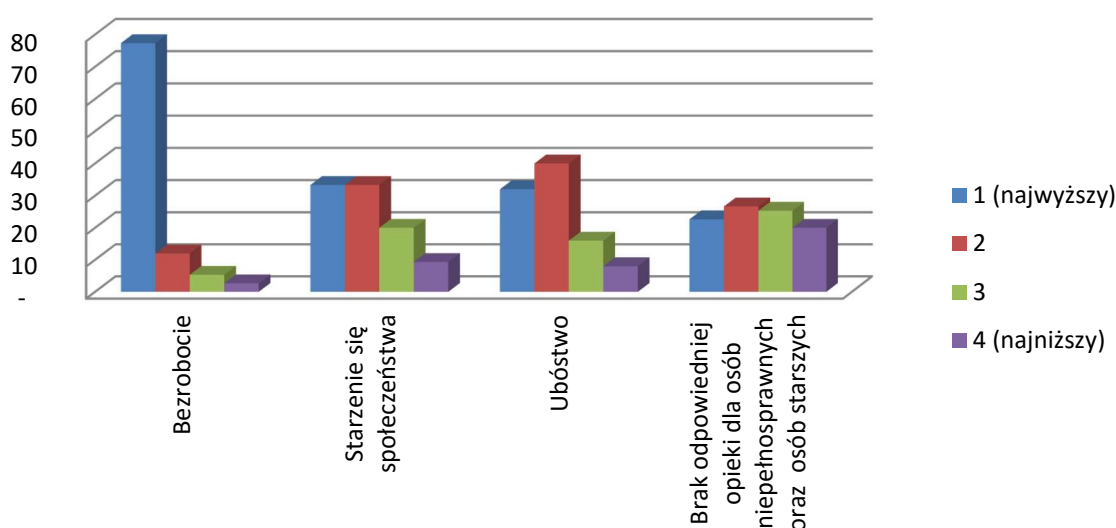
Rozkład priorytetów problemów przestrzenno - funkcjonalnych

Rysunek 28 Rozkład priorytetów problemów przestrzenno funkcjonalnych.

Wśród problemów przestrzenno – funkcjonalnych problemem wiodącym jest pogarszający się poziom techniczny zabudowań w obszarze wyznaczonym do rewitalizacji, co wpływa na estetykę terenu (w tym budynków zabytkowych).

Rozkład priorytetów problemów społecznych

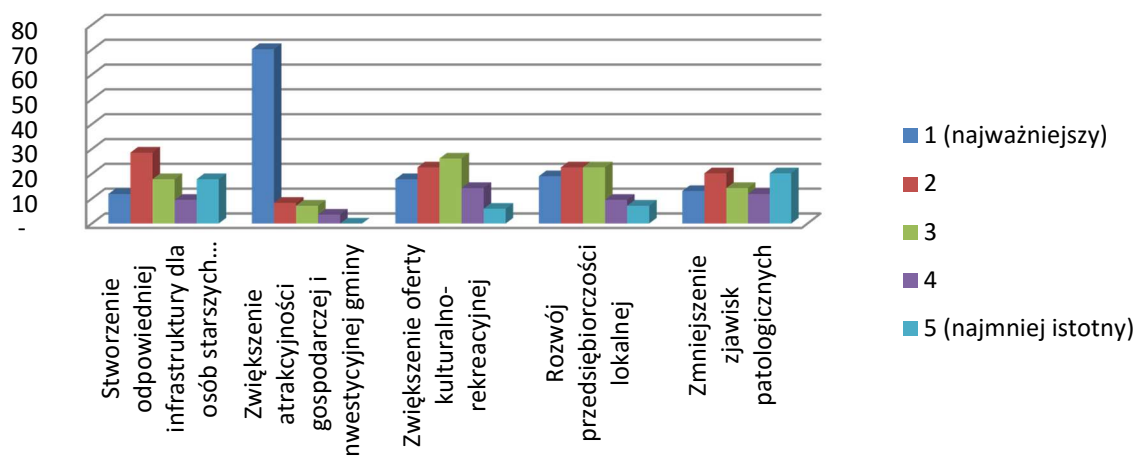

Rysunek 29 Rozkład priorytetów problemów społecznych.

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Mieszkańcy gminy w ankietach wskazali problem bezrobocia jako najważniejszy (77%) wśród problemów społecznych.

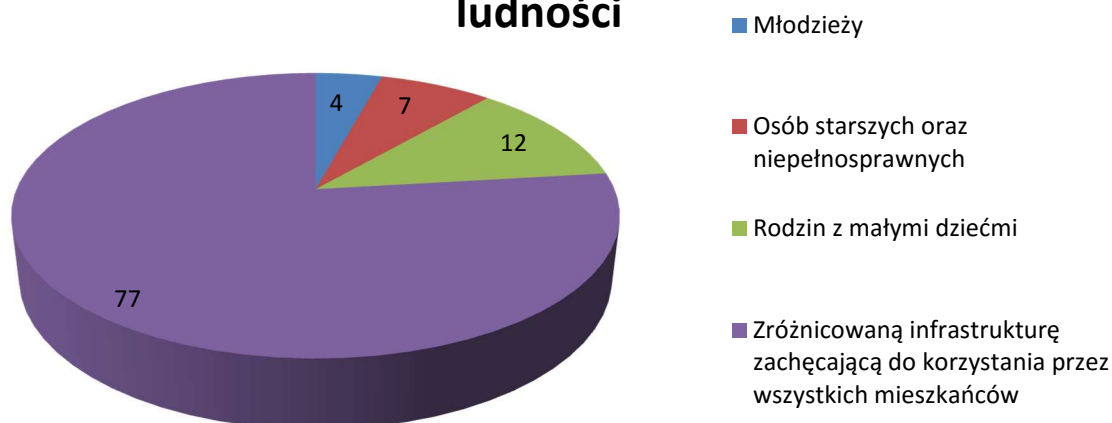
Jakie efekty powinien przynieść program rewitalizacji?

Rysunek 30 Jakie efekty powinien przynieść program rewitalizacji?

Zgodnie z powyższym wykresem prezentującym pożądane przez ankietowanych efekty jakie powinien przynieść program rewitalizacji największej ilości osób zależy na zwiększeniu atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy (79%) oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (44%). Wniosek płynący z pożądanych efektów jest jednoznaczny. Mieszkańcy oczekują pobudzenia gospodarczego regionu.

Kierunki planowanej infrastruktury a grupy ludności

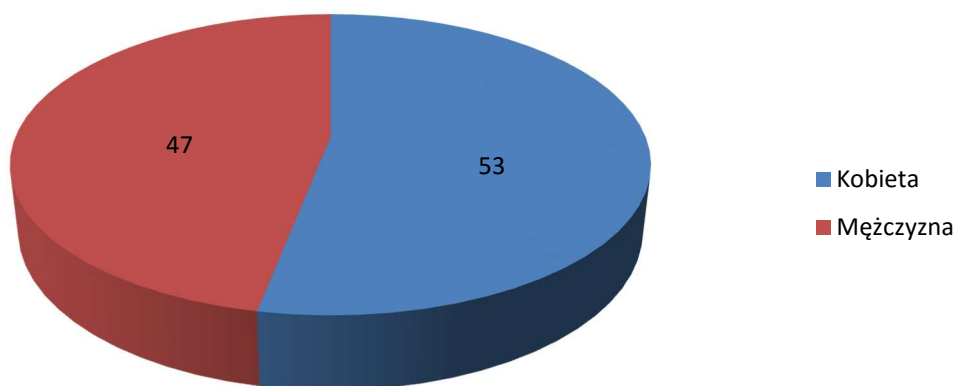
Rysunek 31 Kierunki planowanej infrastruktury a grupy ludności

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Powyższy diagram kołowy wskazuje, że większość ankietowanych wskazuje na uniwersalny charakter inwestycji, które powinny znaleźć się w LPR – jest to 77%.

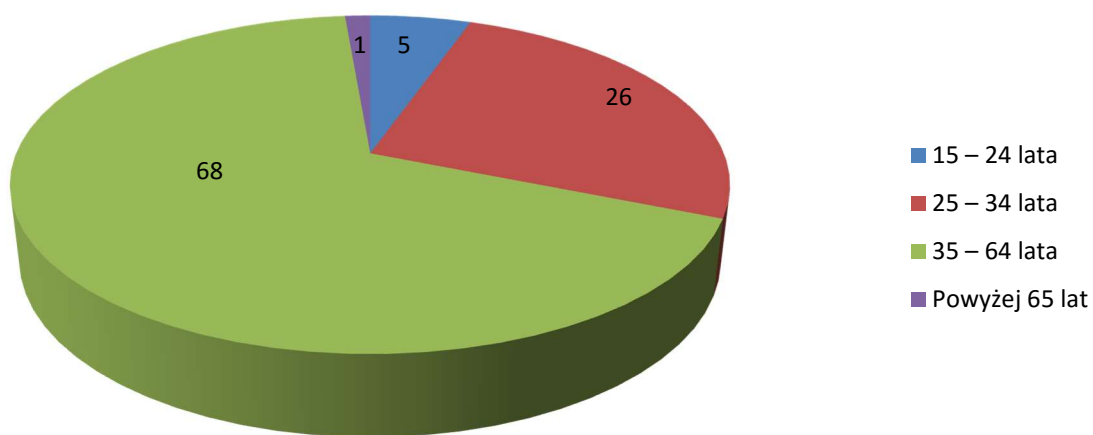
Poniżej przedstawiono informacje na temat osób ankietowanych. Płeć, grupa wiekowa, wykształcenie oraz informacje na temat własności mieszkaniowej ankietowanych.

Płeć ankietowanych

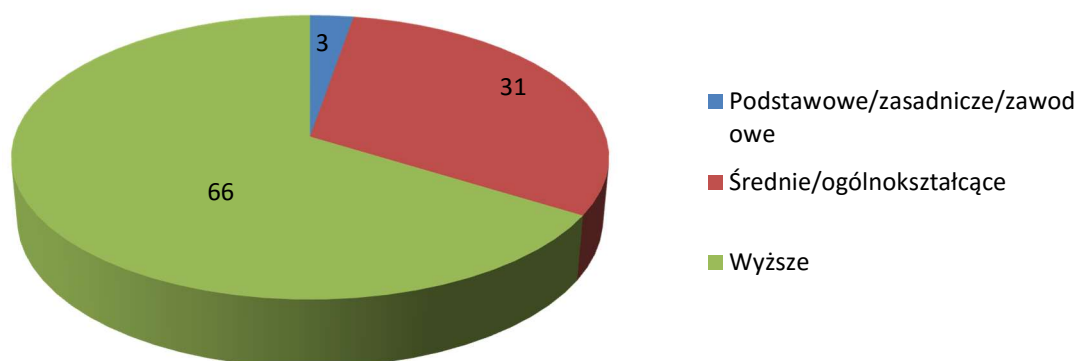
Rysunek 32 Płeć ankietowanych

Rozkład wiekowy ankietowanych

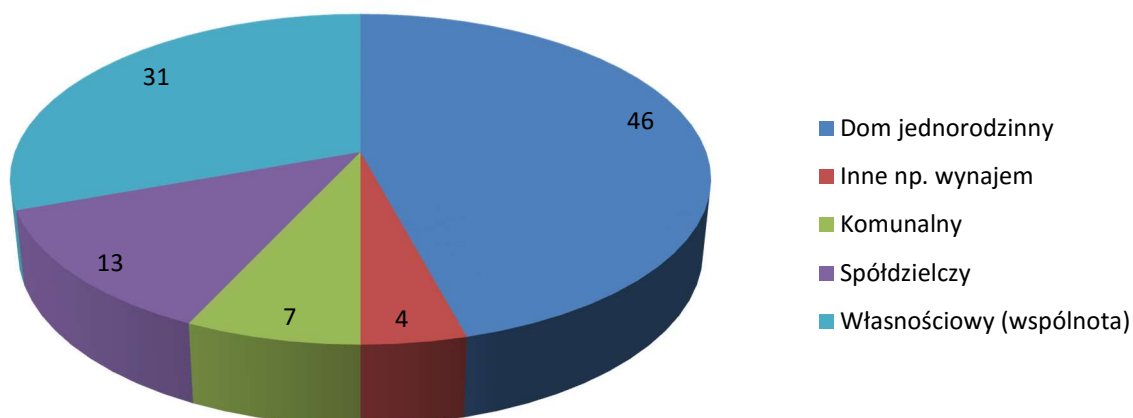
Rysunek 33 Rozkład wiekowy ankietowanych

Rozkład wykształcenia ankietowanych

Rysunek 34 Rozkład wykształcenia ankietowanych

Własność mieszkaniowa ankietowanych

Rysunek 35 Własność mieszkaniowa ankietowanych

14. Powiązania LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

14.1. Poziom krajowy

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Cele i zadania:

1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki:
 - a. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji,
 - b. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,
 - c. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
 - d. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,
 - e. Stworzenie Polski Cyfrowej,
 - f. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,
 - g. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,
2. Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:
 - a. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
 - i. **Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,**

- b. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,
- 3. Efektywność i sprawność państwa:
 - a. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
 - b. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument ten wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Cele i zadania:

- 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych:
 - a. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast oraz innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została opracowana zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. W dokumencie tym przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady i mechanizmy koordynacji oraz wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny.

Cele i zadania:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W związku z koniecznością dostosowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjętej 29 listopada 2006 r., do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz do wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a także wymogów wprowadzanego systemu zarządzania polityką rozwoju, podjęto decyzję o jej aktualizacji oraz o wydłużeniu horyzontu czasowego do 2020 r.

Cele i zadania:

1. Sprawne i efektywne państwo:
 - a. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem,
 - b. Zapewnienie środków na działania rozwojowe,
 - c. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela,

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

2. Konkurencyjna gospodarka:

- a. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej,
- b. Wzrost wydajności gospodarki,
- c. Zwiększenie innowacyjności gospodarki,
- d. Rozwój kapitału ludzkiego,
- e. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,
- f. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- g. Zwiększenie efektywności transportu,

3. Spójność społeczna i terytorialna:

- a. Integracja społeczna,
 - i. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - ii. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych,
- b. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych:
- c. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

14.2. Poziom regionalny

Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej ze szczególnym uwzględnieniem rejonu Kędzierzyna-Koźła i Zdieszowic – w zakresie benzenu

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przygotowanie i zrealizowanie Programu ochrony powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu. Na obszarze województwa opolskiego, do przygotowania Programu ochrony powietrza, zakwalifikowano strefę opolską ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego benzenu.

Cel:

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, w której stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy benzen w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu zidentyfikowania przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń poszczególnych zanieczyszczeń oraz określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza.

Zadania:

1. Działania systemowe:
 - a. Uwzględnianie ograniczenia emisji benzenu na etapie wydawania pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.
 - b. Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza.
2. Działania ciągłe i wspomagające:
 - a. Prowadzenie bazy danych informującej o zagrożeniach krótkoterminowych w zakresie możliwych zanieczyszczeń benzenem – udostępnianie informacji mieszkańcom strefy.
 - b. Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.

Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przygotowanie i zrealizowanie Programu ochrony powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu. Na obszarze województwa opolskiego, do przygotowania Programu ochrony powietrza, zakwalifikowano strefę opolską, ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Cel:

Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, w której stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu zidentyfikowania przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń poszczególnych zanieczyszczeń oraz określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza.

Zadania:

1. Działania systemowe – stworzenie systemu dofinansowania wymiany przestarzałych źródeł spalania paliw na niskoemisyjne,
2. Ograniczenie emisji powierzchniowej,
3. Ograniczenie emisji punktowej,
4. Działania ciągłe i wspomagające.

Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019

Podstawą prawną opracowania jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. t.j. nr 25 poz. 150 z późn. zm.), które obligują Zarząd Województwa do sporządzenia wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

Cele:

1. Cele o charakterze systemowym:
 - a. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
 - b. Planowanie przestrzenne zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju,
 - c. Edukacja ekologiczna społeczeństwa,
 - d. Innowacyjność pro środowiskowa,
2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:
3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie dla województwa opolskiego na lata 2014-2019

Podstawowym celem realizacji kierunków i działań zapisanych w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie dla województwa opolskiego na lata 2014-2019 jest ograniczenie wpływu hałasu na zdrowie oraz dobrostan ludzi poprzez ograniczenie emisji hałasu w środowisku do poziomów dopuszczalnych.

Zadania:

1. Aktualizacja warstwy wrażliwości akustycznej mapy akustycznej, w celu eliminacji obszarów nie objętych ochroną przed hałasem,
2. Wykonanie analiz porealizacyjnych,
3. Budowa nowych lub rozbudowa istniejących ekranów,
4. Budowa obwodnic,
5. Wykonanie przeglądu ekologicznego,
6. Ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania,
7. Ocena skuteczności istniejących ekranów akustycznych,
8. Rewitalizacja linii kolejowej,
9. Wykonanie badań hałasu,
10. Wprowadzenie do treści opracowania ekofizjograficznego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy informacji o strefach oddziaływania ponadnormatywnego infrastruktury komunikacyjnej,
11. Uwzględnienie w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta ograniczeń w zakresie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska przed hałasem.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. powstała z myślą o optymalnym wykorzystaniu potencjałów i szans rozwojowych regionu jednocześnie przeciwdziałając występującym w województwie opolskim problemom. Decyzja o przygotowaniu nowego dokumentu

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

strategicznego dla województwa opolskiego została podjęta w oparciu o analizę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Cele i zadania:

1. Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo:
 - a. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy:
 - i. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy,
 - ii. Wspieranie kształcenia ustawicznego,
 - iii. Wspieranie zatrudnienia i samo zatrudnienia,
 - iv. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu,
 - v. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych,
 - b. Aktywna społeczność regionalna:
 - i. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
 - ii. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej,
 - iii. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji,
2. Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z Unią:
 - a. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka:
 - i. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki,
 - ii. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu,
 - iii. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce,
 - iv. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji,
 - b. Dynamiczne przedsiębiorstwa:
 - i. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła,
 - ii. Rozwój sektora usług rynkowych,
 - iii. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw,

3. Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku:
- a. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna:
 - i. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych,
 - ii. Rozwój społeczeństwa informacyjnego,
 - iii. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury,
 - b. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług:
 - i. Rozwój powiązań transportowych,
 - ii. Poprawa dostępności aglomeracji opolskiej,
 - iii. Integracja systemu transportu zbiorowego,
 - iv. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych,
 - c. Wysoka jakość środowiska:
 - i. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
 - ii. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki,
 - iii. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności,
 - iv. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
 - v. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych,
4. Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu:
- a. Konkurencyjna aglomeracja opolska:
 - i. Rozwój i wzmacnianie funkcji metropolitalnych – wzmacnianie pozycji konkurencyjnej aglomeracji opolskiej w obszarze usług rynkowych i nierynkowych,
 - ii. Rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmacnianiem powiązań instytucjonalnych i społecznych,
 - iii. Kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi,

- b. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu:
 - i. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast,
 - ii. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich,
- c. Wielofunkcyjne obszary wiejskie:
 - i. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych,
 - ii. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo,
 - iii. Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - iv. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią.

14.3. Poziom gminny

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Paczków na lata 2009-2013 z perspektywą na lata 2013-2016

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu gminy Paczków i określającym wynikające z niej działania. Wykorzystywany jest jako główny instrument strategicznego zarządzania gminą w zakresie ochrony środowiska, podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu gminy, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Program Ochrony Środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Kształtowanie polityki ekologicznej w gminie Paczków ma charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu Ochrony Środowiska w jego kolejnych edycjach.

Cele:

1. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

2. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.
4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii.

Zadania:

1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych – dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem.
2. Zarządzanie środowiskowe – upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego.
3. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
4. Odpowiedzialność za szkody w środowisku – stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody.
5. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
6. Ochrona przyrody – zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.
7. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów – racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego.
8. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi – racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody.
9. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią – zabezpieczenie przed skutkami powodzi.
10. Ochrona powierzchni ziemi – rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.

11. Gospodarowanie zasobami geologicznymi – ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.
12. Środowisko a zdrowie – poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.
13. Jakość powietrza – osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie gminy Paczków oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.
14. Ochrona wód – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód.
15. Oddziaływanie hałasu – dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
16. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych – ochrona mieszkańców gminy Paczków przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
17. Poważne awarie – zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii.
18. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2023

Podstawą prawną opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia ta określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom miasta i gminy Paczków warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Cele i zadania:

1. Identyfikacja przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej:
 - a. Analiza rzeczywistych potrzeb społecznych.
 - b. Dążenie do określenia zapotrzebowania na pomoc finansową niezbędną do zaspokojenia potrzeb.

- c. Rozpoznanie występowania głównych problemów społecznych i ich zasięgu.
 - d. Ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującymi z ośrodkiem pomocy społecznej.
 - e. Analiza skarg, wniosków i interwencji osób korzystających z pomocy.
2. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami:
- a. Pobudzanie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów.
 - b. Prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną i wykorzystywanie różnorodnych metod i technik.
 - c. Udostępnianie osobom i rodzinom bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
 - d. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Nysie w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego osób bezrobotnych oraz kierowanie osób na prace społecznie użyteczne.
 - e. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.
 - f. Współpraca pracowników socjalnych ze szkołami, policją oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paczkowie.
 - g. Pozyskiwanie środków na właściwą pomoc osobom i rodzinom jej potrzebującym oraz uczestnictwo w programach pomocowych.
3. Rozszerzenie oferty usług na rzecz pomocy ludziom starszym:
- a. Promowanie aktywnego trybu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych form działalności i inicjatyw.
 - b. Rozszerzenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania.
 - c. Wdrożenie rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz próby uzyskiwania środków lokomocji przy jego organizowaniu.
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym:

- a. Zintegrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę socjalną z osobami niepełnosprawnymi.
 - b. Doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna osobom niepełnosprawnym.
 - c. Pomoc w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
 - d. Pomoc przy wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego.
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w gminie Paczków:
- a. Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - b. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Paczków.
 - c. Rozpowszechnianie informacji o kompetencjach Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej:
- a. Upowszechnianie etosu zawodowego pracownika socjalnego oraz uświadamianie roli i zadań pracownika socjalnego w środowisku lokalnym.
 - b. Zwiększenie roli pracy socjalnej w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.
 - c. Utworzenie w strukturze wewnętrznej ośrodka grupy superwizyjnej dla pracowników socjalnych w nim zatrudnionych.
 - d. Uczestnictwo w sesjach szkoleniowych, konferencjach oraz warsztatach zajęciowych z zakresu samodoskonalenia i kształcenia pracowników socjalnych.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Paczków na lata 2014-2032

W Programie usuwania wyrobów zawierających azbest, w oparciu o wyniki analiz stanu istniejącego i prognozowanych zmian, opracowano listę działań i wytyczono cele oraz zadania strategiczne. Realizacja tych działań umożliwi spełnienie obowiązujących i przewidywanych wymogów prawnych, uporządkowanie i scentralizowanie gospodarki wyrobami azbestowymi oraz poprawę jakości środowiska na terenie gminy.

Cele:

- 1. Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

2. Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy.
3. Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zadania:

1. Opracowanie aktualizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Paczków”.
2. Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli oraz instalacji zawierających azbest.
3. Wprowadzanie do bazy azbestowej danych związanych z likwidacją pokryć azbestowych.
4. Przekazywanie informacji mieszkańcom gminy o możliwościach pozyskania dofinansowania na likwidację pokryć azbestowych.
5. Założenie i prowadzenie rejestru wniosków oraz ich realizacja zgodnie z zachowaniem pilności stanu wyrobów zawierających azbest.
6. Zorganizowanie akcji demontażu i oczyszczenia nieruchomości oraz wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.
7. Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej.

Strategia Rozwoju Gminy Paczków 2020

Potrzeba wzbudzenia stałego zrównoważonego rozwoju gminy Paczków oraz przełamanie zjawisk kryzysowych legły u podstaw decyzji Zarządu i Rady Gminy o opracowaniu własnej Strategii Rozwoju. Władze gminy uznały, iż winny dysponować rodzajem diagnozy własnej sytuacji, przeglądem atutów i niedomagań, szans i zagrożeń, zarysem wizji rozwoju na okres 15-20 lat, zbiorem działań krótko-, średnio- i długofalowych po to, by móc teraz i w przyszłości kierować rozwojem i realizować wytyczone cele. Działania zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Paczków 2020 stanowić będą w nadchodzących kadencjach samorządu zadanie dla przyszłych władz gminy Paczków, jeśli uznają one, że Strategia ta jest dokumentem kierującym także ich programy rozwoju.

Cele:

1. Integracja społeczna:

- a. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców.
- b. Integrowanie społeczności gminy wokół celów i perspektyw rozwoju.
- c. Niwelowanie napięć, zawiści i kłótności.
- d. Ukazywanie i propagowanie autorytetów i liderów godnych naśladowania.

2. Marketing:

- a. Stworzenie koncepcji promocji gminy i charakterze turystyczno-rolniczym.
- b. Przygotowanie bazy informacyjnej dla osób zainteresowanych przedsiębiorczością i inwestycjami na terenie gminy.
- c. Organizowanie targów turystycznych, towarowych, branżowych na terenie gminy i udział podmiotów gminy w targach poza jej terenem.
- d. Organizacja imprez kulturalnych, turystycznych, branżowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.
- e. Utrzymanie i pogłębianie dotychczasowych kontaktów międzynarodowych.
- f. Propagowanie architektury, zabytków i przyrody gminy.

3. Turystyka:

- a. Stworzenie koncepcji rozwoju turystyki na obszarze gminy.
- b. Modernizacja i rozwój bazy turystycznej.
- c. Promowanie turystyki i agroturystyki w krajowym systemie mediów.
- d. Renowacja, konserwacja, prezentacja i utrzymanie zabytków.

4. Gospodarka:

- a. Wykorzystanie istniejącego potencjału produkcyjnego.
- b. Rozwój przemysłu materiałów budowlanych, opartego na miejscowych surowcach.
- c. Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego.
- d. Radykalne zmniejszenie bezrobocia we wszystkich kategoriach wiekowych i zawodowych.

- e. Rozwój miejscowych tradycyjnych przemysłów z uwzględnieniem ochrony środowiska.
 - f. Uporządkowanie i modernizacja sołectw.
 - g. Pozyskiwanie inwestorów i kapitału.
 - h. Rozwój gospodarki rybnej.
 - i. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju rzemiosła, drobnej wytwórczości i usług.
 - j. Renowacja, konserwacja i utrzymanie zabytków.
5. Administracja:
- a. Promowanie idei dobrego gospodarowania i zarządzania gminą.
 - b. Doskonalenie doboru kadry samorządowej i administracyjnej w gminie.
6. Infrastruktura techniczna i komunalna:
- a. Rozwój infrastruktury technicznej gminy.
 - b. Skanalizowanie gminy.
 - c. Modernizacja sieci telekomunikacji.
 - d. Gazyfikacja gminy.
 - e. Modernizacja szlaków kolejowych i drogowych.
 - f. Modernizacja Starówki.
 - g. Unowocześnienie techniki grzewczej miasta.
7. Oświata, kultura, sport, zdrowie:
- a. Opracowanie i dostosowanie ciągów kształcenia w szkolnictwie gminy dla potrzeb jej rozwoju.
 - b. Rozwój społecznej aktywności młodzieży poprzez pracę dla środowiska i doskonalenie osobowości.
 - c. Zwiększenie środków gminy na kulturę i sport.
 - d. Unowocześnienie bazy oświatowej na miarę XXI wieku.
 - e. Rozwój i integracja środowiska kulturotwórczego w gminie.

- f. Rozwój sportu gminnego.
 - g. Modernizacja istniejących placówek służby zdrowia i podnoszenie jakości pomocy zdrowotnej.
8. Ekologia:
- a. Likwidacja niskiej emisji.
 - b. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.
 - c. Produkcja czystej energii.
 - d. Zadrzewianie i zakrzewianie terenów rolniczych i zielonych gminy.
 - e. Ochrona newralgicznych obszarów zasiedlenia przed hałasem.
 - f. Modernizacja systemów zagospodarowania odpadów komunalnych.
9. Estetyka – uporządkowanie miasta i sołectw pod względem czystości i wyglądu.

15. System zarządzania LPR

Proces wdrażania LPR jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym odpowiedniego przygotowania informacyjnego, stałej komunikacji z otoczeniem oraz wspólnych wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób.

Pierwszy etap procesu wdrażania LPR obejmuje powołanie Koordynatora Realizacji LPR. W przypadku niniejszego Koordynator LPR zarządza bezpośrednio całokształtem procesu rewitalizacji, nadzoruje skuteczność i jakość realizacji zapisów zawartych w dokumencie, a do jego odpowiedzialności należy m.in.:

- Koordynacja wdrażania działań rewitalizacyjnych w całym okresie realizacji LPR,
- Gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów niniejszego dokumentu.
- Dokonywanie pomiaru stopnia realizacji LPR,
- Prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych dot. przebiegu i postępu realizacji LPR.

Koordynator LPR współpracuje z personelem o odpowiednich kwalifikacjach w celu wykonania swoich zadań. Może również zlecać realizację poszczególnych części zadań doświadczonym podmiotom zewnętrznym. W szczególności Koordynator Realizacji LPR:

1. ustala szczegółowy harmonogram działań, dzięki któremu zostaną zrealizowane cele LPR
2. definiuje kompetencje niezbędne do realizacji harmonogramu
3. powołuje Zespół Zadaniowy, wspierający realizację,
4. inicjuje realizację wskazanych w harmonogramie zadań,
5. ustala warunki pomiaru skuteczności realizacji LPR.

Ustalenie harmonogramu działań jest kluczowe do realizacji celów zapisanych w LPR. Realizowane sukcesywnie działania mają doprowadzić do polepszenia życia mieszkańców i stworzenia nowej przestrzennej wartości gminy, a ich charakter powinien odpowiadać aktualnym potrzebom mieszkańców zdegradowanego obszaru.

Jednym z kluczowych zadań mających wpływ na wdrożenie LPR będzie prawidłowe i sprawne przygotowanie wniosków aplikacyjnych celem pozyskania środków na realizację inwestycji zapisanych w dokumencie. Główną rolę w ich przygotowaniu odegrają podmioty będące bezpośrednio ich beneficjentami we współpracy z poszczególnymi Wydziałami Urzędu Miejskiego w Paczkowie. Pracownicy odpowiedzialni za finanse będą dodatkowo odpowiedzialni za opracowywanie harmonogramów płatności, obsługę kont oraz właściwe opisywanie faktur, przygotowywanie i zatwierdzanie wniosków o płatność oraz dokonywanie płatności na rzecz wykonawców. Dla sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, wymagającymi współpracy i wiedzy fachowej, Koordynator Realizacji LPR będzie mógł powoływać Zespoły Zadaniowe. W ich skład wchodziłoby przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania działaniami rewitalizacyjnymi.

Przyjęto, że niniejszy LPR ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych działań rewitalizacyjnych będzie on aktualizowany. Realizacja założeń dokumentu odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, jest zobowiązana przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dane odnośnie szczegółowego zakresu, terminów oraz kwestii finansowych działań rewitalizacyjnych zawarte są w rozdziale 9, 10 oraz 12.

Wdrażanie działań rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach gminy nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów i kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów LPR odbywać się będzie w kilku zintegrowanych płaszczyznach:

- Merytorycznej – poprzez wspólne podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów, na zaproszenie Koordynatora LPR, przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego będą każdorazowo brali udział w jego cyklicznych spotkaniach.
- Organizacyjnej – polegającej na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych działań.
- Finansowej – opierającej się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno - prywatnego.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów LPR, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej, odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- Partnerstwa – co oznacza, że instytucje uczestniczą w rozwiązywaniu problemów na zdegradowanych terenach oraz współdziałają z miastem gminą przy wykonywaniu działań rewitalizacyjnych.
- Efektywności – poprzez wspólne dążenie gminy i instytucji biorących udział we wdrażaniu działań rewitalizacyjnych do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w ich realizacji.
- Suwerenności stron – co oznacza, że gmina i instytucje realizujące/współrealizujące działania zachowują autonomię oraz niezależność względem siebie i są w stosunku do siebie równorzędnymi partnerami.

- Jawności – zgodnie, z którą gmina udostępni organizacjom sektora pozarządowego i innym podmiotom wszelkie niezbędne informacje o celach oraz priorytetach realizowanych działań rewitalizacyjnych i środkach dostępnych na ich realizację.

15.1. Monitorowanie oraz raportowanie

Monitoring realizacji LPR

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń LPR ma system monitoringu skuteczności działań rewitalizacyjnych oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu niniejszego dokumentu.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu. Monitoring oparty będzie na zdefiniowanym w sposób SMART systemie mierników obrazujących postęp realizacji celów. W szczególności:

- monitoring finansowy danych dostarczy informacji na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków.
- monitoring rzeczowy zaś pokaże efekty realizacji działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do całościowej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Monitoring będzie się odbywał w dedykowanym do tego narzędziu. Narzędzie to będzie obligatoryjnie zawierało odpowiednie wskaźniki, każdy ze wskaźników będzie oparty o:

- Cel,
- Miernik,
- Narzędzie pomiarowe,
- Jednostka/ wydział odpowiedzialny za pomiar,
- Wartość początkowa,
- Wartość końcowa,
- Wykorzystane do pomiaru źródło danych,
- Częstotliwość pomiaru,
- Jednostka miernika.

Ewaluacja realizacji LPR

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji LPR w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu strategicznego podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Ewaluacja wszystkich działań rewitalizacyjnych LPR powinna być formułowana w oparciu o:

- Ocenę ex-ante – realizowaną przed rozpoczęciem wdrażania LPR, służy ona uzyskaniu bazy wiedzy, do której porównuje się wyniki ewaluacji ex-post.
- Ocenę on-going – realizowaną w trakcie wdrażania LPR, odpowiada ona na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania rewitalizacyjne zmierzają w dobrym kierunku. Zaleca się, aby taka ewaluacja była sytuowana na zakończeniach wyodrębnionych etapów, które kończą się konkretnymi rezultatami, co najmniej raz na 3 lata.
- Ocenę ex-post – realizowaną po zakończeniu wdrażania LPR, służy ona ocenie zgodności realizacji LPR z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Ocena wszystkich działań rewitalizacyjnych zostanie sporządzona przez Burmistrza przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji i będzie brała pod uwagę następujące kryteria ewaluacyjne:

- Skuteczność – kryterium pozwalające ocenić, w jakim stopniu osiągnięte zostały cele niniejszego dokumentu, zdefiniowane na etapie planowania.
- Efektywność – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych działań rewitalizacyjnych, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
- Użyteczność – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie LPR odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
- Trafność – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia cele LPR odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego.
- Trwałość – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem LPR będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.
- Ocena podlega zaopiniowaniu przez Zespół ds. Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku

stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę.

- Podsumowanie realizacji LPR będzie podstawą do przewidywania dalszego rozwoju dla obszaru rewitalizacji. Warto zebrać wszystkie doświadczenia i przygotować na ich bazie wskazówki i wytyczne do realizacji kolejnych działań i wzmocnienia osiągniętych efektów.

Ewaluacja będzie również mierzona przy pomocy odpowiedniego narzędzia.

15.2. Aktualizacja

Aktualizacja LPR

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia aktualizacji LPR w razie zaistnienia takich okoliczności.

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej stosowny projekt uchwały zmieniającej LPR. Zmiana LPR następuje w trybie w jakim był on uchwalany. Wszelkie zmiany w LPR muszą jednak posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne oraz powinny zostać właściwie opisane, zawierać rodzaj i przyczynę zmiany oraz jej wpływ na dalszą realizację programu i propozycję modyfikacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny), działania rewitalizacyjne, które zostałyby dopisane do LPR, powinny być zgodne z politykami oraz programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, jak również powinny mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej.

16. Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30—37) oraz Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353.) – zwana dalej „Ustawą”.

W dniu 15.07.2016 r. wystąpiono z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z pismem (7045/2016) oraz do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z pismem (7046/2016) w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

W piśmie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (WOOŚ.411.2.89.2016.MO) z dnia 08 sierpnia 2016 r. oraz w piśmie od Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (NZ.9022.1.181.2016.JG)) z dnia 22 lipca 2016 r. udzielono zgodnej odpowiedzi, iż Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Paczków do roku 2023 nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

17. Spis tabel

Tabela 1. Liczby ludności gminy i miasta Paczków w 2014 r.	12
Tabela 2. Wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej w 2015 r.	18
Tabela 3. Wskaźniki sieci wodociągowej w mieście Paczków	23
Tabela 4. Wskaźniki sieci kanalizacyjnej w mieście Paczków	23
Tabela 5. Wskaźniki sieci gazowej w mieście Paczków	24
Tabela 6. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych w mieście Paczków	25
Tabela 7 Dane dotyczące problemów alkoholowych w Mieście Paczków	33
Tabela 8 Dane dotyczące problemu bezradności w gminie Paczków	37
Tabela 9 Dane dotyczące bezrobocia w Mieście Paczków	39

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Tabela 10 Dane dotyczące liczby osób otrzymujących zasiłek z uwagi na ubóstwo w Mieście Paczków	42
Tabela 11 Dane dotyczące liczby osób otrzymujących zasiłek z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby w Mieście Paczków	44
Tabela 12 Dane dotyczące problemu niepełnosprawności w Mieście Paczków	47
Tabela 13 Dane dotyczące wszczęcia procedury "Niebieska Karta" na terenie gminy Paczków	50
Tabela 14 Dane dotyczące liczby przestępstw w Mieście Paczków	52
Tabela 15 Dane dotyczące obciążenia demograficznego w Mieście Paczków	55
Tabela 16 Dane dotyczące frekwencji w wyborach prezydenckich w 2015 roku w Mieście Paczków ..	57
Tabela 17 Dane dotyczące wyników egzaminów szóstoklasistów ze wszystkich przedmiotów w Mieście Paczków	59
Tabela 18 Dane dotyczące liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie, zamieszkujących teren miasta Paczków	61
Tabela 19 Dane dotyczące liczby osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta Paczków	63
Tabela 20 Dane dotyczące poziomu bezrobocia (osoby z wykształceniem niskim) w mieście Paczków	65
Tabela 21 Dane dotyczące rozkładu stężeń dobowego i średniorocznego pyłu PM10 w mieście Paczków	67
Tabela 22 Dane dotyczące rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków	70
Tabela 23 Zestawienie skali problemu poszczególnych rodzajów stref w wyznaczonych podobszarach miasta Paczków	73
Tabela 24 Wagi poszczególnych wskaźników	74
Tabela 25 Suma nagromadzenia problemów dla poszczególnych obszarów, wraz z % liczbą mieszkańców oraz obszarem	78

18. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Paczków na tle województwa opolskiego i powiatu nyskiego	10
Rysunek 2. Usytuowanie miasta Paczków na terenie gminy Paczków	11

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Rysunek 3 Wskaźnik koncentracji problemu alkoholowego w Mieście Paczków	30
Rysunek 4 Wskaźnik koncentracji problemu alkoholowego w Mieście Paczków	34
Rysunek 5 Wskaźnik koncentracji problemu bezradności	38
Rysunek 6 Wskaźnik koncentracji problemu bezrobocia	40
Rysunek 7 Wskaźnik koncentracji problemu ubóstwa	43
Rysunek 8 Wskaźnik koncentracji osób dotkniętych problemem ciężkiej lub długotrwałej choroby ..	45
Rysunek 9 Wskaźnik koncentracji osób niepełnosprawnych	48
Rysunek 10 Wskaźnik koncentracji osób z "Niebieskimi Kartami"	51
Rysunek 11 Wskaźnik koncentracji przestępczości	53
Rysunek 12 Wskaźnik obciążenia demograficznego	56
Rysunek 13 Rozmieszczenie osób uczestniczących w wyborach prezydenckich w 2015 r.	58
Rysunek 14 Rozmieszczenie osób z średnimi wynikami egzaminu szóstoklasisty w Mieście Paczków	60
Rysunek 15 Rozmieszczenie osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie	62
Rysunek 16 Rozmieszczenie osób długotrwale bezrobotnych w Mieście Paczków	64
Rysunek 17 Wskaźnik koncentracji osób bezrobotnych z niskim wykształceniem	66
Rysunek 18 Rozkład stężeń dobowych pyłu PM10 w mieście Paczków	68
Rysunek 19 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM10 w mieście Paczków	69
Rysunek 20 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w mieście Paczków	71
Rysunek 21 Miasto Paczków z wydzielonym obszarem rewitalizacji	75
Rysunek 22 Obszar rewitalizacji	77
Rysunek 23 Graficzne przedstawienie analizowanych podobszarów na terenie miasta Paczków	80
Rysunek 24 Wpływ społeczeństwa na podejmowane decyzje	110
Rysunek 25 Procentowe rozłożenie oceny życia w mieście Paczków.	114
Rysunek 26 Powiązanie ankietowanych z wyznaczonym obszarem rewitalizacji	115
Rysunek 27 Rozkład priorytetów problemów gospodarczych.	115

Rysunek 28 Rozkład priorytetów problemów przestrzenno funkcjonalnych.....	116
Rysunek 29 Rozkład priorytetów problemów społecznych.	116
Rysunek 30 Jakie efekty powinien przynieść program rewitalizacji?.....	117
Rysunek 31 Kierunki planowanej infrastruktury a grupy ludności.....	117
Rysunek 32 Płeć ankietowanych	118
Rysunek 33 Rozkład wiekowy ankietowanych	118
Rysunek 34 Rozkład wykształcenia ankietowanych	119
Rysunek 35 Własność mieszkaniowa ankietowanych.....	119

19. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności miasta Paczków w latach 2010-2014 według faktycznego miejsca zamieszkania.....	12
Wykres 2. Ruch naturalny ludności w mieście Paczków w latach 2004-2014.....	13
Wykres 3. Liczba zameldowań i wymeldowań wraz z kierunkiem przemieszczeń w mieście Paczków w latach 2004-2014.....	13
Wykres 4. Struktura ludności miasta Paczków według poszczególnych grup wieku w roku 2004 i 2014	14
Wykres 5. Ludność miasta Paczków według ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2014.....	15
Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004 -2014	15
Wykres 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Paczków	16
Wykres 8. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Paczków w podziale na płeć w latach 2004-2014	16
Wykres 9. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej według kryterium dochodowego w latach 2010-2014	17
Wykres 10. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4-6 lat w mieście Paczków	18
Wykres 11. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w mieście Paczków w latach 2010-2014	18
Wykres 12. Udział absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych w mieście Paczków w latach 2010-2014.....	19
Wykres 13. Dochody i wydatki gminy Paczków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014	19
Wykres 14. Dochody i wydatki gminy Paczków w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2004-2014	20
Wykres 15. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w mieście Paczków wg Sekcji PKD 2007, stan na rok 2014.....	20
Wykres 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę w gminie Paczków.....	25
Wykres 17. Mieszkania w gminie Paczków na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014	26

20. Spis literatury

1. Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, stan z dnia 20 lipca 2016 roku,
2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, z 3 lipca 2015 r.
3. www.google.maps.pl
4. Portal Ośrodka Pomocy Społecznej (paczkow.naszops.pl) odczyt 08-08-2016
5. Problem bezrobocia w Polsce (www.kopalniapracy.pl) odczyt 07-08-2016
6. Edukacja a rynek pracy, <http://eduentuzjasci.pl/> odczyt 03-08-2016
7. Alkoholizm- przegląd koncepcji oraz metod leczenia, Marcin Wnuk, Jerzy T. Marcinkowski, Hygeia Public Health, 47 (1) 49-55, 2012 r.,
8. Charakterystyka problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, Maciej Frąckowiak, Marek Motyka, Hygeia Public Health 2015, 50 (2), 314-322, 2015 r.,
9. Problem bezrobocia w Polsce, www.kopalniapracy.pl,
10. Niepełnosprawność i długotrwała choroba – definiowanie, koszty i zadania dla lokalnej polityki społecznej, Magdalena Maciejasz, Paweł Kubicki, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie,
11. Międzynarodowa Organizacja Pracy, Konwencja nr 169 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
12. Ubóstwo- ujęcie teoretyczne, Izabela Kumor, Edukacja Humanistyczna nr 1 (24) 2011, Szczecin 2011,
13. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, lipiec 2014,
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031),
15. Partycypacja publiczna krok po kroku, Oktawiusz Chrzanowski,
16. Frekwencja wyborcza a stan polskiej demokracji, Urszula Panicz, uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

17. Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej, ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych
18. Źródło <http://www.for.org.pl/pl/wyборы> Dlaczego warto brać udział w wyborach? odczyt 19-07-2016
19. SZOOP Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020,
20. Portal informacyjny Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl),
21. Portal informacyjny Departamentu Pożytku Publicznego MPiPS (www.pozytek.gov.pl),
22. Portal informacyjny Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.mpips.gov.pl),